

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University Publishing House

อักษรวิจิ ภาษาเขมร มรดกอัน ล้ำค่า

พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง

วัฒนชัย หมั่นยิ่ง

อักษรวรรณภาษาไทยเขมร มหัศจรรย์ศิลปศาสตร์

วัฒนชัย คุ้มยิ่ง

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University Publishing House
www.nupress.grad.nu.ac.th

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

วัฒนธรรม หนึ่งยัง.

อักษรวิธีภาษาเขมร-- พินทุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2561.

158 หน้า.

1. ภาษาเขมร--ตัวอักษร. 2. ภาษาเขมร I. ชื่อเรื่อง.

495.93211

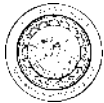
ISBN 978-616-426-074-0

ISBN (e-book) 978-616-426-075-7

สพพ. 038

อักษรวิธีภาษาเขมร

วัฒนธรรม หนึ่งยัง

สงวนลิขสิทธิ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

พิมพ์ครั้งที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 จำนวนพิมพ์ 100 เล่ม ราคา 290 บาท

การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น

ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้จัดพิมพ์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

มีวางจำหน่ายที่

1. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารวิทยกิจดี ชั้น 14 ซอยจุฬาลงกรณ์ 64 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขา ศาลาพระแก้ว กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-7000-3

สยามสแควร์ กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-9881, 0-2255-4433

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-5

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โทร. 044-216131-2

มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ร.ร.จปร.) จังหวัดนครนายก โทร. 037-393-023, 037-393-036

จัดสรรจามจุรี กรุงเทพฯ โทร. 0-2160-5301

รัตนวิเบศร์ จังหวัดนนทบุรี โทร. 0-2950-5408-9

มหาวิทยาลัยพะเยา โทร. 0-5446-6799, 0-5446-6800

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน โทร. 044-922662-3

สาขาย่อยคณะครุศาสตร์จันทบุรี โทร. 0-2218-3979

2. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาคารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0-2579-0113

3. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาคารอเนกประสงค์ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2613-3899, 0-2623-6493

สาขา ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โทร. 0-5394-4990-1

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา โทร. 0-7428-2980, 0-74282981

4. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 โทร. 0-4320-2842

5. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 41/20 ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150 โทร. 0-4375-4174, 0-4375-4679 ต่อ 105

กองบรรณาธิการ

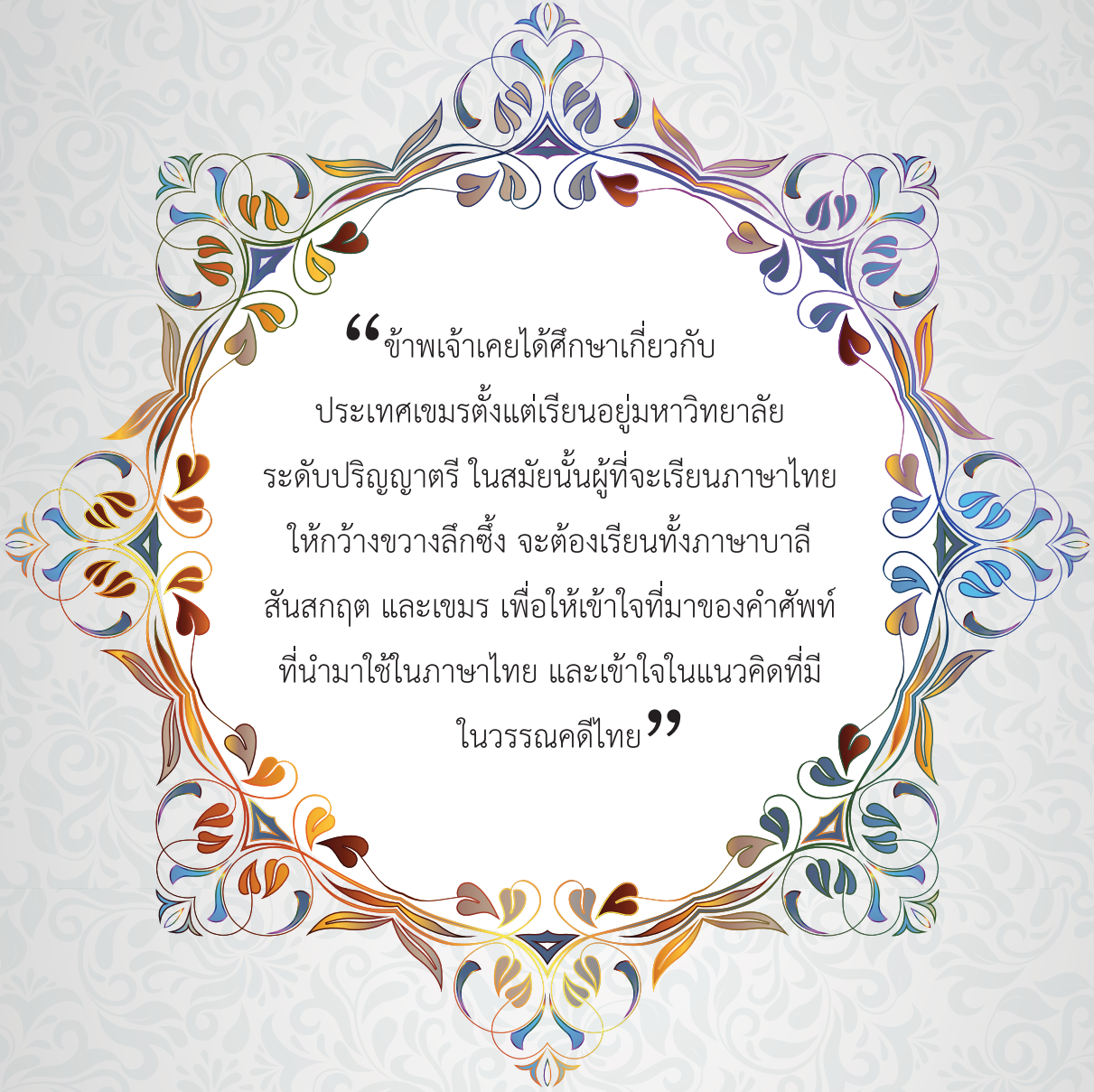
กองบรรณาธิการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ออกแบบปก

สรุยา แสงเย็นพันธ์

พิมพ์ที่

รัตนสุวรรณาการพิมพ์ 3 30-31 ถนนพญาไท อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0-5525-8101

“ข้าพเจ้าเคยได้ศึกษาเกี่ยวกับ
ประเทศเขมรตั้งแต่เรียนอยู่มหาวิทยาลัย
ระดับปริญญาตรี ในสมัยนั้นผู้ที่เรียนภาษาไทย
ให้กว้างขวางลึกซึ้ง จะต้องเรียนทั้งภาษาบาลี
สันสกฤต และเขมร เพื่อให้เข้าใจที่มาของคำศัพท์
ที่นำมาใช้ในภาษาไทย และเข้าใจในแนวคิดที่มี
ในวรรณคดีไทย”

พระราชนิพนธ์ใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

(สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2536, หน้า (3))

คำนำ

ภาษาไทยกับภาษาเขมรมีความใกล้ชิดกันมาก นับเป็นเวลานานมาแล้ว ตั้งแต่ศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ซึ่งเป็นศิลาจารึกหลักแรกที่จารึกด้วยภาษาไทยก็ปรากฏคำยืมจากภาษาเขมรเป็นจำนวนมาก แม้ว่าในปัจจุบันภาษาไทยจะไม่ได้ยืมคำศัพท์ในภาษาเขมรมาใช้มากเช่นเดิมก็ตาม แต่การเรียนการสอนในภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ยังจำเป็นต้องมีรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาเขมร เช่น 208411 ไวยากรณ์เขมร, 208344 ภาษาเขมรในภาษาไทย, 208461 วรรณกรรมแปล, 208371 วรรณกรรมเขมร, และ 208343 อิทธิพลภาษาต่างประเทศในภาษาไทย รวมทั้งรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีต่างๆ ภาษาเขมรก็มีบทบาทสำคัญอยู่มาก

หนังสือเรื่อง “อักขรวิธีภาษาเขมร” เล่มนี้เรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวกับภาษาเขมรข้างต้น รวมทั้งเพื่อผู้สนใจได้ศึกษาด้วยตนเอง และใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาเขมรซึ่งเป็นภาษาของประเทศเพื่อนบ้านของประเทศไทยได้อีกทางหนึ่ง

ผู้เขียนขอกราบระลึกในพระคุณของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อุไรศรี วรสระริน อาจารย์อัญญา จิตสุทธิญาณ ครูผู้เปิดโลกทัศน์ทางภาษาเขมรให้แก่ผู้เขียน ขอขอบพระคุณท่านเจ้าของข้อมูลต่างๆ ที่นำมาอ้างอิงไว้ในหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนถือเสมือนว่าทุกท่านเป็น “ครู” ของผู้เขียน ขอขอบคุณสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเด่น บุญปก, ดร.วิษุกร ทองหล่อ และนายพร ลำเจียก นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นอย่างยิ่ง ไว้ ณ โอกาสนี้

รองศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.วัฒนชัย หมั่นยิ่ง
ผู้เขียน

คำอธิบาย

อักขรย่อที่ปรากฏร่วมกับบทนิยามที่ใช้สำหรับอธิบายที่มาของคำและชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ จะใช้อักขรย่อตามพจนานุกรมภาษาเขมร ฉบับพุทธศาสนบัณฑิต พ.ศ.2512 (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512, หน้า ๖-๗) โดยปริวรรตเป็นอักษรไทยดังต่อไปนี้

คำย่อในวงเล็บท้ายบทนิยาม สำหรับบอกที่มาของคำ ดังนี้

- บร. ภาษาฝรั่งเศส (ภาษาต่างประเทศ)
- ส. ภาษาสันสกฤต (ภาษาบาลี)
- บา. ภาษาบาลี (ภาษาบาลี)
- ส. ภาษาไทย (ภาษาแม่)
- ล. ภาษาลาว (ภาษาถิ่น)
- อ. ภาษาอังกฤษ (ภาษาแม่)

อักขรย่อหน้าบทนิยาม สำหรับบอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ ดังนี้

- ก. คำกริยา (กิริยา)
- น. คำนาม (นาม)
- ค. คำคุณศัพท์ (คุณศัพท์)
- ว. คำวิเศษณ์ (วิเศษณ์)
- บ.ส. คำปกติสังขยา หรือคำจำนวนนับ (บทสันสกฤต)
- ก.ว. คำกริยาวิเศษณ์ (กิริยาวิเศษณ์)
- น. คำนิบาต (นิบาต)
- บ.ส. คำบุรุษสรรพนาม (บุรุษสรรพนาม)
- สพ. คำสรรพนาม (สรรพนาม)
- อา.น. คำอาทิตยนิบาต (อาทิตยนิบาต)
- ว.ส. คำวิเศษณ์สรรพนาม (วิเศษณ์สรรพนาม)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 วิวัฒนาการตัวอักษรเขมร	1
อักษรที่พบบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	2
1. อักษรปัลลวะ	2
2. อักษรหลังปัลลวะ	2
3. อักษรเขมร	3
คำถามท้ายบทที่ 1	7
บทที่ 2 ระบบเสียงภาษาเขมร	9
1. หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาเขมร	11
1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น	11
1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด	13
2. หน่วยเสียงสระภาษาเขมร	14
คำถามท้ายบทที่ 2	15
บทที่ 3 อักษร สระ และเครื่องหมายเขมร	17
1. อักษรเขมร	17
1.1 การเขียนตัวอักษรเขมร	20
1.2 รูปร่างอักษรที่มีลักษณะคล้ายกัน	21
1.3 รูปร่างอักษรเขมรเทียบกับอักษรไทย	23
2. สระเขมร	24
2.1 สระจม	24
2.2 สระลอย	27

เรื่อง	หน้า
3. เครื่องหมายในภาษาเขมร	30
3.1 เครื่องหมายสำหรับเปลี่ยนเสียงพยัญชนะ	30
3.1.ก เครื่องหมายตรีศัพท์	31
3.1.ข เครื่องหมายมุสิกทันต์	31
3.1.ค เครื่องหมายเกปียสโกรม	32
3.2 เครื่องหมายอื่นๆ	35
3.2.ก เครื่องหมายรัสสัญญา	35
3.2.ข เครื่องหมายสังโยคสัญญา	37
3.2.ค เครื่องหมายทัณฑฆาต	39
3.2.ฌ เครื่องหมายโรบาท	40
3.2.ง เครื่องหมายระมุข	42
3.2.จ เครื่องหมายยกุลพินทุ	44
3.2.ฉ เครื่องหมายเลขอัศฐา	45
3.2.ช เครื่องหมายกากบาท	46
3.2.ฌ เครื่องหมายชั้นทสัญญา	47
3.2.ญ เครื่องหมายทวีพินทุเลข	48
3.2.ฎ เครื่องหมายเลขโท	49
คำถามท้ายบทที่ 3	50
 บทที่ 4 อักษรวิธีภาษาเขมร	 61
1. พยัญชนะสะกด	61
1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-p/	61
1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-t/	62
1.3 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-c/	62
1.4 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-k/	63
1.5 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-q/	63
1.6 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-h/	63
1.7 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-m/	64

เรื่อง	หน้า
1.8 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-n/	64
1.9 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-ŋ/	65
1.10 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-ŋ/	65
1.11 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-l/	65
1.12 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-w/	65
1.13 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-y/	66
2. การเปลี่ยนเสียงสระเมื่อประกอบกับตัวสะกด	67
3. พยัญชนะควบกล้ำ	69
3.1 การอ่านพยัญชนะควบกล้ำ	70
3.2 ตัวอย่างอักษรควบในภาษาเขมร	73
4. อักษรนำ	78
5. ตัวสะกดซ้อน	79
5.1 เมื่อมีตัวสะกดซ้อน 1 ตัว	79
5.2 เมื่อมีตัวสะกดซ้อน 2 ตัว	80
5.3 เมื่อมีตัวสะกดซ้อน 3 ตัว	81
5.4 เมื่อมีตัวสะกดซ้อนมีสระ	82
6. คำสองพยางค์แบบซ้อนพยัญชนะ	82
6.1 เมื่อคำพยางค์แรกไม่มีรูปสระ	83
6.2 เมื่อคำพยางค์แรกพยัญชนะกลุ่มเสียงอ /aa/	84
6.3 เมื่อคำพยางค์แรกประกอบสระอื่นนอกจาก /aa/	85
คำถามท้ายบทที่ 4	86
บทที่ 5 ลักษณะการสร้างคำในภาษาเขมร	101
1. การเติมหน้า	102
2. การเติมกลาง	105
คำถามท้ายบทที่ 5	107

เรื่อง	หน้า
บทที่ 6 หลักการปริวรรต	111
1. การปริวรรตอักษร	112
2. การปริวรรตสระ	113
2.1 สระจม	113
2.2 สระลอย	114
3. การปริวรรตคำพยางค์เดียว	115
4. การปริวรรตคำที่มีเครื่องหมาย	116
เครื่องหมายตรีศัพท์	116
เครื่องหมายมุสิกตันต์	116
เครื่องหมายเกปิยโสกรม	116
เครื่องหมายรัสสุญา	117
เครื่องหมายสังโยคสุญา	117
เครื่องหมายทัณฑฆาต	117
เครื่องหมายโรบาท	118
เครื่องหมายระมุข	118
เครื่องหมายยุคลพินทุ	118
เครื่องหมายเลขอัสนา	119
เครื่องหมายกากบาท	119
5. การปริวรรตคำหลายพยางค์	120
พยัญชนะควบกล้ำ	120
อักษรนำ	120
ตัวสะกดซ้อน	121
คำถามท้ายบทที่ 6	123

เรื่อง	หน้า
เฉลยคำถามท้ายบท	125
คำถามท้ายบทที่ 1	125
คำถามท้ายบทที่ 2	125
คำถามท้ายบทที่ 3	126
คำถามท้ายบทที่ 4	129
คำถามท้ายบทที่ 5	137
คำถามท้ายบทที่ 6	140
บรรณานุกรม	142
ดัชนี	144

សារប័ណ្ណ

บทที่ 1

วิวัฒนาการตัวอักษรเขมร

อารยธรรมจากอินเดียได้แพร่เข้ามายังดินแดนแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยอาจเริ่มจากการติดต่อค้าขาย ซึ่งปรากฏหลักฐานย้อนไปถึงสมัยราชวงศ์สุโขทัย (ประมาณพุทธศตวรรษที่ 7) ดังปรากฏหลักฐานโบราณวัตถุศิลปะอินเดียตามเมืองท่าในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ทราบว่าบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการติดต่อกับทางอินเดียมายาวนาน

ชาวอินเดียที่เข้ามาในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นระลอกๆ นอกจากเข้ามาทำการค้าขายแล้วก็ได้นำอารยธรรมต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่ก็ได้ผสมผสานกับวัฒนธรรมต่างชาติ เช่น กรีก โรมัน และเปอร์เซีย ก่อนเข้ามาสู่ดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อารยธรรมสำคัญ เช่น ระบบการเมือง การปกครอง สถาบันกษัตริย์ ระบบสังคม ศาสนา ความเชื่อ ศิลปกรรม เทคโนโลยีและการผลิต วรรณกรรม และภาษาต่างๆ เช่น ภาษาสันสกฤตและภาษาบาลี โดยเฉพาะตัวอักษรสมัยราชวงศ์ปัลลวะที่นิยมใช้ในอินเดียตอนใต้ ก็ได้แพร่กระจายเข้ามาสู่ดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้พัฒนาเป็นรูปอักษรต่างๆ อีกจำนวนมาก (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2554, หน้า 16)

อักษรที่พบบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

1. อักษรปัลลวะ (Pallava script)

อักษรปัลลวะ คือ อักษรที่ใช้ในสมัยของราชวงศ์ปัลลวะ โดยพัฒนามาจากอักษรพราหมี¹ ใช้ในอินเดียทางตอนใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ต่อมาได้พัฒนาเป็นอักษรต่างๆ ทั้งในอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2552, หน้า 486) กล่าวว่า อักษรของราชวงศ์ปัลลวะที่เผยแพร่ไปยังดินแดนนอกอินเดีย คือ ดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แล้วก็ได้พัฒนาต่อไปเป็นอักษรต่างๆ หลายชนิดเพื่อใช้บันทึกภาษาต่างๆ ในดินแดนดังกล่าว อักษรหลักที่พัฒนามาจากอักษรปัลลวะในดินแดนนี้มี 4 ชนิด คือ

1. อักษรจามปา (Champa script)
2. อักษรเขมร (Khmer script)
3. อักษรมอญ (Mon script)
4. อักษรกวิ (Kawi script)

โดยอักษร 3 ชนิดแรกพัฒนาขึ้นในดินแดนที่เป็นประเทศกัมพูชา เวียดนาม พม่า ไทย และลาวปัจจุบัน ส่วนอักษรกวิพัฒนาขึ้นในดินแดนที่เป็นประเทศอินโดนีเซียในปัจจุบัน

2. อักษรหลังปัลลวะ (Post Pallava script)

อักษรหลังปัลลวะ คือ อักษรปัลลวะที่แพร่กระจายเข้ามาสู่บริเวณแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แล้วมีพัฒนาการต่อจากอักษรปัลลวะ โดยมีพัฒนาการต่างจากอักษรปัลลวะในประเทศอินเดีย มีลักษณะเปลี่ยนไปตามสภาพภูมิประเทศและสังคม แต่ยังคงมีโครงสร้างพื้นฐานของตัวอักษรที่คล้ายกับอักษรปัลลวะอยู่ ตัวอักษรหลังปัลลวะนี้มีลักษณะแตกต่างกันไปตามถิ่นต่างๆ และพัฒนาเป็นตัวอักษรชนิดต่างๆ ต่อไป

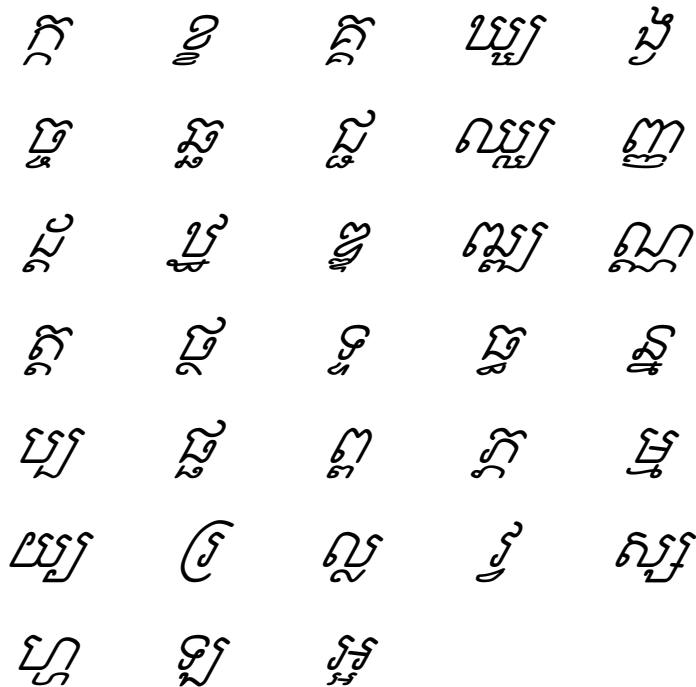
¹ อักษรพราหมี (Brahmi script) คือ อักษรที่ใช้ในอินเดีย พบในจารึกสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ในช่วง พ.ศ. 273 และเป็นต้นแบบของอักษรส่วนใหญ่ในอินเดีย

นับจากปีที่จารึกจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.1432-2560) อักษรเขมรโบราณมีมาแล้วกว่า 1,128 ปี และมีพัฒนาการของตัวอักษรมาเป็นอักษรเขมรในปัจจุบัน

3.2 อักษรเขมร คือ อักษรที่ใช้สำหรับบันทึกภาษาเขมรในปัจจุบัน มีอักษรอยู่ 2 ชุด คือ อักษรเขรียงและอักษรมูล สำหรับใช้ในลักษณะที่ต่างกัน

อักษรเขรียง (អក្ខរត្រៀង²)

คำว่า เขรียง หรือ ត្រៀង แปลว่า เอียง, เอน (ขุนพระยาอนูมานราชชน, 2517, หน้า 130) อักษรเขรียงจึงเป็นอักษรที่มีลักษณะเส้นเล็ก เรียว และเอน ใช้สำหรับเขียนข้อความในส่วนเนื้อหา และสามารถเขียนหัวข้อเรื่องได้ด้วย

[ตัวอย่างอักษรเขรียง]

² ออกเสียงว่า /qaksaa crieŋ/

ในปัจจุบันอักษรเขรียงได้พัฒนาเป็นอักษรณร (អក្ខរណ៍³) คำว่า ณร หรือ ณร แปลว่า ยืน, ตรง (ขุนพระยาอนูมานราชชน, 2517, หน้า 131-132) คือ ตัวอักษรที่มีลักษณะสัณฐานตัวอักษรเหมือนกับอักษรเขรียง แต่เขียนตัวตรงไม่เอนหรือเอียงเหมือนกับอักษรเขรียง

ក	ខ	គ	ឃ	ង
ច	ឆ	ជ	ញ	ត
ឈ	ប	ព	ផ	ស
ហ	រ	ទ	ដ	ឡ
វ	ឌ	ឍ	ភ	ម
យ	រ	ល	វ	ស
ហ	ង	អ		

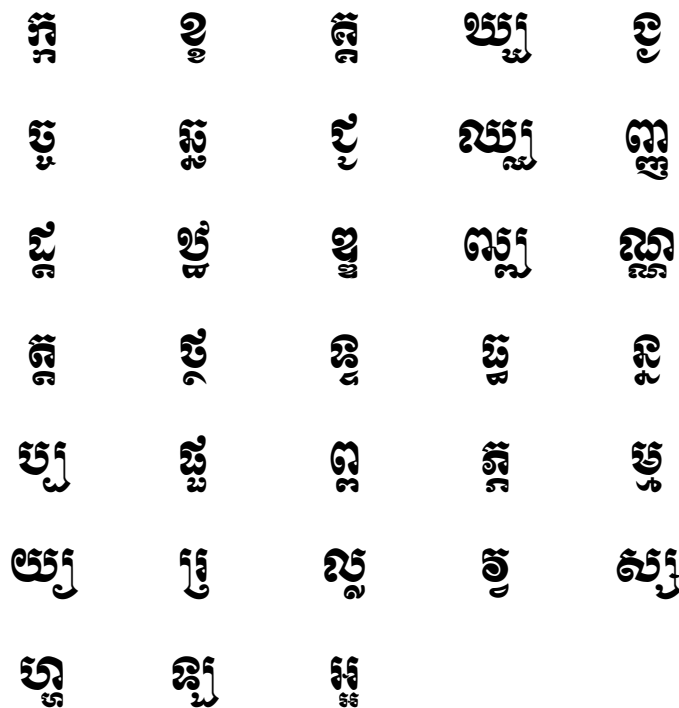
[ตัวอย่างอักษรณร]

ปัจจุบันอักษรณรเป็นที่นิยมกว่าอักษรเขรียง โดยเฉพาะหนังสือจะพิมพ์ด้วยอักษรณรเนื่องจากพิมพ์ง่าย สะดวก และประหยัดเนื้อที่กระดาษกว่าอักษรเขรียง แต่อักษรณรมักเรียกโดยรวมว่าเป็นอักษรเขรียงเพราะมีรูปลักษณะสัณฐานอักษรเหมือนกันต่างกันเพียงอักษรเขรียงเขียนเอน ส่วนอักษรณรเขียนตรงเท่านั้น

³ ออกเสียงว่า /qaksaa chco/

อักษรมูล (អក្ខរមូល⁴)

คำว่า มูล หรือ มูณ แปลว่า กลม (ขุนพระยาอนูมานราชชน, 2523, หน้า 533) อักษรมูล มีลักษณะพื้นฐานตัวอักษรต่างจากอักษรเขียง มีลักษณะเส้นหนา สันฐานค่อนข้างกลม และตัวอักษรตรง ใช้สำหรับเขียนหัวข้อเรื่อง ชื่อสถานที่ ป้ายโฆษณา และอื่นๆ อักษรมูลนี้มีลักษณะสันฐานเดียวกับอักษรขอมไทย แต่มีอักขระวิธีแตกต่างกัน

[ตัวอย่างอักษรมูล]

อาณาจักรเขมรได้ติดต่อกับอินเดียทางตอนใต้ และส่งอิทธิพลให้กับอาณาจักรเขมรหลายด้านโดยเฉพาะตัวอักษร จากเดิมที่ได้นำเอาอักษรของทางอินเดียได้มาบันทึกเรื่องราวต่างๆ เป็นภาษาสันสกฤต ก็มีการนำมาบันทึกเป็นภาษาของตนเอง แล้วจึงมีการนำอักษรอินเดียได้ (ปัลลวะ) มาดัดแปลงให้เป็นอักษรของตนเอง เพิ่มเอกลักษณ์ให้คงามยิ่งขึ้น จนสามารถบันทึกภาษาเขมรได้

⁴ ออกเสียงว่า /qaksaa muul/

คำถามท้ายบทที่ 1

1. ให้อธิบายวิวัฒนาการของอักษรเขมรตั้งแต่เริ่มจนถึงปัจจุบัน ว่ามีวิวัฒนาการอย่างไร
2. ให้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอักษรไทยกับอักษรเขมรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร
3. ให้อธิบายอิทธิพลของอักษรเขมรโบราณที่มีผลต่ออักษรไทยปัจจุบัน

บทที่ 1 วิวัฒนาการตัวอักษรเซมร

บทที่ 2

ระบบเสียงภาษาเขมร

ภาษาเขมรจัดอยู่ในกลุ่มภาษามอญ-เขมร เป็นกลุ่มของภาษาพื้นเมืองในแถบอินโดจีน อยู่ในตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก (Austro-Asiatic languages) ทั้งยังได้รับอิทธิพลจากภาษาบาลี และภาษาสันสกฤต จากอิทธิพลของศาสนาฮินดูและศาสนาพุทธ นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลจากภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาไทย ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเวียดนาม ฯลฯ ซึ่งเป็นผลมาจากการติดต่อกัน ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ การค้าขาย การเมือง เป็นต้น

ภาษาเขมรมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันออกไปตามถิ่นต่างๆ สามารถแบ่งเป็นภาษาถิ่นได้ 5 สำเนียง คือ

- สำเนียงเขมรต่ำ (เขมรกรอม) ใช้พูดในแถบสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงในประเทศเวียดนาม
- สำเนียงเขมรสูง (เขมรเลอ) ใช้พูดในชาวไทยเชื้อสายเขมรในแถบอีสานใต้ โดยเฉพาะในจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบุรีรัมย์ ฯลฯ

- สำเนียงตะวันตก ใช้พูดทางภาคตะวันตกของประเทศกัมพูชาบริเวณทิวเขาบรรทัด และจังหวัดจันทบุรี ในไทย
- สำเนียงพนมเปญ ใช้พูดในพนมเปญและจังหวัดโดยรอบ ถือเป็นสำเนียงกลางของกัมพูชา
- สำเนียงพระตะบอง ใช้พูดทางแถบภาคเหนือของประเทศกัมพูชา

ภาษาเขมรสามารถจัดอยู่ในกลุ่มภาษาได้สองกลุ่มภาษา คือ ภาษาคำโดดและภาษาคำติดต่อ ในภาษาเขมรคำส่วนใหญ่เป็นคำโดด แต่มีลักษณะการสร้างคำแบบภาษาคำติดต่อโดยการเติมหน้าคำ (Prefix) และการเติมกลาง (infix) โครงสร้างประโยคพื้นฐานของภาษาเขมรประกอบด้วย ประธาน+กริยา+กรรม เช่นเดียวกับภาษาไทย

ระบบเสียงในภาษาเขมรประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงสระ

1. หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาเขมร (Khmer Consonant Sounds)

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาเขมรแบ่งเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้น และหน่วยเสียงพยัญชนะสะกด ดังนี้

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น ในภาษาเขมรสามารถแบ่งได้ดังนี้

พยัญชนะต้นเดี่ยว คือ พยัญชนะต้นที่มีหน่วยเสียงเพียงหน่วยเสียงเดียว พยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาเขมรมี 18 หน่วยเสียง ดังตาราง

ฐานกรณ์ → ลักษณะเสียง ↓	ริมฝีปาก (Bilabial)	ริมฝีปาก+ฟัน (Labiodental)	ปุ่มเหงือก (Alveolar)	เพดานแข็ง (Palatal)	เพดานอ่อน (Velar)	เส้นเสียง (Glottal)
กัก ไม่ก้อง (Voiced Stop)	p		t	c	k	q
กัก ก้อง (Voiceless Stop)	b		d			
เสียดแทรก (Fricative)		f	s			h
นาสิก (Nasal)	m		n	กั	ŋ	
ร้ว (Trill)			r			
ข้างลิ้น (Lateral)			l			
อัมสระ (Semivowel)	w			y		

[ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวในภาษาเขมร]

พยัญชนะต้นควบ คือ พยัญชนะต้นที่มีหน่วยเสียงมาประกอบกันตั้งแต่สองหน่วยเสียงขึ้นไป ในภาษาเขมรสามารถควบได้ถึงสามหน่วยเสียง ปัจจุบันภาษาเขมรมีพยัญชนะต้นควบสอง /cc-/ 85 หน่วยเสียง และพยัญชนะต้นควบสาม /ccc-/ 2 หน่วยเสียง (Huffman, 1970, p.7)

C ₁	C ₂																	C ₃	
	p	t	c	k	q	b	d	m	n	ก	ง	w	y	l	r	s	h	th	kh
p		x	x	x	o		o		x	x	x		x	x	/	/	/		
t	x			x	o	o		x	x		x	x	x	x	/		/		
c	x			x	o	o	o	x	x		x	x	o	x	/		/		
k	x	x	x		o	o	o	x	x	x	o	x	x	x	/	/	/		
s	/	/		/	/	/	/	/	/	/	/	/		/	/			/	
q												o							
m		o	o		o		o		o	o				o	o	o	o		
l	o			o	o	o		o			o	o					o		o

[ตารางความสัมพันธ์หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำของภาษาเขมร]⁵

- / แสดงเสียงที่ออกควบกันสนิท
- x แสดงเสียงที่ออกโดยมีลมแทรกระหว่างพยัญชนะ
- o แสดงเสียงที่ออกโดยมีเสียง [ə] เชื่อม

จากตารางจะเห็นว่าพยัญชนะต้นควบไม่ได้เกิดควบกันสนิททั้งหมด มีลักษณะการควบ ดังนี้
เสียงที่ออกควบกันสนิท

- พยัญชนะต้นเสียงที่หนึ่ง (C₁) เป็น เสียงกัก ไม่ก้อง /p, t, c, k/ เมื่อมีเสียง /r, s, h/ เป็นเสียงที่สอง (C₂) จะควบสนิท เช่น /pr, ch/ ออกเป็น [pr, ch]
- พยัญชนะต้นเสียงที่หนึ่ง (C₁) /s/ ออกเสียงควบสนิทกับทุกเสียงทั้งเสียงที่สอง (C₂) และเสียงที่สาม (C₃) เช่น /st, sŋ, sth/ ออกเป็น [st, sŋ, sth]

⁵ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, หน้า 301

เสียงที่ออกโดยมีเสียงพ่นลมเชื่อม

- พยัญชนะต้นเสียงที่สอง (c_2) เป็น เสียงกัก ไม่ก้อง จะมีเสียงพ่นลมเชื่อม เช่น /pt, ck, kħ/ ออกเป็น [p^ht, c^hk, k^hħ] ยกเว้น /r/

เสียงที่ออกโดยมีเสียง [ə] เชื่อม

- พยัญชนะต้นตัวที่หนึ่ง (c_1) /q, m, l/ จะมีเสียงสระ [ə] เชื่อมเสมอ เช่น /qw, mt, lb/ ออกเป็น [q^əw, m^ət, l^əb]
- พยัญชนะต้นเสียงที่สอง (c_2) เป็น /q b d ŋ y/ จะมีเสียงสระ [ə] เชื่อมเสมอ เช่น /pq, tb, kŋ/ ออกเป็น [p^əq, t^əb, k^əŋ]

1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด คือ หน่วยเสียงท้ายของการประกอบหน่วยเสียงในภาษาเขมรมี 13 หน่วยเสียง ดังตาราง

ฐานกรณ์ → ลักษณะเสียง ↓	ริมฝีปาก (Bilabial)	ปุ่มเหงือก (Alveolar)	เพดานแข็ง (Palatal)	เพดานอ่อน (Velar)	เส้นเสียง (Glottal)
กัก ไม่ก้อง (Voiced Stop)	p	t	c	k	q
กัก ก้อง (Voiceless Stop)					
เสียดแทรก (Fricative)					h
นาสิก (Nasal)	m	n	ŋ		
ร้ว (Trill)					
ข้างลิ้น (Lateral)		l			
อัมสระ (Semivowel)	w		y		

[ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดในภาษาเขมร]

2. หน่วยเสียงสระภาษาเขมร (Khmer Vowel Sounds)

หน่วยเสียงสระในภาษาเขมรมี 31 หน่วยเสียง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สระเดี่ยวและสระประสม ดังนี้

สระเดี่ยว

เสียงยาว มี 10 หน่วยเสียง คือ /ii, ee, ɛɛ, ɨɨ, ɔɔ, aa, ɔɔ, uu, oo, ɔɔ/

เสียงสั้น มี 8 หน่วยเสียง คือ /i, e, ɛ, ə, a, ɔ, u, o/

สระประสม

เสียงยาว มี 10 หน่วยเสียง คือ /iə, ie, uə, ei, ɔi, ou, ae, aə, ao, ɔə/

เสียงสั้น มี 3 หน่วยเสียง คือ /ěə, ɨə, ɔə/

คำถามท้ายบทที่ 2

1. ให้อธิบายลักษณะของเสียงพยัญชนะภาษาเขมร
2. ให้อธิบายลักษณะเสียงพยัญชนะสะกดของภาษาเขมรเทียบกับภาษาไทย
3. ให้อธิบายลักษณะของเสียงสระในภาษาเขมร

บทที่ 3

อักษร สระ และเครื่องหมายเขมร

1. อักษรเขมร (Khmer script)

อักษรในภาษาเขมรมีสองแบบ คือ อักษรตัวเต็มและตัวเชิง อักษรตัวเต็ม เป็นอักษรที่ใช้โดยทั่วไปเขียนบนเส้นบรรทัด ใช้สำหรับเป็นพยัญชนะต้นในคำพยางค์เดียว หรือใช้เป็นตัวสะกดได้ เช่น ก ច ជ ប ឃ ส่วนอักษรตัวเชิง หรือ ដើង หมายความว่า เท้า, ตีน อักษรตัวเชิงใช้สำหรับเขียนเป็นพยัญชนะควบกล้ำ อักษรนำ ตัวสะกดซ้อน คำสองพยางค์แบบซ้อนพยัญชนะ หรือคำแผลง โดยเขียนได้อักษรตัวเต็ม

อักษรตัวเต็มในภาษาเขมรมีทั้งหมด 33 รูปตัวอักษร และอักษรตัวเชิงมี 32 รูป อักษรเขมรแบ่งเป็น สองกลุ่ม คือ กลุ่มเสียงไม่ก้อง (อโฆษะ) และกลุ่มเสียงก้อง (โฆษะ) หรือกลุ่มเสียง ออ /aa/ และกลุ่มเสียง โอ /oo/ และจัดตัวพยัญชนะตามกลุ่มพยัญชนะวรรค⁶ ดังนี้

⁶ อดุลย์ ตะเพิง และพลอย แสงลอย (2559, หน้า 5) กล่าวว่า เนื่องจากตัวพยัญชนะเขมรเป็นตัวพยัญชนะที่สร้างขึ้นหรือได้ดัดแปลงมาจากตัวอักษรปัลลวะในประเทศอินเดียตอนใต้ดังได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นการจัดตัวพยัญชนะหรือแบ่งกลุ่มตัวพยัญชนะหรือการเข้ารรคของตัวพยัญชนะจึงเป็นแบบเดียวกันกับการจัดกลุ่มในตัวอักษรปัลลวะ

แบบอักษรเขมร

วรรณ	เสียงไม่ก้อง (อโฆษะ)				เสียงก้อง (โฆษะ)					
	เสียงเบา		เสียงหนัก		เสียงเบา		เสียงหนัก		เสียงนาสิก	
วรรณ กะ	ក	-	ខ	-	គ	-	ឃ	-	ង	-
	/kaa/		/khaa/		/kwa/		/khwa/		/ŋwa/	
วรรณ จะ	ច	-	ឆ	-	ជ	-	ឈ	-	ញ	-
	/caa/		/chaa/		/cwa/		/chwa/		/t̪wa/	
วรรณ ฎะ	ដ	-	ប	-	ត	-	ព	-	ណ	-
	/daa/		/thaa/		/dwa/		/thwa/		/naa/	
วรรณ ตะ	ត	-	ថ	-	ទ	-	ជ	-	ន	-
	/taa/		/thaa/		/twa/		/thwa/		/nwa/	
วรรณ ปะ	ប	-	ផ	-	ព	-	ក	-	ម	-
	/baa/		/phaa/		/pwa/		/phwa/		/mwa/	
ไม่จัดกลุ่มเสียง (โฆษะ-อโฆษะ)										
เศษ วรรณ	យ	-	រ	-	ល	-	វ	-		
	/yaa/		/raa/		/laa/		/vaa/			
	ស	-	ហ	-	ឡ	-	អ	-		
	/saa/		/haa/		/laa/		/qaa/			

แบบอักษรมูล

วรรณ	เสียงไม่ก้อง (อโฆษะ)				เสียงก้อง (โฆษะ)					
	เสียงเบา		เสียงหนัก		เสียงเบา		เสียงหนัก		เสียงนาสิก	
วรรณ กะ	ก	ก	ข	ข	ค	ค	ฅ	ฅ	ฌ	ฌ
	/kaa/		/khaa/		/kwa/		/khwa/		/ɲwa/	
วรรณ จะ	ช	ช	ฌ	ฌ	จ	จ	ฉ	ฉ	ฌ	ฌ
	/caa/		/chaa/		/cwa/		/chwa/		/t͡ɕwa/	
วรรณ ฎะ	ด	ด	ธ	ธ	ต	ต	ถ	ถ	ณ	ณ
	/daa/		/thaa/		/dwa/		/thwa/		/naa/	
วรรณ ตะ	ท	ท	ถ	ถ	ด	ด	ฉ	ฉ	น	น
	/taa/		/thaa/		/twa/		/thwa/		/nwa/	
วรรณ ปะ	บ	บ	ผ	ผ	ป	ป	ท	ท	ม	ม
	/baa/		/phaa/		/pwa/		/phwa/		/mwa/	
ไม่จัดกลุ่มเสียง (โฆษะ-อโฆษะ)										
เศษ วรรณ	ย	ย	ร	ร	ล	ล	ว	ว		
	/yaa/		/raa/		/laa/		/vaa/			
	ส	ส	ห	ห	ฌ	-	ฬ	ฬ		
	/saa/		/haa/		/laa/		/qaa/			

1.1 การเขียนตัวอักษรเขมร

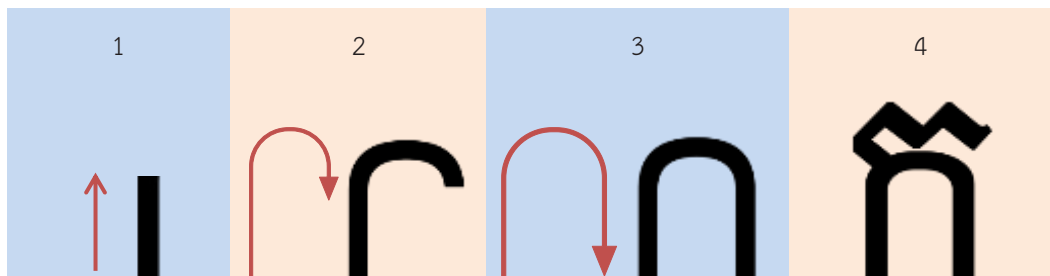
ตัวอักษรเขมรประกอบด้วยส่วนที่เป็นตัวอักษร และส่วนที่เรียกว่า “ศก”⁷ การเขียนตัวอักษรเขมรเริ่มเขียนจากตัวอักษรก่อน โดยเริ่มเขียนจากทางซ้ายไปขวาแล้วจึงเขียนส่วนที่เป็นศก

ศกอักษรมี 3 รูป คือ

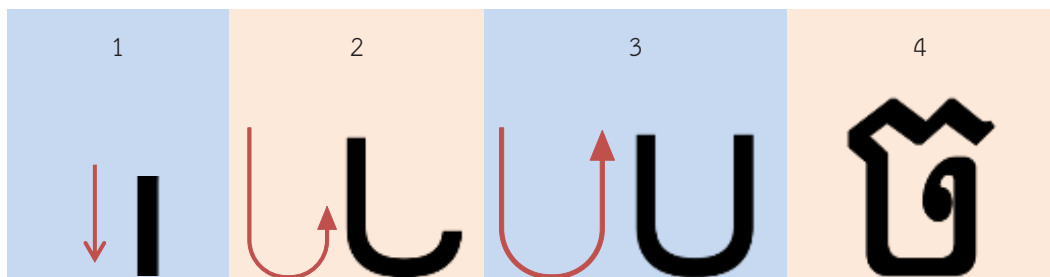
แบบที่ 1		เช่น ก គ ច ឆ ត
แบบที่ 2		เช่น ឈ រ អ
แบบที่ 3		เช่น ជ ថ ផ

การเขียนตัวอักษรมี 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 เช่น ตัวอักษร ก គ ណ จะเริ่มเขียนจากซ้ายไปขวา เริ่มจากด้านล่างขึ้นไปข้างบน แล้วจึงต่อศก ดังนี้

แบบที่ 2 เช่น ตัวอักษร ច ថ ផ จะเริ่มเขียนจากซ้ายไปขวา เริ่มจากด้านบนลงด้านล่าง แล้วจึงต่อศก ดังนี้

⁷ คำว่า ศก หรือ សក แปลว่า เส้นผม เพราะมีลักษณะคล้ายเส้นผม เขียนไว้บนตัวอักษร

1.2 รูปอักษรที่มีลักษณะคล้ายกัน

1) อักษรเขรียงที่มีสัณฐานอักษรคล้ายกัน เช่น

ជ	ជ	ជ
ប	ធិ	ឆ
យ	យ	
ជ	ជ	
ប	ប	
ប	ជ	
រ	រ	
ប	ម	
ម	អ	

2) อักษรมูลที่มีสัณฐานอักษรคล้ายกัน เช่น

ទ	ជ
ច	ច
ជ	ច
ជ	ជ

ឆ ច

ជ ដ ថ ធ

ដ ឆ ច

ប ផ

ប អ

3) អក្សរឆើយង់និងអក្សរមូលដែលមានអក្សរខុសគ្នា ដូចជា

ង ច

ជ ដ

ដ ឆ

ទ ឆ

ន ឆ

វ ឆ

ឡ ឡ

1.3 รูปอักษรเขมรเทียบกับอักษรไทย

วรรณคดี	รูปอักษร									
กษ	ก	ข	ค	จ	ฌ	ง				
จ	ฉ	ฉ	ช	ฌ	ฌ	ญ				
ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ฎ	ณ				
ด	ด	ด	ด	ด	ด	น				
บ	บ	บ	บ	บ	บ	ม				
ย	ย	ย	ย	ย	ย	ว				
ส	ส	ส	ส	ส	ส	อ				

2. สระเขมร (Khmer Vowel)

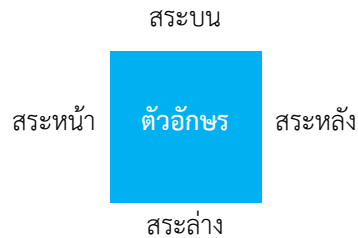
สระในภาษาเขมรแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ สระจม และสระลอย ดังนี้

2.1 สระจม (Dependent vowel) หรือสระประกอบ ในภาษาเขมรเรียกว่า สระนิสสัย (สฺร: นิสฺย /sraq nihsay/) คือ สระที่ต้องประกอบกับพยัญชนะเพื่อก่อเสียงร่วมกันกับพยัญชนะ สระจมในภาษาเขมรมี ดังนี้

รูปสระ	เสียงกลุ่ม /aa/	เสียงกลุ่ม /vv/	พยัญชนะกลุ่ม /aa/		พยัญชนะกลุ่ม /vv/	
-	/aa/	/vv/	ក	/kaa/	គ	/kvv/
ា	/aa/	/iə/	កា	/kaa/	គា	/kiə/
េ	/e/	/i/	កេ	/ke/	គេ	/ki/
ែ	/əy/	/ii/	កែ	/kəy/	គែ	/kii/
េ	/ə/	/i/	កេ	/kə/	គេ	/ki/
ៃ	/əi/	/ii/	កៃ	/kəi/	គៃ	/kii/
ុ	/o/	/u/	កុ	/ko/	គុ	/ku/
ួ	/ou/	/uu/	កួ	/kou/	គួ	/kuu/
ុ	/uə/	/uə/	កួ	/kuə/	គួ	/kuə/
ៃ	/aə/	/əə/	កៃ	/kaə/	គៃ	/kəə/
ៃ	/iə/	/iə/	ក្យៃ	/kiə/	គ្យៃ	/kiə/
ៃ	/iə/	/iə/	ក្យៃ	/kiə/	គ្យៃ	/kiə/
ៃ	/ei/	/ee/	កើ	/kei/	គើ	/kee/
ៃ	/ae/	/εε/	កៃ	/kae/	គៃ	/kεε/

รูปสระ	เสียงกลุ่ม /aa/	เสียงกลุ่ม /vv/	พยัญชนะกลุ่ม /aa/		พยัญชนะกลุ่ม /vv/	
ไ -	/ay/	/iy/	ไก	/kay/	ไค	/kiy/
เ -	/ao/	/oo/	เก	/kao/	เค	/koo/
เ - ำ	/aw/	/iw/	เกำ	/kaw/	เคำ	/kiw/
โ -	/om/	/um/	กั	/kom/	คั	/kum/
เ -	/am/	/um/	กั	/kam/	คั	/kum/
เ - ำ	/am/	/öam/	กั	/kam/	คั	/köam/
เ - ะ	/ah/	/ěəh/	กั	/kah/	คั	/kěəh/
เ - ะ	/eh/	/ih/	กั	/keh/	คั	/kih/
เ - ะ	/əh/	/ih/	กั	/kəh/	คั	/kih/
เ - ะ	/oh/	/uh/	กั	/koh/	คั	/kuh/
เ - ะ	/əh/	/ih/	กั	/kəh/	คั	/kih/
เ - ะ	/eh/	/ih/	กั	/keh/	คั	/kih/
เ - ะ	/ah/	/üəh/	กั	/kah/	คั	/küəh/

สระประกอบในภาษาเขมรแบ่งตามตำแหน่งที่ปรากฏได้เป็น 4 ลักษณะ คือ สระหน้า
สระหลัง สระบน และสระล่าง ดังนี้

สระหน้า คือ สระที่ปรากฏอยู่หน้าพยัญชนะต้น ได้แก่ เ-, เ-, เ-

เช่น เดก /deik/ กี. นอน.
 เญ่ /maet/ น. เมตร (บาร.Mètre).
 เฝ /day/ น. มือ.

สระหลัง คือ สระที่ปรากฏอยู่หลังพยัญชนะต้น ได้แก่ -า, - :

เช่น ภาค /phiaq/ น. ภาค (ส., บา.).
 อะ /khah/ ค. งด, แห่งงดอย่างน้ำ หรือน้ำตาลเคียว.

สระบน คือ สระที่ปรากฏอยู่บนพยัญชนะต้น ได้แก่ -ิ, -ี, -ี

เช่น วิ /wil/ วิ. หมุน.
 กียา /kaylaa/ น. กีฬา.
 บึน /mæin/ บ.ส. จำนวน 10 พัน (10,000).

สระล่าง คือ สระที่ปรากฏอยู่ล่างพยัญชนะต้น ได้แก่ -ุ, -ู, -ู

เช่น ญู /luy/ น. เงินตรา
 สุญ /soun/ กี. ขอ.
 บูญ /buon/ บ.ส. สี่.

หมายเหตุ

1. การเขียนสระ -า มักเขียนต่อกับศก เช่น ภา ជា ព

2. การเขียนสระ -า + ข เขียนต่อจากศกเส้นหน้าแล้วตัดศกเส้นหลังออก เช่น បា
เพราะหากไม่ตัดออกจะคล้ายกับอักษร ហ

2.2 สระลอย (Independent vowel) ในภาษาเขมรเรียกว่าสระเต็มตัว (ស្រះពេញតួ /sraq pituə/) คือ สระที่สามารถปรากฏได้โดยไม่ต้องประกอบกับพยัญชนะ สามารถออกเสียงได้ มีความหมาย และสามารถประกอบกับพยัญชนะ (ตัวสะกด) ได้ด้วย

รูปสระลอยอักษรเขมร

รูปสระ	เสียง	สระไทย	ตัวอย่าง		ความหมาย
អ	/qɑq/	อ	អរគុណ	/qaa kun/	ขอบคุณ
អា	/qaa/	อา	អាទិត្យ	/qaa tit/	วันอาทิตย์
ទី	/qeq, qəq, qəy/	อิ	ទីដួ	/qət/	อิฐ
ឡី	/qəy/	อี	ឡីសាន	/qəy saan/	ทิวทัศน์
ឌ	/qoq/	อุ	ឌត្តរ	/qot daa/	ทิศอุดร
ឡ	/qou, qəw/	อู	ឡដួ	/qout/	อุฐ
ខ្លី	/qaw/	โอะ	ខ្លីឡឹក	/qaw lək/	แดงโม
រិ	/ri/	ฤ	រិត្ត	/rih toq/	ฤดู
រឺ	/rii/	ฤ	រឺ	/rii/	หรือ
លឹ	/li/	ลี	លឹក	/rum lik/	รำลึก
លឺ	/lii/	ลี	លឺ	/lii/	ได้ยิน
ឯ	/qae/	เอ	ឯកសារ	/qaek kəq saa/	เอกสาร
យ	/qay/	ไอ	យស្វរ	/qay sou/	อิศวร

รูปสระ	เสียง	สระไทย	ตัวอย่าง		ความหมาย
ឡិ/ឡៃ	/qao/	โอ	ឡិន, ឡៃ	/qaon, qaoy/	โอน, ให้
ឡី	/qaw/	เอา	ឡីទឹក	/qaw took/	อุทก

รูปสระลอยอักษรมูล

รูปสระ	เสียง	สระไทย	ตัวอย่าง		ความหมาย
អ	/qaq/	อ	អក្ខណ	/qaakun/	ขอบคุณ
អា	/qaa/	อา	អាទិត្យ	/qaatit/	วันอาทิตย์
ឥ	/qeq, qəq, qəy/	อี	ឥដ្ឋ	/qət/	อิฐ
ឡៃ	/qəy/	อี	ឡៃសាន	/qəy saan/	ทิศอีสาน
ឧ	/qoq/	อุ	ឧត្តរ	/qot daa/	ทิศอุดร
ឧ	/qou, qəw/	อุ	ឧដ្ឋ	/qout/	อุฐ
ឧ	/qaw/	โอว	ឧល្លិក	/qaw lək/	แต่งโม
ឱ	/ri/	ฤ	ឱត្ត	/rih toq/	ฤตุ
ឱ	/rii/	ฤ	ឱ	/rii/	หรือ
ល	/li/	ล	ល្អិត	/rum lik/	รำลึก
ល	/lii/	ล	ល	/lii/	ได้ยิน
ឆ	/qae/	เอ	ឆក្រវា	/qaekkasaa/	เอกสาร
ត	/qay/	ไอ	តសូរ	/qay sou/	อิศวร

รูปสระ	เสียง	สระไทย	ตัวอย่าง		ความหมาย
ឡ/ៃ	/qao/	โอ	ឡន, ៃរ	/qaon, qaoy/	โอน, ให้
ឡ	/qaw/	เอา	ឡតក	/qaw took/	อุทก

3. เครื่องหมายในภาษาเขมร

3.1 เครื่องหมายสำหรับเปลี่ยนเสียงพยัญชนะ

เนื่องจากพยัญชนะในภาษาเขมรมีสองกลุ่มเสียง คือ กลุ่มอ /aa/ และกลุ่มโ /oo/ หากสังเกตจากตารางตารางพยัญชนะจะพบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะในกลุ่มอ /aa/ และกลุ่มโ /oo/ จะมีคู่ของหน่วยเสียง แต่บางหน่วยเสียงจะไม่มีคู่ เช่น ញ /กัวว/, ប /baa/, ម /moo/ ดังตาราง

	แถวที่ 1	แถวที่ 2	แถวที่ 3	แถวที่ 4	แถวที่ 5
วรรคที่ 1	ក [k]	ខ [kh]	គ [k]	ឃ [kh]	ង [ŋ]
วรรคที่ 2	ច [c]	ឆ [ch]	ជ [c]	ឈ [ch]	ញ [tʃ]
วรรคที่ 3	ដ [d]	ប៊ [th]	ត [d]	ឆ្ម [th]	ណ [n]
วรรคที่ 4	ត [t]	ល [th]	ទ [t]	ជ [th]	ន [n]
วรรคที่ 5	ប្រ [b]	ផ [ph]	ព្រ [p]	ក [ph]	ម [m]
พิเศษวรรค	យ [y]	រ [r]	ល [l]	វ [w]	
	ស [s]	ហ [h]	ង [l]	អ [q]	

จากตารางจะพบว่าพยัญชนะแถวที่ 1 (กลุ่ม ออ /aa/) จะมีเสียงพยัญชนะเดียวกันกับพยัญชนะแถวที่ 3 (กลุ่มโอ /oo/) เช่น ก กับ ค มีเสียง [k] และพยัญชนะแถวที่ 2 (กลุ่ม ออ /aa/) จะมีเสียงพยัญชนะเดียวกันกับพยัญชนะแถวที่ 4 (กลุ่มโอ /oo/) เช่น ฆ กับ ฃ มีเสียง [kh] ลักษณะนี้เรียกว่าคู่เสียงพยัญชนะ ส่วนอักษรที่อยู่ในวงกลม คือ พยัญชนะที่ไม่มีคู่เสียงพยัญชนะจึงต้องใช้เครื่องหมายสำหรับเปลี่ยนเสียงพยัญชนะเพื่อให้พยัญชนะนั้นมีคู่เสียง เครื่องหมายเปลี่ยนเสียงพยัญชนะในภาษาเขมร มี 3 เครื่องหมายได้แก่

3.1.ก เครื่องหมายตรีศัพท์ (ត្រីស័ព្ទ /trɛy sap/) (◌̣) ใช้สำหรับเปลี่ยนเสียงพยัญชนะกลุ่ม ออ /aa/ ที่ไม่มีคู่เสียงให้เป็นกลุ่ม โอ /oo/ ดังนี้

พยัญชนะกลุ่ม ออ /aa/ ที่ไม่มีคู่เสียงได้แก่ ប ស ហ អ เมื่อใส่เครื่องหมายตรีศัพท์จะได้เป็น

ប /baa/ + ◌̣ = បី /bov/

ស /saa/ + ◌̣ = សិ /soo/

ហ /haa/ + ◌̣ = ហិ /hoo/

អ /qaa/ + ◌̣ = អិ /qoo/

3.1.ข เครื่องหมายมุสิกทันต์ (មូសិកទន្ល់ /muu seq kə tōn/) หรือ ฟันหนู (ធ្មេញកណ្តុរ /thmiñ kan dol/) (◌̤) ใช้สำหรับเปลี่ยนเสียงพยัญชนะกลุ่ม โอ /oo/ ที่ไม่มีคู่เสียงให้เป็นกลุ่ม ออ /aa/ ดังนี้

พยัญชนะกลุ่มโอ /oo/ ที่ไม่มีคู่เสียงได้แก่ ង ញ ម យ រ វ เมื่อใส่เครื่องหมายมุสิกทันต์จะได้เป็น

ង /ŋoo/ + ◌̤ = ង៉ /ŋaa/

ញ /ŋʰoo/ + ◌̤ = ញ៉ /ŋʰaa/

ម /moo/ + ◌̤ = ម៉ /maa/

យ /yoo/ + ◌̤ = យ៉ /yaa/

រ /roo/ + ◌̤ = រ៉ /raa/

វ /voo/ + ◌̤ = វ៉ /vaa/

หมายเหตุ พยัญชนะ ព ไม่สามารถใส่เครื่องหมายมุสิกทันต์ได้ หากต้องการเสียง /paa/ จะใช้ ប ใส่เครื่องหมายมุสิกทันต์แล้วจะได้เป็นคู่เสียงกับ ព /poo/ ดังนี้

ប /baa/ + ◌̤ = ប៉ /paa/

คือ เมื่อเครื่องหมายมุสิกทันต์ (¨) เมื่อประกอบกับ บ จะไม่เปลี่ยนกลุ่มเสียงของ
กลุ่ม โอ /o/ ที่ให้เป็นกลุ่ม ออ /ɑ/ แต่จะเปลี่ยนเสียงพยัญชนะจาก [b] เป็น [p]

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ๒ ในภาษาเขมรเท่ากับ ป / [p] ในภาษาบาลีสันสกฤตเพราะคำที่เป็นคำยืมจากภาษาบาลีสันสกฤตมักจะเขียนด้วย ๒ โดยที่ไม่มีเครื่องหมายมุสิกทนต์ (◌̣) ก็ออกเสียงเป็น ป / [p]

เช่น บั๊ว /pac cay/ น. เหตุเป็นที่อาศัยต่อกัน (บา., ส. ปจฺย; ปฺรตฺย).

บฉิษา /paq deq maa/ น. รูปแทน (บา., สั. ปุริติ--).

ชุ่ม /paq tum/ น. บัว, ดอกบัว ฯ (สั., บา. ปทม).

และในกรณีที่เป็นพยัญชนะควบ เช่น บ บร บฐ บัญ แม้จะไม่มีเครื่องหมายมุสิกทนต์ (-)
ก็ออกเสียงเป็น ป / [p]

เช่น

๐๕๕ /pɔ̀y/ น. สามี่ (สั., ปา.).

ប្រកប /pra kaap/ កិ. ផ្សព្វផ្សាយ, ប្រកាស.

กล้วย /plaay/ คุ. กว่า : อายุ 20 ปลาย, 30 ปลาย,
 40 ปลาย, 50 ปลาย ฯลฯ (ตั้งแต่จำนวน
 10 ไม่นิยมใช้) (ส.).

บุร /pqoun/ น. น้อง.

3.1.ค เครื่องหมายเกบียสโครม (เกฺยฺสโครม /kbiəh kraom/) หรือ **บุกเชิง** (บุกเฉียง /bok cəəŋ/) (-) ใช้แทนเครื่องหมายมุสิกทันต์ หรือตริสัพท์ ในกรณีทีพญฺชนะนั้นประกอบกับสระบน จะเปลี่ยนจากเครื่องหมายมุสิกทันต์ หรือตริสัพท์ เป็นเครื่องหมายเกบียสโครม

ใช้เกบียสโกรมแทนตรีสัพท์ เช่น

ហ៊ីហា /hi̯ haa/គ. ទេឱ។

ມາຈາກ $u + \frac{1}{2} + \frac{1}{2}, u + -1$

ស៊ី /sii/ កិ. កិន.

มาจาก $S + \tilde{S} + \tilde{S}$

ยกเว้น ប + ិ เขียนเหมือนเดิมไม่เปลี่ยน **ตรีสัพท์** เป็น เกปียสโกรม เช่น

បីដូច /bəy douc/ វិ. ប្រដូច, ដូចម្នាក់.

มาจาก ប + ិ + ី + ដ + ូ + ច

ใช้เกปียสโกรมแทนมุสิกทนต์ เช่น

ង៉ង់ /ŋaŋ/ វិ. ង៉េង (งั๋ง).

มาจาก ង + " + -ำ + ង

ញាំ /ŋam/ កិ. ប្រគល់, ប្រគល់.

มาจาก ញ + " + " + -ำ

ប៉ី /pəy/ ឈ. ឈ្មោះឈើ (ឈើ).

มาจาก ញ + " + -ำ

ម៉ិន /məin/ ឈ. ប្រមាណ 10 ពាន់ (10,000).

มาจาก ម + " + ី + ន

យ៉ើវ /yəə/ កិ. យ៉ើវ, យ៉ើវ.

มาจาก យ + " + ើ + វ

រ៉ៃ /rəy/ ឈ. រ៉ៃ.

มาจาก រ + " + ៃ

វ៉ៃ /wəy/ ឈ. វ៉ៃ, វ៉ៃ.

มาจาก វ + " + ៃ

รูปพยัญชนะเมื่อเขียนตามคู่เสียงมีทั้งหมดดังนี้

กลุ่มเสียง /aa/	กลุ่มเสียง /vv/	กลุ่มเสียง /aa/	กลุ่มเสียง /vv/
ក /kaa/	គ /kvv/	ខ /khaa/	ឃ /khvv/
ង /ŋaa/	ង /ŋvv/	ច /caa/	ជ /cvv/
ឆ /chaa/	ឈ /chvv/	ញ /ña/	ញ /ñvv/
ដ /daa/	ឌ /dv/	ប /thaa/	ព /thvv/
ណ /naa/	ន /nv/	ត /taa/	ទ /tv/
ថ /thaa/	ធ /thvv/	ប /baa/	បិ /bv/
ប៉ /paa/	ព /pv/	ផ /phaa/	ភ /phvv/
ម៉ /maa/	ម /mv/	យ៉ /yaa/	យ /yv/
រ៉ /raa/	រ /rv/	ឡ /laa/	ល /lv/
វ៉ /waa/	វ /wvv/	ស /saa/	សិ /sv/
ហ /haa/	ហិ /hv/	អ /qaa/	អិ /qv/

3.2 เครื่องหมายอื่นๆ

3.2.ก เครื่องหมายรัสส์ัญญา (រស្សន្ទា /rəəh saŋ ɣaa/) หรือ บ็อนเต๊ะ (ប៉ង់ត៉ា /ban taŋ/) (ˊ) ใช้สำหรับใส่บนพยัญชนะตัวสะกดเพื่อเปลี่ยนเสียงสระจากเสียงยาวให้สั้นลง ปรากฏในตำแหน่งด้านบนของพยัญชนะสะกด

มีลักษณะการใช้ดังนี้

- เมื่อพยัญชนะต้นเป็นกลุ่มเสียง ออ /aa/

สระ ออ (ไม่มีรูป) /aa/ ผสมกับรัสส์ัญญา (ˊ) จะออกเสียงสระเป็น /a/ เช่น

ចប់	/cap/	กิ. จบ, เสร็จ.
ដប់	/dap/	น. สิบ.
សល់	/sal/	กิ. เหลือ.

สระ อา (-a) /aa/ ผสมกับรัสส์ัญญา (ˊ) จะออกเสียงสระเป็น /a/ เช่น

កាន់	/kan/	กิ. ถือ.
ណាស់	/nah/	วิ. มาก, ยิง.
បាញ់	/baŋ/	กิ. ยิง.

- เมื่อพยัญชนะต้นเป็นกลุ่มเสียง โอ /oo/

สระ โอ (ไม่มีรูป) /oo/ ผสมกับรัสส์ัญญา (ˊ) จะออกเสียงสระเป็น /o/ เช่น

ជុំ	/cūoŋ/	กิ. สู้บ, ติด.
ពស់	/pūoh/	น. งู.
យល់	/yūol/	กิ. เห็น, เข้าใจ.

ยกเว้น เมื่อพยัญชนะตัวสะกดเป็น [p] จะออกเสียงเป็น /u/ เช่น

คប់	/kup/	กิ. คบ.
ជប់	/cup/	กิ. ดุด.
យប់	/yup/	น. กลางคืน.

สระ อา (-a) /aa/ ผสมกับรัศสัญญา (◌◌) จะออกเสียงสระเป็น /ɔə/ เช่น

គាប់	/kɔəp/	คุ. ลูก, ลูกต้อง, ไม่ผิด.
ទាត់	/tɔət/	กิ. เตะ.
រាប់	/rɔəp/	กิ. นับ.

ยกเว้น เมื่อพยัญชนะตัวสะกดเป็นพยัญชนะวรรณก ก จะออกเสียงเป็น

/əə/ เช่น

ជាក់	/cəəq/	กิ.วิ., คุ. ชัด, แน่, ไข่.
ទាក់	/təəq/	กิ. คล้อง.
រាក់	/rəəq/	คุ. ตื่น.

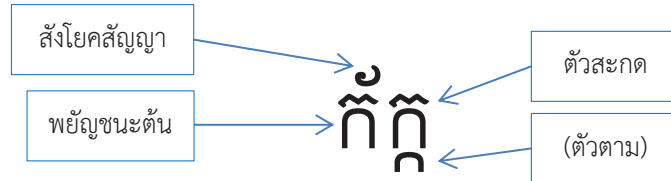
- เมื่อสระ -a สะกดด้วย ង และมีเครื่องหมายรัศสัญญา (◌◌) จะเปลี่ยนรูปเป็น -ำ ង และออกเสียงตามกลุ่มของตัวเองดังเดิม เช่น

តាំង	/tan/	-->	តាំង	/tan/	กิ. ตั้ง
ទាំង	/təəŋ/	-->	ទាំង	/təəŋ/	นิ. ทั้ง

- เครื่องหมายรัศสัญญาจะไม่ใช้กับตัว ម (-ម, -ម) เพราะเสียงจะซ้ำกับสระ ិ (ในกลุ่ม ออ /aa/) และสระ -ำ เช่น

✗ មម	✓ ខំ	/kham/	กิ. เพียร, พากเพียร.
✗ មាម	✓ ខាំ	/kham/	กิ. กัด.
✗ មាម	✓ គាំ	/kɔəm/	กิ. ค้ำ.

3.2.ข เครื่องหมายสังโยคสัญลักษณ์ (សំយោគសញ្ញា /san yook sañ khaa/) (័) ใช้แสดงสระเสียงสั้นโดยมากมักเป็นคำยืมจากภาษาบาลีสันสกฤตที่มีตัวสะกด เช่นเดียวกับการใช้ไม้หันอากาศของไทย ปรากฏในตำแหน่งด้านบนของพยัญชนะต้น

แต่ในภาษาเขมรมักจะถูกละไว้ไม่ใส่เครื่องหมายสังโยคสัญลักษณ์ก็ได้ แต่ต้องอ่านออกเสียงดังนี้

- พยัญชนะต้นเป็นกลุ่มเสียง ออ /aa/ + เครื่องหมายสังโยคสัญลักษณ์ (័) ออกเสียงเป็น /a/ เช่น

อฺฐ	/khat/	น. ขรรค์ (ส.ขฑค, บา.ขคค).
อฺกฺอฺ	/cak kaq can/	น. ขนมนั่น.
อฺត្រ/ត្រ	/chat/	น. ฉัตร, ร่ม (ส.ฉตฺร, บา.ฉตต).
อฺក	/sak/	น. กาล, สมัย, ยุค (ศก). (ส.ศก).
อฺត្វ/ត្វ	/sat/	น. สัตว์ (ส.สตฺว, บา.สตต).

- พยัญชนะต้นเป็นกลุ่มเสียง โอ /oo/ + เครื่องหมายสังโยคสัญลักษณ์ (័)

เมื่อพยัญชนะสะกดเป็นพยัญชนะ วรรณค ก (ยกเว้น ង) มักออกเสียง /ěə/ เช่น

อฺក(ធ្លក់)	/thěək/	กิ. ถีบ.
อฺក	/phěək/	กิ. พัก (ส.พัก).
อฺក្តា	/lěək kaq can/	น. หมอน้ำ (ส.ลักจั่น).
อฺក្ត	/lěək/	น. ลักษณะ (บา.ลกขณ).
อฺក្ត	/lěək/	น. ครั้ง (ส.ลกตค, บา.ลาขา).

เมื่อพยัญชนะสะกดเป็นพยัญชนะ យ มักออกเสียง /iy/ เช่น

ជ័យ	/ciy/	น. ชนะ, ชัย (สំ., บา.ชย).
និយ	/niy/	น. การแนะนำ, อธิบาย (นัย) (สំ., บา. นย).
ភ័យ	/phiy/	น. ความกลัว, เหตุ (ภัย) (สំ., บา. ภย).

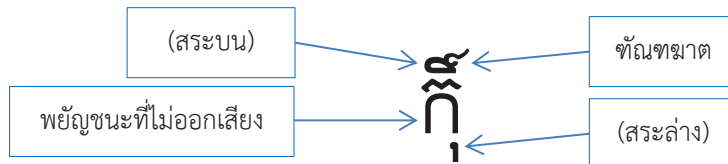
เมื่อพยัญชนะสะกดเป็นพยัญชนะ រ มักออกเสียง /wa/ เช่น

ជ័រ	/cwa/	น. ยาง.
ញ័រ	/kwā/	กิ. สั่น.

เมื่อพยัญชนะสะกดเป็นพยัญชนะอื่นๆ นอกจากข้างต้น มักออกเสียง /ōa/ เช่น

ព័ចន៍	/pōac/	น. คำพูด (สំ., บา.วจน).
ព័ទ្ធ	/pōat/	กิ. ผูก (สំ., บา.พพธ).
ក័ន្ត	/phōan/	กิ. หลง, หลงลืม (บา. ฆนต).
ក័ត្ត หรือ ក័ព្យ	/phōap/	คุ. ที่ควร, ที่ควรแก่กิจการ (บา.ภพว, สំ.ภวย).
រដ្ឋ หรือ រដ្ឋ	/rōat/	น. ที่อยู่, ประเทศ (รัฐ) (บา., สំ. ราชฐ).

3.2.ค เครื่องหมายทัณฑฆาต (จณฺญฆฏ /tɔ̌n də khiət/) (ˀ) ใช้เขียนกำกับบนพยัญชนะที่ไม่ต้องการให้ออกเสียง มักปรากฏในคำยืมโดยเฉพาะภาษาบาลีและสันสกฤต มีหลักเกณฑ์การใช้เช่นเดียวกับเครื่องหมายทัณฑฆาต(การันต์) ในภาษาไทย คือ ปรากฏบนพยัญชนะที่ต้องการให้ไม่ออกเสียง และสามารถปรากฏร่วมกับพยัญชนะที่มีการประสมกับสระ (บน, ล่าง) แล้วได้ด้วย

การใช้เครื่องหมายทัณฑฆาตนั้นเพื่อรักษารูปศัพท์เดิมเอาไว้ หรือเพื่อให้ตรงตามเสียงที่นิยมออกในภาษาเขมร เพราะไม่สามารถออกเสียงนั้นได้ตามอย่างเจ้าของภาษา

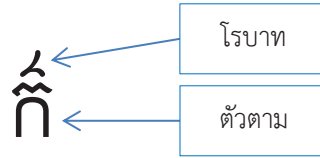
ตัวอย่างการใช้เครื่องหมายทัณฑฆาต

เกื้อ	/kee/	น. เกียรติ, เกียรติศักดิ์ (ส. กิรติ, บา.กิตติ).
ธฐ	/can/	น. ไม้จันทน์ (ส., บา.).
ฉี	/cii/	น. คำสำหรับเรียกพระพุทธรูปองค์ใหญ่ๆ เช่น พระชีว (มาจาก ชีว).
เตธิ	/poo/	น. ต้นโพธิ์ (ส., บา.โพธิ).
เก็	/rɔɔ/	กิ. หา (เป็นคำพูดห้วนๆ).

นอกจากการใช้เครื่องหมายทัณฑฆาตในการกำกับบนพยัญชนะที่ไม่ต้องการให้ออกเสียงแล้ว ในภาษาเขมรยังมีการเขียนพยัญชนะที่ไม่ต้องการให้ออกเสียงโดยการเขียนเป็นพยัญชนะตัวเชิงใต้ตัวสะกด เช่น

ธฐ	/can/	น. จันทน์ (บา.).
ษฐ	/mñɔn/	น. อาคม (มนต์) (บา., ส.).
สญ	/san/	น. พวก, ผูก, ประชุม, ภิษ 4 รูปขึ้นไป (สงฆ์) (ส., บา.).

3.2.๒ เครื่องหมายโรบาท (រោប /roo baat/) หรือ เรพะ (រេផៈ /rei phaŋ/) (្រ) คือ เครื่องหมาย ร (ร หัน) ในภาษาสันสกฤต ซึ่งปรากฏบนพยัญชนะตัวตาม

คำที่มีเครื่องหมายโรบาทในภาษาเขมรมีหลักการอ่าน ดังนี้

- ไม่อ่านออกเสียงตัวโรบาท และตัวตาม เช่น

บริบูณ	/baa re bou/	กิ.,คุ. บริบูรณ์ (ส., บา.บริบูรณ์).
บูต	/bou/	น. ก่อน, เบื้องหน้า, ข้างขึ้น (บุรพ) (ส., บา.บุรว, บุรวา; บุพว, บุพวา).
สุล	/suə/	น. เทวโลก (สวรค์) (บา., ส.สวรค, สคค).
- เมื่อพยัญชนะต้นเป็นกลุ่มเสียง โอ /o/ ผสมสระ /aa/ จะออกเสียงเป็น /oə/ เช่น

ถณ	/poə/	น. สี่, พรณ (ส., บา.วณ, วณ).
ตย์	/thoə/	น. ธรรม (บา.,ส.ธม).
คัก	/koə/	น. ครรภ์ (บา.,ส.คพ).
- เมื่อเครื่องหมายโรบาทปรากฏกลางคำหลายพยางค์ จะออกเสียง /rə/ หรือ พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง ออ /aa/ จะออกเสียงเป็น /-raq/

บูณชี	/bou raq məy/	น. วันเพ็ญ (บุณมี) (ส., บา.บุณมี).
-------	---------------	------------------------------------

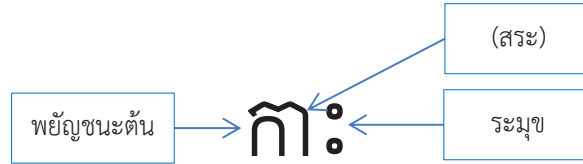
 พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง โอ /o/ จะออกเสียงเป็น /-rəəq/

ตุณ, ตุณ	/tuu rəəq cūn/	น. คนร้าย (ทรชน) (ส., บา.ทุชน).
----------	----------------	---------------------------------

หรือจะออกเสียงเป็น /-ra-/ ทั้ง พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง ออ /ɑɑ/ และ
 พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง โอ /ɔɔ/ ก็ได้ เช่น

บุณมี	/bou ra məy/	น. วันเพ็ญ (บุรณมี) (ส., บา.บุณณมี).
จุนี, จุนี	/tuu ra cūn/	น. คนร้าย (ทรชน) (ส., บา.ทุชน).

3.2.ง เครื่องหมายระมุข (ระมุข /rəəh muk/) (- ะ) ใช้สำหรับเพิ่มเสียง [h] สามารถปรากฏร่วมกับพยัญชนะต้น (ถือเป็นสระ) หรือผสมกับสระอื่น มักปรากฏอยู่หลังพยัญชนะต้น หรือหลังสระ

คำที่มีเครื่องหมายระมุขในภาษาเขมรมีหลักการอ่าน ดังนี้

- เมื่อประสมกับพยัญชนะต้นกลุ่มเสียง ออ /aa/ จะออกเสียงเป็น /ah/ เช่น

ខៈ	/khah/	คุ. งวด, แห้ง.
បៈ	/bah/	กิ. กระดก.
សៈ	/sah/	กิ. หาย, ดีต่อกัน.
ឡៈ	/lah/	กิ., วิ., คุ. ผลิผลาม, ลูกลี้ลูกเลน, พล่านไปมา.
អៈ	/qah/	อุ. อ๊ะ !.
- เมื่อประสมกับพยัญชนะต้นกลุ่มเสียง โอ /oo/ จะออกเสียงเป็น /əəh/ เช่น

គៈ	/kəəh/	กิ. ปิด, ป้องกัน.
ជៈ	/cəəh/	กิ. สาด.
ទៈ	/təəh/	กิ. ตบ.
យៈ	/yəəh/	กิ. ถ่าง.
រៈ	/rəəh/	กิ. ขึ้น เช่น พระอาทิตย์ขึ้น.
- เมื่อผสมกับสระ ិ ี และ ุ จะออกเสียงตามเดิมแต่เพิ่มเสียง [h] ท้ายคำ เช่น

กลุ่มเสียงออ /aa/

ិៈ	eh	ติះเญ็ญ	/teh diə/	กิ. ดีเตียน.
ีៈ	əh	คิះ	/ckəh/	กิ. เกา.
ุៈ	oh	บูះ	/coh/	กิ. ลง.

กลุ่มเสียงโอ /vv/

វ៉ៈ	ih	ជិះ	/cih/	กี. ชับ, จี.
វៈ	-	-	-	-
វុះ	uh	ពុះ	/puh/	กี. ฝ่า.

- เมื่อผสมกับสระ វើ- វៃ- และ វោ จะออกเสียงสระเปลี่ยนจากเดิมดังนี้ เช่น

กลุ่มเสียงอ /aa/

เสียงสระเดิม เปลี่ยนเป็น

វើះ	aa	ah	ចង្កើះ	/caŋ keh/	น. ตะเกียบ.
វៃះ	ei	eh	សេះ	/seh/	น. ม้า.
វ៉ៃះ	ae	eh	កែះ	/keh/	น. แกะ.
វោះ	ao	ah	កោះ	/kah/	กี. เล้ง.

กลุ่มเสียงโอ /vv/

เสียงสระเดิม เปลี่ยนเป็น

វើះ	-	-	-	-	-
វៃះ	ee	ih	នេះ	/nih/	สพพ. นี.
វ៉ៃះ	-	-	-	-	-
វោះ	oo	uəh	គោះ	/kūəh/	กี. เคาะ.

3.2.จ เครื่องหมายยুক্তพินทุ (ยฺจุณทึฏฐ์ /yuq küəl pin tuq/) (-:) ใช้สำหรับเพิ่มเสียงกัก [q] ในคำหลายพยางค์ และให้ออกเสียงพยางค์สุดท้าย (ป้องกันการสับสนว่าเป็นตัวสะกด) มักปรากฏอยู่หลังพยัญชนะ

มักปรากฏอยู่ในคำยืมภาษาบาลีสันสกฤต ในคำที่ไม่มีตัวสะกด และออกเสียง ดังนี้

- เมื่อประสมกับพยัญชนะต้นกลุ่มเสียง ออ /oɑ/ จะออกเสียงเป็น /aɑ/ เช่น

ขณ:	/khaɑ naɑ/	น. ชณะ (ส., บา.ภษณ).
คณ:	/kə naɑ/	น. พวก, กลุ่ม (คณะ) (ส., บา.คณ).
คณ:	/kan thaɑ/	น. คำภีร์ (บา.คณ).
คณ:	/tak kaɑ/	น. น้ำนมรสเปรี้ยวขึ้นฟอง (บา.ตก, สั.ตกร).
หณ:	/ree phaɑ/	น. อักษร ร, เครื่องหมาย (อ.) (ส.เรผ).
- เมื่อประสมกับพยัญชนะต้นกลุ่มเสียง โอ /oɑ/ จะออกเสียงเป็น /ěəɑ/ เช่น

อณ:	/khat te yěəɑ/	น. กษัตริย์ (บา.).
ณ:	/chan těəɑ/	น. ความปราณา (ส., บา.ณท).
ณ:	/cěəɑ wěəɑ něəɑ/	น. ความเร็ว (ส., บา.ชน).
ณ:	/cii wěəɑ/	น. ชีวิต (ส., บา.ชี).
ณ:	/thuɑ rěəɑ/	น. ธร (ส., บา.ธร).

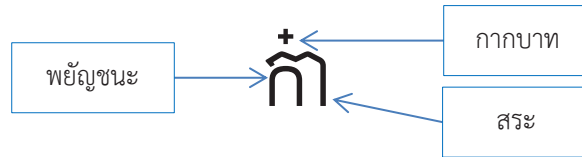
3.2.ฉ เครื่องหมายเลขอัศฎา (เลขหสุก /leik qah sdaa/) (៤) ใช้เป็นเครื่องหมายสำหรับ
เพิ่มน้ำหนักเสียง

ปัจจุบันพบใช้ในภาษาเขมร 3 คำ คือ

ក្រ	/kaa/	นิ. กี่
ដ្រ	/daa/	นิ. ชึ่ง, อัน
ន្រ	/nwa/	นิ. แหละ

3.2.ข เครื่องหมายกากบาท (ค ก ฤ ๑ /kaa kaq baat/) (·) ใช้เพิ่มน้ำหนักเสียง
ในคำอุทาน ซึ่งจะออกเสียงสูงกว่าปกติใช้เขียนบนพยัญชนะต้น

เช่น

คำ:	/caah/	นิ. จำ
คำ:	/cah/	นิ. จ๊ะ, จั๊ะ
คำ:	/nuh/	นิ. แน๊ะ

3.2.จ គេឡើងអាយ័តស័ក្តិស្វាយ (ខណ្ឌសញ្ញា /khan dĕəq saŋ kĕa/) หรือ ឃ័ង្គ (ខណ្ឌ /khan/) (๙) ใช้สำหรับค้นข้อความเมื่อจบประโยค

ចៅចិត្តនិយាយដោយសំដីទន់ផ្អែមថា “មែនហើយ ! **ឃុននារី** ធម្មជាតិជាប់សំចៃក្នុងនេះ អាចប្រលោមលួងលោកអារម្មណ៍របស់មនុស្សយើងឱ្យបានសុខស្រួល , ពន្លឺស្មើព្រះចន្ទ ខ្យល់រំភើយផាត់ , និងក្លិនក្រអូបឈ្ងុយឈ្ងប់របស់ផ្កាឆាយ អាចធ្វើចិត្តគំនិតរបស់យើង ឱ្យមានអារម្មណ៍រីករាយនៅបានយ៉ាងចំផ្អែក” ។

เจ้าจิตรกล่าวด้วยคำอ่อนหวานว่า “ถูกแล้ว คุณนารี ธรรมชาติเป็นของ แปลกอาจประโลมอารมณ์ของมนุษย์เราให้สุขสบาย, รัศมีพระจันทร์ ลมรำเพยพัด, และกลิ่นหอมอบอวลของดอกไม้เนิ่นน่านพันธุ์ อาจทำจิตใจของเราให้มีอารมณ์เบิกบานไปได้อย่างน่าฉงน” ។

(อุไรศรี วรตะริน และคณะ, 2540, หน้า 61-62)

3.2. ญ เครื่องหมายทวิพินทุเลข(ទ្រព្យនុលេខ /twiq pin tuq leek/) หรือ จำญจพืркуส (ចំណុចពីរគូស /cam noc pii kuuh/) (ះ) ใช้สำหรับคั่นข้อความที่ต่อไปเป็นการแจกแจงรายการหรือรายชื่อเป็นข้อๆ เช่น

ស្រះអាចចែកតាម៖

បញ្ចេក អ.អិ

បញ្ចេក វ៉ងខ្លី

បញ្ចេក ទោលផ្សំ ។

(ក្រសួងអប់រំ, 2526, หน้าที่ 9)

สระอาจแบ่งตาม ៖

-กลุ่ม ออ-โอ

-กลุ่ม ยาว-สั้น

-กลุ่ม เตี่ยว-ผสม

3.2.๓ เครื่องหมายเลขโท (เลขเจา /leik too/) (๖) ใช้สำหรับเขียนหลังคำ วลี หรือประโยค เพื่อให้อ่านซ้ำคำ วลีหรือประโยคที่อยู่ด้านหน้าอีกครั้งหนึ่ง เช่นเดียวกับเครื่องหมายไม้ยมก (๓) ในไทย มีลักษณะการใช้ ดังนี้

ซ้ำคำ

ផ្សេងៗ	/pseij-pseij/	ต่างๆ
តូចៗ	/touc-touc/	เล็กๆ, น้อยๆ
ក្មេងៗ	/kmeen-kmeen/	เด็กๆ
ទីទៃៗ	/tii tiy-tii tiy/	อื่นๆ
និមួយៗ	/ni muay-ni muay/	แต่ละครั้ง, ครั้งหนึ่งๆ

ซ้ำวลี

បន្តិចម្តងៗ	/ban təc mdaanj - ban təc mdaanj/	ครั้งน้อยๆ
ដោយឡែកៗ	/daoy laek - daoy laek /	ตามส่วนๆ

ซ้ำคำท้ายของประโยคหรือวลีแรก กับคำแรกของประโยคหรือวลีหลัง

ខ្ញុំទៅផ្ទះខ្ញុំៗ នៅជិតផ្សារ

/kñom tiw ptěəh kñom-ptěəh kñom niw cit psaa/

ฉันไปบ้านของฉัน บ้านของฉันอยู่ใกล้ตลาด

คำถามท้ายบทที่ 3

1. ให้ฝึกคัดรูปอักษรเขมร (อักษรเขรียง) ต่อไปนี้

ក					
ខ					
គ					
ឃ					
ង					
ច					
ឆ					
ជ					
ឈ					
ញ					
ដ					
ប					
ឧ					
ឥ					
ណ					
ត					
ថ					
ទ					

ធី					
ន					
ប					
ផ					
ព					
ភ					
ម					
យ					
រ					
ល					
វ					
ស					
ហ					
ឡ					
អ					

2. ให้ฝึกคัดรูปอักษรเขมร (อักษรมูล) ต่อไปนี้

ក					
ខ					
គ					
ឃ					
ង					
ច					
ឆ					
ជ					
ឈ					
ញ					
ដ					
ថ					
ឌ					
ឍ					
ឡ					
ត					
ថ					
ទ					

ឆ					
ជ					
ច					
ដ					
ឥ					
ត					
ថ					
យ					
រ					
ល					
វ					
ស					
ហ					
ឡ					
អ					

3. ให้ฝึกคัดรูปสระเขมร (สระจม) ต่อไปนี้

័					
៑					
្					
៓					
។					
៕					
៖					
ៗ					
៘					
៙					
៚					
៛					
ៜ					
៝					
៞					
៟					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨					
៩					
០					
១					
២					
៣					
៤					
៥					
៦					
៧					
៨</					

◌ ័					
◌ ៑					
◌ ្					
◌ ៓					
◌ ។					
◌ ៕					
◌ ៖					
◌ ៗ					

4. ให้ฝึกคัดรูปสระเขมร (สระลอย) ต่อไปนี้

អ

អា

ឥ

ឿ

ឌ

ឍ

ឌី

ឬ

ឬ

ឮ

ឮ

ង

ឮ

ឡិ/ឡ

ឡី

អ

អា

ឥ

ឿ

ឌ

ឍ

ឌី

ឬ

ឬ

ឮ

ឮ

ង

ឮ

ឡិ/ឡ

ឡី

5. ให้เขียนคู่เสียงของอักษรต่อไปนี้ให้ครบตามคู่เสียงในภาษาเขมร

พยัญชนะกลุ่ม /aa/	พยัญชนะกลุ่ม /vv/	พยัญชนะกลุ่ม /aa/	พยัญชนะกลุ่ม /vv/
ក /kaa/			ឃ /khvv/
.....	ង /ŋvv/		ជ /cvv/
ឆ /chaa/		ញ៉ /ñaa/	
ដ /daa/		ថ /thaa/	
.....	ន /navv/	ត /taa/	
ថ /thaa/			បី /bvav/
ផ /phaa/			ព /pvav/
.....	ម /mvav/	យ៉ /yaa/	
.....	រ /rvav/		ល /lvav/
.....	វ /vavv/	ស /saa/	
.....	ហី /hvav/	អ /qaa/	

6. ให้นักเขียนเสียงอ่านของคำที่ประกอบด้วยเครื่องหมายต่างๆ ต่อไปนี้

កង់	/...../	น. ล้อ, จักรยาน
ក្សត្រិយ៍	/...../	น. กษัตริย์ (ส.)
ក៏	/...../	นิ. ก็
ខ្លែ	/...../	กิ. กิ่ง
ខះ	/...../	คุ. แห้ง
គក៏	/...../	น. ครรภ์ (บา., ส.)
ការវះ	/...../	น. คารวะ (บา., ส.)
ចង្ហើះ	/...../	น. ตะเกียบ
ចង់	/...../	กิ. อยาก
ចាំ	/...../	นิ. จำ
ឆ្នាំង	/...../	น. หม้อ
ដីវះ	/...../	น. ชีวะ (บา., ส.)
ជ្រះ	/...../	กิ. ทำความสะอาด
ជ័យ	/...../	น. ชัย (บา.)
ឈ្នះ	/...../	กิ. มีชัย
ដល់	/...../	กิ. ถึง
ដាច់	/...../	กิ. ขาด
ដឹង	/...../	นิ. ชึ่ง, อัน
ណះ	/...../	นิ. หนอ

ទិយៈ	/...../	ค. ยาว
ជ្ជៈ	/...../	ค. ทะลุ, รั้ว
នៈ	/...../	น. แหละ
ប្រាំង	/...../	ค., น. ฤดูแล้ง
ផ្ទះ	/...../	น. บ้าน
ពោះ	/...../	น. ท้อง
ព្រាហ្មណ៍	/...../	น. พราหมณ์ (ส., บา)
ពីណ៍	/...../	น. สี่
មត៌ក	/...../	น. มรดก (ส., บา)
មាត់	/...../	น. มรรคา (ส., บา)
វេហាស៍	/...../	น. เวหา (บา., ส.)
សក្ការៈ	/...../	น. สักการะ (บา., ส.)
សម័យ	/...../	น. สมัย (ส., บา)
ស្នេហ៍	/...../	กิ. เสนหา (ส., บา)
អាគ្នេយ៍	/...../	ค. อาคเนย์ (ส., บา)
អាស្រ័យ	/...../	น. อาศัย (ส.)
អាំង	/...../	กิ. ปิ้ง

อักษร สระ และเครื่องหมายเขมร

บทที่ 4

อักขรวิธีภาษาเขมร

อักขรวิธีภาษาเขมร หมายถึงวิธีการเขียนและอ่านให้ถูกต้องตามหลักภาษาของเขมร รวมทั้งลักษณะทางไวยากรณ์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับตัวอักษร การอ่าน การเขียน และการใช้ตัวอักษร ซึ่งภาษาเขมรและภาษาไทยแม้ตัวอักษรจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่มีรูปการสะกดคำ การอ่านออกเสียงที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถศึกษาได้ ดังต่อไปนี้

1. พยัญชนะสะกด หรือในภาษาเขมรเรียกว่า พยัญชนะประกอบ (ព្យញ្ជន្តប្រកប /pyññan cĕəq nĕəq tuə praa kaap/) พยัญชนะสะกดในภาษาเขมรมี 13 หน่วยเสียง คือ /p t c k q h m n ñ ŋ l w y/ มีลักษณะการผสมกับพยัญชนะต้นและสระ ดังนี้

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-p/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “บ, ฝ, ภ” เทียบได้กับ แม่ กบ ในภาษาไทย เช่น

บ	กบ	/kaap/	กิ., กิ.วิ. เจริญ, ให้ผลดี.
ฝ	คฝ	/caap/	น. จอบ.
ภ	ฉภ	/daap/	น. ขวด.

ก	เครต	/kooɾup/	น. เครพ (ส้. เคารว, บา. คารว).
	กต	/phiəp/	น. ภาวะ (ส้., บา.).
	กต	/phup/	น. โลก, ภพ (ส้., บา.ภ).
ก	ลก	/liəp/	น. ลาก (ส้., บา.).
	เลก	/loop/	น. โลภ.

1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-t/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “ต, ទ, ជ, ប, ឧ, ច, ធ, ណ”
เทียบได้กับแม่ กด ในภาษาไทย เช่น

ต	เกต	/kaot/	กิ. เกรงขาม, เครพ.
จ	บาจ	/baat/	นิ. ครับ (คำขานรับสำหรับเพศชาย).
ฉ	ปราคฉ	/praakat/	คุ. ปรากฏ (ส้., บา.).
บ	บาบ	/baat/	น. การเรียน, เรื่องราว (ปาฐะ) (ส้., บา.).
ด	มาด	/miət/	น. รูปร่าง.
ด	เรด	/rüt/	น. รถ.
ฉ	หาฉ	/qaawut/	น. อาวุธ (ส้., บา.).
ณ	หาณ	/qaasaat/	น. เดือนแปด (ส้., บา.).

1.3 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-c/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “ច, ជ” เช่น

ช	กช	/kaac/	คุ. คุร่าย.
	ลูช	/touc/	คุ. เล็ก.
	รูช	/rüt/	กิ., กิ.วิ. ที่กระดิก หรือแกว่ง.
ฉ	ปฉ	/puuc/	น. พันธุ์ไม้, พืช (ส้.วิช, บา.พืช).
	กฉ	/riəc/	น. พระราชา, ราช (บา., ส้.).
	หุฉ	/qac/	กิ. จุด.

1.4 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-k/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “ก, ข, ค, พ” เทียบได้กับแม่ กก ในภาษาไทย เช่น

ก	จิก	/tik/	น. น้ำ (บา.ทก).
	มก	/mɔɔk/	กิ. มา.
	โรก	/riik/	กิ. บาน.
ข	มุข	/muk/	น. หน้า, ใบหน้า.
	เลข	/leek/	น. เลข (ส้., บา.).
ค	เรค	/rook/	น. โรค (ส้., บา.).
พ	เมพ	/meek/	น. ท้องฟ้า (ส้., บา.).

1.5 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-q/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “ก, ข, ค, พ” เช่นเดียวกับหน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-k/ แต่ตามหลังสระ /a, aa, ɔ, ɔɔ, ɛə, ɛə, ɛə, ɛə, ɛə, ɛə, ɛə, ɛə/ หรือเสียงท้ายสระเสียงสั้น เช่น

ก	กาก	/kaaɣ/	น. กาก.
	มูก	/muəɣ/	น. หมวก.
	สาก	/saɣ/	น. เส้นผม.
ข	ตีสาก	/pisaəɣ/	น. เดือนหก, วิสาขะ (บา.วิสาข, ส้.วิสาข).
ค	นาค	/niəɣ/	น. นาค (ส้., บา.).
พ	มาพ	/miəɣ/	น. เดือนสาม, มาฆะ (ส้., บา.).
เสียงท้ายสระเสียงสั้น	มติ	/mateɣ/	น. มติ (บา., ส้.).
	วิญ	/wittyuɣ/	น. วิญ.

1.6 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-h/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “ส” และคำที่มีเครื่องหมายระมุข (-ះ) เช่น

ส	ณาส	/nah/	นิ. มาก.
	บุส	/buəh/	กิ. บวช.
	มาส	/miəh/	น. ทอง.
:	เน:	/nih/	สพพ. นี้.

รះ	/roteh/	น. เกวียน.
เระ	/rəəh/	กิ. ขึ้น เช่น พระอาทิตย์ขึ้น.

1.7 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-m/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “ม” เทียบได้กับแม่ กม ในภาษาไทย และสระที่มีเสียง /m/ สะกด คือ ะ ั ุ -ำ เช่น

ม	ជាម	/ciəm/	น. แกะ.
	ដើម	/daəm/	น. ต้น, ก่อน.
	សូម	/soum/	กิ. ขอ.
ំ	ចំ	/cam/	กิ. วิ. ถูกต้อง, ตรง.
	ទំ	/tum/	กิ. จับ.
	ធំ	/thom/	ค. ใหญ่.
ុ	ដុំ	/dom/	น. กอง, ก้อน.
	ទុំ	/tum/	ค. สุก.
	អុំ	/qom/	กิ. พาย (เรือ).
-ำ	ចាំ	/cam/	กิ. จำ, เผา.
	ជាំ	/cöəm/	ค. ช้ำ.
	នាំ	/nöəm/	กิ. นำ.

1.8 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-n/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “ร, ณ” เทียบได้กับ แม่ กน ในภาษาไทย เช่น

ร	កុន	/kon/	น. กล, อุบาย.
	មាន	/miən/	กิ. มี.
	លឿន	/liən/	กิ. วิ. เร็ว.
ณ	គុណ	/kun/	ค., น. คุณ, บุญคุณ (ส., บา.).
	បុរាណ	/bouraan/	ค. โบราณ.
	ប្រាណ	/praan/	น. ลมหายใจ, ปราน (ส., บา.).

1.9 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-ก/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “ញ” เช่น

ញ	เขញ	/khəəŋ/	กิ. เห็น.
	ทញ	/tiəŋ/	กิ. ดึง.
	จញ	/tiŋ/	กิ. ชื้อ.
	เตញ	/piŋ/	กิ. เต็ม.
	เรញ	/ruŋ/	กิ. เซ็น.

1.10 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-ŋ/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “ង” เทียบได้กับแม่ กง ในภาษาไทย เช่น

ង	ក្រុង	/kron/	น. เมือง, กรุง.
	ចង់	/can/	กิ. อยาก, ต้องการ.
	ដឹង	/dəŋ/	กิ. รู้.
	ដូង	/doon/	น. มะพร้าว.
	នាង	/niəŋ/	น. นาง.

1.11 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-l/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “ល, ឡ” เช่น

ល	ចូល	/coul/	กิ. เข้า.
	បាល់	/bal/	น. ฟุตบอล (บาร.).
	វិល	/wil/	กิ. หมุน.
ឡ	កាឡកណ្តិ	/kaal kan nəy/	น. คนชั่ว (บา., ส.กาลกณรี).
	កាឡកណ្តិ	/kaal keq nəy/	น. คนชั่ว (บา.).

1.12 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-w/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “វ” และสระที่มีเสียง /w/ สะกด คือ េ-វ เทียบได้กับแม่ เกอว ในภาษาไทย เช่น

វ	កែវ	/kaew/	น. แก้ว.
	បាវ	/baaw/	น. คนรับใช้, ป่าว.
	អាវ	/qaaw/	น. เสื้อ.
េ-វ	ទៅ	/tiw/	กิ. ไป.

เนา	/nɨw/	กิ. อยู่.
เนา	/haw/	กิ. เรี่ยก.

1.13 หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด /-y/ คือ พยัญชนะที่สะกดด้วย “ย” และสระที่มีเสียง /y/ สะกด คือ ใ- เทียบได้กับแม่ เกย ในภาษาไทย เช่น

ย	ฉุย	/cuəy/	กิ. ช่วย.
ย	รย	/rɔy/	บ.สั. ร้อย (จำนวน).
ย	บาย	/baay/	น. ข้าว.
ใ-	ไร	/niy/	น. ของ.
	ไธ	/thay/	น. ไทย.
	ไค	/cay/	น. เหา.

ข้อยกเว้น ตัว រ /rɔw/ ในภาษาเขมรสามารถปรากฏในตำแหน่งของตัวสะกดได้ แต่จะไม่ออกเสียง រ /rɔw/ เป็นตัวสะกด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในอดีตสามารถออกเสียง រ /rɔw/ เป็นตัวสะกดได้ แต่ปัจจุบันไม่ออกเสียงแต่ยังคงรูปเดิมไว้ เช่น

រ	การ	/kaa/	กิ. งาน, การ.
	คูร	/kuu/	กิ. วาด, ออกแบบ.
	คูร	/cou/	กิ. กดให้เป็นรอย.
	เดิน	/daə/	กิ. เดิน.
	ពីរ	/pii/	บ.สั. สอง.

2. การเปลี่ยนเสียงสระเมื่อประกอบกับตัวสะกด

ในภาษาเขมรเมื่อประกอบสระบางตัวกับพยัญชนะตัวสะกดแล้วจะมีการเปลี่ยนเสียงสระไปจากเดิม มีทั้งหมด 3 สระ คือ ิ, ึ, ุ ดังนี้

2.1. สระ ิ

พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง /aa/ เมื่อมีตัวสะกดเปลี่ยนจาก /e/ เป็น /ə/ เช่น

เสียงสระ ตัวอย่าง				
ไม่มีตัวสะกด	e	บิณัก	/beŋ dak/	น. ปิณัก (ส., บา.).
เมื่อมีตัวสะกด	ə	บิธ	/cən/	น. จิน, ขาวจิน.

พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง /wa/ เมื่อมีตัวสะกดเปลี่ยนจาก /i/ เป็น /i/ เช่น

เสียงสระ ตัวอย่าง				
ไม่มีตัวสะกด	i	ดิณั	/pi ciy/	น. ความมีชัย, พิชัย (บา.ชย).
เมื่อมีตัวสะกด	i	มิธ	/min/	น. ไม่.

2.2. สระ ึ จะเปลี่ยนเสียงเมื่อมีตัวสะกดอยู่ในวรรค ๒ (ธ, ฒ, ญ)

พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง /aa/ เมื่อมีตัวสะกดเปลี่ยนจาก /ei/ เป็น /ə/ เช่น

เสียงสระ ตัวอย่าง				
ไม่มีตัวสะกด	ei	เชตธา	/cei taq naa/	น. เจตนา (ส., บา.).
เมื่อมีตัวสะกด	ə	เชญ	/cəñ/	กิ. ออก.

พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง /wa/ เมื่อมีตัวสะกดเปลี่ยนจาก /ee/ เป็น /i/ เช่น

เสียงสระ ตัวอย่าง				
ไม่มีตัวสะกด	ee	เค	/kee/	บ.ส. เขา (ส., บา.).
เมื่อมีตัวสะกด	i	เพญ	/piñ/	กิ. เต็ม.

2.3. สระ ุ จะเปลี่ยนเสียงเมื่อมีตัวสะกดเป็น វ /wɔɔ/

พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง /ɑɑ/ เมื่อมีตัวสะกดเปลี่ยนจาก /ou/ เป็น /ə/ เช่น

เสียงสระ ตัวอย่าง

ไม่มีตัวสะกด	ou	อู	/thou/	น. โถ (ส).
เมื่อมีตัวสะกด	ə	เอู	/rɔɔ dəw/	น. ฤดู.

พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง /wɔɔ/ เมื่อมีตัวสะกดเปลี่ยนจาก /uu/ เป็น /i/ เช่น

เสียงสระ ตัวอย่าง

ไม่มีตัวสะกด	uu	อู	/kuu/	น. คู.
เมื่อมีตัวสะกด	i	อิ	/niw/	ก. ชิ่ง.

ข้อสังเกต

พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง /ɑɑ/ เมื่อมีตัวสะกดเปลี่ยนจากเสียงสระเดิมเป็น /ə/

พยัญชนะต้นกลุ่มเสียง /wɔɔ/ เมื่อมีตัวสะกดเปลี่ยนจากเสียงสระเดิมเป็น /i/

3. พยัญชนะควบกล้ำ

พยัญชนะควบกล้ำ คือ เสียงพยัญชนะต้นตั้งแต่สองเสียงขึ้นไปออกเสียงร่วมกัน พยัญชนะควบในภาษาเขมรมีพยัญชนะต้นควบสองเสียง /cc-/ 85 หน่วยเสียง และพยัญชนะต้นควบสาม /ccc-/ 2 หน่วยเสียง (Huffman, 1970, p.7) การเขียนพยัญชนะควบกล้ำในภาษาเขมรจะเขียนโดยใช้เสียงพยัญชนะที่เป็นเสียงนำเขียนด้วยตัวเต็ม ส่วนเสียงที่เป็นเสียงตามจะเขียนเป็นตัวเชิงใต้พยัญชนะที่เป็นเสียงนำ ลักษณะการเขียนอักษรควบ ดังนี้

พยัญชนะตัวเชิงอักษรเสียง					พยัญชนะตัวเชิงอักษรมูล				
ក	ខ	គ	ឃ	ង	ក	ខ	គ	ឃ	ង
ច	ឆ	ជ	ឃ	ង	ច	ឆ	ជ	ឃ	ង
ត	ថ	ទ	ឃ	ង	ត	ថ	ទ	ឃ	ង
ត	ល	ទ	ង	ង	ត	ល	ទ	ង	ង
ឃ	ង	ក	ង	ង	ឃ	ង	ក	ង	ង
ក	ង	ង	ង	ង	ក	ង	ង	ង	ង
ក	ង	ង	ង	ង	ក	ង	ង	ង	ង

หมายเหตุ

1. ตัว ង /laa/ ไม่มีตัวเชิง
2. เชิงตัว ញ /kwa/ มีลักษณะการเขียนตัวเชิง 2 แบบ คือ

- ใช้รูปตัวเต็มเขียนในตำแหน่งของตัวเชิง แล้วตัดเชิงที่ติดกับตัวเต็มออก
ในกรณีที่เขียนได้ตัว ញ /kʰw/ เป็นพยัญชนะตัวเต็ม เช่น

ก + ញ(ตัวเชิง) + ញ + -า

กញា /kaŋ kʰaa/ น. หญิงสาว (บา.).

ส + ញ(ตัวเชิง) + ញ + -า

สញา /saŋ kʰaa/ น. สัญญา (บา. ส.
สัญญา).

- ใช้รูปตัวเชิงปกติ เมื่อพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะตัวอื่นๆ เช่น

ຂ + ញ(ตัวเชิง) + ັ

ຂຸ້ /kʰom/ น. ฉันท.

ផ + ញ(ตัวเชิง) + ើ

ផ្លើ /pʰaa/ กิ. ฝาก.

3.1 การอ่านพยัญชนะควบกล้ำ ในภาษาเขมรนั้น อักษรมี 2 กลุ่มเสียงคือ กลุ่มเสียงออ /aa/ และกลุ่มเสียงโอ /w/ เมื่อประสมกับสระแล้วจะออกเสียงต่างกันไปตามกลุ่มเสียง เช่น ก เป็นพยัญชนะกลุ่มเสียงออ /aa/ เมื่อประสมกับสระ -า จะออกเสียงเป็น /kaa/, ค เป็นพยัญชนะกลุ่มเสียงโอ /w/ เมื่อประสมกับสระ -า จะออกเสียงเป็น /kia/ เมื่อมีการควบกล้ำแล้วหากพยัญชนะควบกล้ำ ควบในกลุ่มเสียงเดียวกันเมื่อควบแล้วก็จะยังคงเป็นกลุ่มเสียงเดิม เช่น

พยัญชนะกลุ่มเสียงออ /aa/ ควบกับกลุ่มเสียงออ /aa/ ยังคงเป็นกลุ่มเสียงออ /aa/ เช่น

กลุ่มเสียง	กลุ่มเสียง	กลุ่มเสียง	เช่น
ก /aa/ ควบกับ บ /aa/ ได้เป็น กบ /aa/	กบ /aa/	กบ /aa/	กบ /kbaal/ น. ศีรษะ.
ค /aa/ ควบกับ ก /aa/ ได้เป็น คก /aa/	คก /aa/	คก /aa/	คก /ckaa/ น. ถาง.
ส /aa/ ควบกับ ฌ /aa/ ได้เป็น สฌ /aa/	สฌ /aa/	สฌ /aa/	สฌ /sdap/ กิ. ฟัง.

พยัญชนะกลุ่มเสียงโอ /vv/ ควบกับกลุ่มเสียงโอ /vv/ ยังคงเป็นกลุ่มเสียงโอ /vv/ เช่น

กลุ่มเสียง	กลุ่มเสียง	กลุ่มเสียง	เช่น
ជ /vv/ ควบกับ រ /vv/	ได้เป็น	ជ្រូក /cruuk/ น. หมู.	
ឆ /vv/ ควบกับ ម /vv/	ได้เป็น	ឆ្មា /tmiə/ น. ฟัน.	
ក /vv/ ควบกับ ន /vv/	ได้เป็น	ក្អែក /pneək/ น. ตา.	

แต่ถ้าพยัญชนะควบกล้ำ ควบกับอีกกลุ่มหนึ่ง คือ พยัญชนะกลุ่มเสียงอ /aa/ ควบกับ พยัญชนะกลุ่มเสียงโอ /vv/ หรือ พยัญชนะกลุ่มเสียงโอ /vv/ ควบกับพยัญชนะกลุ่มเสียงอ /aa/ มีหลัก ดังนี้

พยัญชนะกลุ่มเสียงอ /aa/ ควบกับพยัญชนะกลุ่มเสียงโอ /vv/ จะเป็นกลุ่มเสียงโอ /vv/ เช่น

กลุ่มเสียง	กลุ่มเสียง	กลุ่มเสียง	เช่น
ខ /aa/ ควบกับ ទ /vv/	ได้เป็น	ខួម /ktoom/ น. กระต่อม.	
ផ /aa/ ควบกับ ទ /vv/	ได้เป็น	ផ្ទា /ptia/ น. สันดอน.	
ស /aa/ ควบกับ ទ /vv/	ได้เป็น	ស្ទឹង /stin/ น. แม่น้ำ.	

พยัญชนะกลุ่มเสียงโอ /vv/ ควบกับพยัญชนะกลุ่มเสียงอ /aa/ จะเป็นกลุ่มเสียงอ /aa/ เช่น

กลุ่มเสียง	กลุ่มเสียง	กลุ่มเสียง	เช่น
ល /vv/ ควบกับ អ /aa/	ได้เป็น	ល្អ /lqa/ ค. ดีงาม.	
ម /vv/ ควบกับ ច /aa/	ได้เป็น	ម្ចាស់ /mcah/ น. เจ้าของ.	
ល /vv/ ควบกับ ខ /aa/	ได้เป็น	លោន /lkaon/ น. ละคร.	

จากข้างต้นจะสังเกตได้ว่าเมื่อพยัญชนะควบกันแล้วพยัญชนะควบจะออกเสียงตามกลุ่มเสียงของพยัญชนะที่ออกเสียงตาม คือ

กลุ่มเสียงอ /aa/	ควบกับกลุ่มเสียงอ/aa/	=	กลุ่มเสียงอ /aa/
กลุ่มเสียงโอ /vv/	ควบกับกลุ่มเสียงโอ /vv/	=	กลุ่มเสียงโอ /vv/
กลุ่มเสียงอ /aa/	ควบกับกลุ่มเสียงโอ /vv/	=	กลุ่มเสียงโอ /vv/
กลุ่มเสียงโอ /vv/	ควบกับกลุ่มเสียงอ /aa/	=	กลุ่มเสียงอ /aa/

ข้อยกเว้น 1. หากพยัญชนะกลุ่มเสียงอ /aa/ ควบกับกลุ่มเสียงโอ /vv/ ที่เป็นกลุ่มนาสิกและเศษวรรค คือ ង ញ ន ម យ រ ល វ จะออกเสียงสระตามกลุ่มเสียงของพยัญชนะตัวที่ออกเสียงนำ คือ กลุ่มเสียงอ /aa/ เช่น

เสียงนำ	เสียงตาม	ใช้เสียงสระ	ตัวอย่าง
ឆ /chaa/	ង /ŋvv/	กลุ่มเสียงอ /aa/	ឆ្នល់ /cnal/ กิ. สงสัยฉงน
ផ /phaa/	ញ /kvv/	กลุ่มเสียงอ /aa/	ផ្លើ /pkaa/ กิ. ฝาก
ក /kaa/	ន /nvv/	กลุ่มเสียงอ /aa/	ក្នុង /knɔŋ/ อา.นิ. ใน
ថ /thaa/	ម /mvv/	กลุ่มเสียงอ /aa/	ថ្ម /tmaa/ น. หิน
ខ /khaa/	យ /yvz/	กลุ่มเสียงอ /aa/	ខ្យល់ /kyal/ น. ลม
ស /saa/	រ /rvv/	กลุ่มเสียงอ /aa/	ស្រា /sraa/ น. สุรา
ផ /phaa/	ល /lvv/	กลุ่มเสียงอ /aa/	ផ្លែ /plae/ น. ผล
ស /saa/	វ /wvv/	กลุ่มเสียงอ /aa/	ស្វា /swaa/ น. ลิ้ง

2. พยัญชนะ ប /baa/ เมื่อควบกล้ำกับพยัญชนะตัวใดก็ตาม จะเปลี่ยนเสียงจาก [b] เป็น [p] เช่น

ប៊ី	/pday/	น. สามี่.
ប្រើ	/praə/	กิ. ใช้.
ប្លន់	/plan/	กิ. ปล้น.
ប្លែក	/plaek/	กิ.วิ., ค.ุ. แปลก.

3.2 ตัวอย่างอักษรควบในภาษาเขมร

หน่วยเสียง	ตัวอย่าง		
pt	ផ្ដល់	/ptəl/	น. ขัน.
pc	ផ្ដិត	/pcət/	น. สะดือ.
pk	ផ្ដាំ	/pkaa/	น. ดอกไม้.
pq	បួន	/pqoun/	น. น่อง.
pd	ផ្ដាំ	/pdam/	กิ. สั่งเสีย.
pn	ផ្ដៃក	/pnaek/	น. แพนก.
pñ	ផ្ដើ	/pñaa/	กิ. ฝาก.
pŋ	ភា	/pŋiə/	คุ. คนรัก.
py	ព្យាករណ៍	/pyiəkaa/	น. พยากรณ์ (บา., สั.).
pl	ភ្លៀង	/pliəŋ/	น. ฝน.
pr	ប្រេង	/preiŋ/	น. น้ำมัน.
ps	ផ្សារ	/psaa/	น. ตลาด.
ph	ផល	/phal/	น. ผล (บา., สั.).
tp	ថ្នាំ	/tpöəl/	น. แก้ว.
tk	ចូល	/tkal/	กิ. หนุนให้สูง.
tq	ត្បូញ	/tqouñ/	กิ. บ่น.
tb	ត្បូង	/tbounj/	น. หัว.

หน่วยเสียง	ตัวอย่าง		
tm	ថ្មី	/tməy/	ค. ใหม่.
tn	ត្នោត	/tnaot/	น. ต้นตาล.
tŋ	ធ្នូ	/tŋuən/	ค. หนัក.
tw	ទ្វារ	/twiaə/	น. ประตู (บา., ส.).
ty	ធុរា	/tyiaə/	น. ฦาน.
tl	ត្លាយ	/tliay/	กิ. ทะลาย.
tr	ត្រី	/trəy/	น. ปลา.
th	ធន	/thūən/	น. ทรัพย์ (บา., ส.).
cp	ផ្អិន	/cpin/	น. ปลาตะเพียน.
ck	ផ្អែ	/ckae/	น. สุนัข.
cq	ផ្អើរ	/cqaaə/	กิ. ย่าง.
cb	ច្បាប់	/cbap/	น. กฎหมาย.
cd	ត្នោ	/cdao/	น. ปลาชะโด.
cm	ម្នា	/cmaa/	น. แมว.
cn	ម្នាំ	/cnam/	น. ปี.
cŋ	ឆ្ងាយ	/cŋaay/	กิ. วิ., ค. ห่าง, ไกล.
cw	ឆ្វេង	/cweenj/	น. ซ้าย.
cy	ច្បិត	/cyot/	น. การเกิด (ส.).

หน่วยเสียง ตัวอย่าง

cl	คลៃ	/cləw/	น. ปีนลู่ (โค).
cr	ครៃន	/craən/	ค. มาก.
ch	จូក	/chuuk/	น. ดอกบัว.
kp	ក្បង	/kpŋəŋ/	น. สันเขา, เขิงเขา.
kt	ក្នម	/ktɔəm/	น. กระท่อม.
kc	ក្នៃ	/kcaə/	กิ. ขจร, ฟุ่งไปทั่ว.
kq	ក្បឹក	/kqaek/	น. นกกา.
kb	ក្បួន	/kbuən/	น. ตำรา.
kd	ក្តៃ	/kdaa/	น. กระดาน.
km	ក្នុំ	/kmum/	น. ผึ้ง.
kn	ក្នង	/knaəŋ/	น. หลัง.
kñ	ក្នុំ	/kñom/	บุ.ส. ฉั่น.
kŋ	ក្បោក	/kŋaok/	น. นกยูง.
kw	ក្នល់	/kwəl/	ค. กังวล, ยุ่ง.
ky	ក្បង	/kyaəŋ/	น. หอย.
kl	ក្តាយ	/klaay/	ค. กล้วย.
kr	ក្រោយ	/kraoy/	นิ. ข้างหลัง.
ks	ក្សេត្រ	/kseit/	น. เกษตร (สั., บา.).

หน่วยเสียง ตัวอย่าง

kh	ខែ	/khae/	น. พระจันทร์.
sp	ស្ពី	/spii/	น. มะเฟือง.
st	ស្ទឹង	/stiŋ/	น. แม่น้ำ.
sk	ស្កវ	/skwv/	น. กลอง.
sq	ស្កាត	/sqaat/	กิ.วิ.,ค. สะอาด, บริสุทธิ์.
sb	សែវក	/sbaek/	น. หนังก.
sd	ស្កាប់	/sdap/	กิ. ฟัง.
sm	ស្មង់	/smaŋ/	น. หน้าแข้ง.
sn	ស្នើ	/snae/	กิ. เสนอ.
sñ	ស្នប់	/sñap/	กิ. สยบ.
sŋ	ស្នប់	/sŋap/	กิ. สงบ.
sw	ស្វា	/swaa/	น. ลิง.
sl	ស្លាក	/slaak/	น. สลาก (บา.ศลากา, ส.ศลากา).
sr	ស្រៃ	/srae/	น. นา.
qw	អ៊ី	/qwəy/	นิ. สฟพ. อะไร.
mt	ម្ទេស	/mteih/	น. พริก.
mc	ម្ទូរ	/mcuu/	น. ของรสเปรี้ยว.
mq	ម្ទុម	/mqaam/	น. ผักขม.

หน่วยเสียง ตัวอย่าง

md	ម្តាយ	/mdaay/	น. แม่.
mn	ម្តាស់	/mnǎh/	น. สับประรด.
mñ	ម៉្លៃម៉្លៃ	/mñae mñaa/	กี.วี. จอแจ.
ml	ម្លិះ	/mlih/	น. มะลิ (บา.ส.) (ส.).
mr	ម្រិច	/mric/	น. พริกไทย (ส., บา.).
ms	ម្សៅ	/msaw/	น. แป้ง.
mh	ម្ហូប	/mhoup/	น. กับข้าว, อาหาร.
lp	ល្បៅ	/lpw/	น. ฟักทอง.
lk	ល្បាយ	/lkiəy/	กี.วี. อ่อนช้อย.
lq	ល្អ	/lqaa/	คุ. ดี, สวย, งาม.
lb	ល្បែង	/lbaen/	น. การละเล่น.
lm	ល្អែ	/lmɨy/	คุ. สวยงาม, ผุดผ่อง.
lŋ	ល្បាច	/lŋiəc/	น. คำ, เวลาเย็น.
lw	ល្វា	/lwia/	น. ต้นมะเดื่อ.
lh	ល្ហើយ	/lhaəy/	คุ. ลมพัดเย็น.
sth	ស្ថាន	/sthaan/	น. สถาน, ฐานะ (ส., บา.).
lkh	ល្ខាន	/lkhaon/	น. ละคร (ส).

นอกจากพยัญชนะต้นควบสอง /cc-/ จำนวน 85 หน่วยเสียง และพยัญชนะต้นควบสาม /ccc-/ จำนวน 2 หน่วยเสียง นี้แล้วปัจจุบันยังพบพยัญชนะต้นควบสอง /cc-/ เพิ่มอีกจำนวน 5 หน่วยเสียง และพยัญชนะต้นควบสาม /ccc-/ จำนวน 2 หน่วยเสียง (อรรวรรณ บุญฤทธิ์, หน้า 7-11) ดังนี้

หน่วยเสียง ตัวอย่าง

td	เต้าก	/tdaok/	น. เกราะอย่างที่ถูกคว่ำ หรือใช้ตีบอกโมงยาม.
sy	สยูล	/syol/	ค. ฉ.
mk	มกัก	/mkaq/	น. มะกอก.
mŋ	มย៉	/mŋay/	น. วันหนึ่ง.
my	มย៉ัก	/myaan/	นิ. อย่างหนึ่ง.
mph	มย៉	/mphiy/	บ.ส. ยี่สิบ.
mkh	มกัก	/mkhaan/	น. ข้างหนึ่ง.

4. **อักษรนำ** คือ พยัญชนะต้นสองตัวที่ผสมสระเดียวกัน ลักษณะคล้ายกับอักษรควบกล้ำแต่ไม่ออกเสียง พยัญชนะต้นทั้งสองเสียงร่วมกันโดยจะออกเพียงเสียงใดเสียงหนึ่ง (ภาษาเขมรนิยมออกเสียงพยัญชนะตัวที่ 2 เช่นเดียวกับไทย) ในภาษาเขมรมีอักษรนำอยู่เพียง 1 ตัว คือ ហ สามารถนำพยัญชนะได้ 4 ตัว คือ ឆ ម ល វ โดยเขียนด้วยตัวเชิงได้พยัญชนะ ហ เช่น ហ្ល ហ្វ ហ្វ ហ្វ ตามกฎของพยัญชนะควบกล้ำเมื่อพยัญชนะกลุ่มเสียงอว /aa/ (ហ) ควบกับกลุ่มเสียงโอ /oo/ (ឆ ម ល វ) จะต้องออกเสียงสระตามกลุ่มเสียงอว /oo/ แต่อักษรนำนี้จะออกเสียงสระตามกลุ่มเสียงอว /aa/ (ลักษณะเดียวกับการใช้เครื่องหมายมุสิกทันต์ (ˀ)) เช่น

พยัญชนะ

1	2	ใช้เสียงสระ	เขียนเป็น	ตัวอย่าง
ហ /haa/	ឆ /nɔɔ/	กลุ่มอว /aa/	ហ្ល /naa/	ហ្លាក់ /naŋ/ น. หน้ (ส.).
ហ /haa/	ម /mɔɔ/	กลุ่มอว /aa/	ហ្វ /maa/	ហ្វាយ /maay/ กิ. หมาย (ส.).
ហ /haa/	ល /loo/	กลุ่มอว /aa/	ហ្វ /laa/	ហ្វัก /laq/ น. หลัก (ล., ส.).

หากพยัญชนะตัวที่ 2 เป็น វ /wɔw/ จะสามารถออกได้สองเสียง เช่น

พยัญชนะ		ใช้เสียงสระ	เขียนเป็น	ตัวอย่าง		
1	2					
ហ /haa/	វ /wɔw/	กลุ่มเสียงอ /aa/	ហ /waa/	ហង់	/wan/	ค. วง.
				ហឹក	/wək/	กิ. ฝึก (ส.).
				ហៅ	/waw/	กิ. ฝ่า.
ហ /haa/	វ /wɔw/	กลุ่มเสียงอ /aa/	ហ /faa/	ហង់	/foun/	น. ฟุง (ส.).
				កាហៅ	/kaafei/	น. กาแฟ.
				ហ្វែល	/fiil/	น. โคมไฟ
						ขนาดใหญ่
						(บาร.).

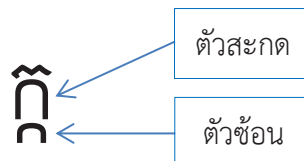
เสียง ហ /faa/ ถ้าต้องการใช้เสียง /fɔw/ สามารถทำได้โดยเติมเครื่องหมายตรีศัพท์ (្រ)

จะเขียนได้เป็น ហ្វ /fɔw/ เช่น

ហ្វឹក	/fiisik/	น. ฟิสิกส์ (อ.).
ហ្វែល	/fiil/	น. ฟิล์ม (อ.).

5. ตัวสะกดซ้อน คือ พยัญชนะสะกดที่มีพยัญชนะมากกว่า 1 ตัว โดยมากพบในคำยืมภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต (ภาษาบาลีสันสกฤตเรียกตัวสะกดซ้อนนี้ว่าพยัญชนะตัวสะกดตัวตาม) ในภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต เมื่อมีพยัญชนะสะกดซ้อนนี้จะออกเสียงทั้งสองตัว แต่ในภาษาเขมรจะออกเสียงเพียงตัวเดียว คือ ตัวสะกดส่วนตัวตามมักไม่ออกเสียงแต่ยังคงรูปไว้เหมือนเดิม โดยมีหลักการเขียนดังนี้

5.1 เมื่อมีตัวสะกดซ้อน 1 ตัว จะเขียนตัวสะกดด้วยรูปอักษรตัวเต็ม และเขียนตัวซ้อนด้วยรูปอักษรตัวเชิง ดังนี้

ตัวอย่าง

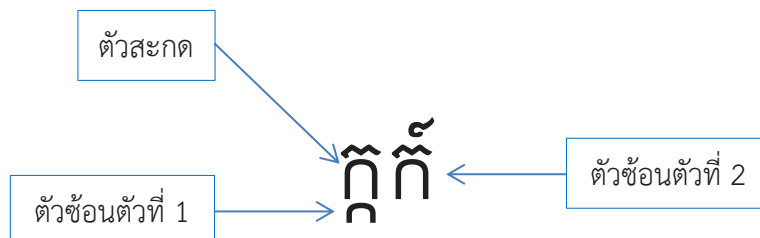
			ตัวสะกด	ตัวซ้อน	เขียนเป็น
ចិត្ត	/cət/	น. จิต (ส., บา.)	ត	ត	ត្ត
បុណ្យ	/bon/	น. บุญ (ส., บา. บุญญ)	ណ	យ	ណ្យ
ព័ទ្ធ	/pəət/	ก. ผูก (ส., บา. พุท)	ទ	ធ	ទ្ធ
សង្ឃ	/san/	น. สงฆ์ (ส., บา.)	ង	យ	ង្គ
ចន្ទ	/can/	น. จันทร์ (บา.)	ន	ទ	ន្ទ

หรือเขียนเป็นพยัญชนะตัวเต็มทั้งสองตัวแล้วใส่เครื่องหมายทัณฑฆาต (◌̣) ไว้ที่ตัวสุดท้าย
เช่น

			ตัวสะกด	ตัวซ้อน	เขียนเป็น
នារាយណ៍	/niəriəy/	น. พระนารายณ์ (ส., บา. นารายณ).	យ	ណ	យណ៍
ប្រយោជន៍	/prayaoc/	น. ประโยชน์ (ส.ประโยชน์, บา. ปโยชน).	ជ	ន	ជន៍
ព្យាភណ៍	/pyiəkaa/	น. การพยากรณ์ (บา., ส. วยากรณ).	រ	ណ	រណ៍

5.2 เมื่อมีตัวสะกดซ้อน 2 ตัว จะเขียนตัวสะกดด้วยรูปอักษรตัวเต็ม เขียนตัวซ้อนตัวที่ 1 ด้วยรูปอักษรตัวเชิง และเขียนตัวซ้อนตัวที่ 2 ด้วยตัวเต็มแล้วใส่เครื่องหมายทัณฑฆาต (◌̣) ดังนี้

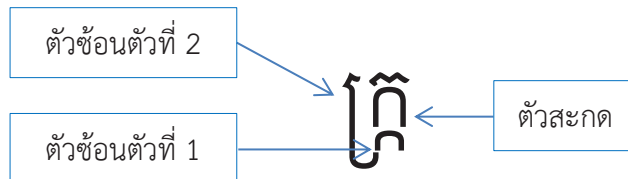

ตัวอย่าง

			ตัวซ้อน			
			ตัวสะกด	1	2	เขียนเป็น
លក្ខណ៍	/ləək/	น. ลักษณะ.	ក	ខ	ណ	ลฺกฺณ
ចន្ទន៍	/can/	น. ไม้จันทน์ (ส., บา.).	ន	ទ	ន	จฺន
ប្រាង្គណ៍	/praan/	น. พื้นทึ่โล่ง (ส.ปรางคณ).	ង	គ	ណ	ปฺรฺង

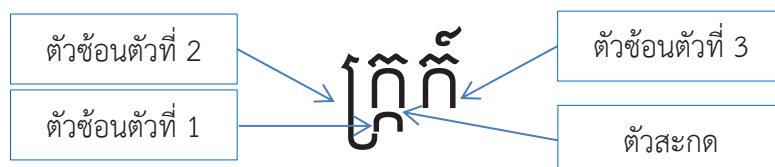
แต่หากไม่ใช่เครื่องหมายพันทมาตจะต้องเขียนตัวซ้อนตัวที่ 2 ด้วยตัวเชิงใต้ตัวซ้อนตัวที่ 1 โดยมากตัวซ้อนตัวที่ 2 ที่เขียนในลักษณะนี้มักเป็นตัว រ /rɔw/ เช่น

ตัวอย่าง

			ตัวซ้อน			
			ตัวสะกด	1	2	เขียนเป็น
មន្ត្រី	/mñə/	น. มนตร์ (บา., ส.).	ន	ត	រ	มฺន
រាស្ត្រ	/riəh/	น. ราษฏร (ส., บา.).	ស	ត	រ	รฺส
ព្រួស	/pñəh/	น. เครื่องนุ่งห่ม (ส.วสุตร, บาวฤถ).	ស	ត	រ	ปฺร

5.3 เมื่อมีตัวสะกดซ้อน 3 ตัว จะเขียนตัวซ้อนตัวที่ 2 ด้วยตัวเชิงใต้ตัวซ้อนตัวที่ 1 จากนั้นเขียนตัวซ้อนตัวที่ 3 ด้วยตัวเต็มแล้วใส่เครื่องหมายพันทมาต (័) ดังนี้

ตัวอย่าง

		ตัวสะกด	ตัวซ้อน 1	ตัวซ้อน 2	ตัวซ้อน 3	เขียนเป็น
ลัญณ์	/lɔ̌ək/	น. ลักษณะ.	ก	ส	ษ	ณ

5.4 เมื่อมีตัวสะกดซ้อนมีสระ ให้ออกเสียงสระนั้นด้วย เช่น

สฎา	/sac caa/	กิ. สัจจา.
ลัญณ:	/ləək smaɣ naɣ/	น. ลักษณะ.
ยุดา	/yut tkaa/	น. สมอเรือ (บา.).

6. คำสองพยางค์แบบซ้อนพยัญชนะ ในภาษาเขมรเรียกว่า ព្យង្គតម្រួត /pyəŋ tam ruət/ คือ คำที่มี 2 พยางค์ โดยเขียนพยัญชนะต้นของพยางค์ที่สองซ้อนใต้ตัวสะกดของพยางค์แรก ซึ่งพยางค์แรก มักเป็นพยางค์ที่มีพยางค์กับเสียงสระ มีตัวสะกดเป็นพยัญชนะท้ายวรรค (เสียงนาสิก) พยางค์ที่สอง มีพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะวรรคเดียวกับกับพยัญชนะตัวสะกดของพยางค์แรก แต่ถ้าพยัญชนะต้น ของพยางค์ที่สองเป็นพยัญชนะส่ววรรคตัวสะกดของพยางค์แรกจะเป็นตัว ង /ŋwɔ/ หรือ ន /nɔw/ หรือ ម /mɔw/

การเขียนพยัญชนะซ้อนกันนี้จะเขียนรูปสระหน้า สระบน และหลังไว้กับตัวสะกดของ พยางค์แรก แต่จะออกเสียงผสมกับพยัญชนะต้น(และตัวสะกด) ของพยางค์หลัง ส่วนสระล่างจะเขียน ได้ตัวเชิง เช่น

สระหน้า

บรู	/ban lae/	น. ผัก.		
ตัวสะกดพยางค์แรก	พยัญชนะต้นพยางค์หลัง	สระพยางค์หลัง	เขียนเป็น	
บ	น	เ-	รู	

สระบน

สตู	/sac caɲ/	กิ.วิ., นิ. แท้, จริง.		
ตัวสะกดพยางค์แรก	พยัญชนะต้นพยางค์หลัง	สระพยางค์หลัง	เขียนเป็น	
ต	ต	ั	ตู	

สระหลัง

กฏา	/kaŋ kaa/	น. หญิงสาว (บา.).
-----	-----------	-------------------

ตัวสะกดพยางค์แรก พยัญชนะต้นพยางค์หลัง สระพยางค์หลัง เขียนเป็น

ញ

ញ

ា

ញ

แต่ถ้าตัวเชิงเป็นตัวเชิงที่มีสัทฐานขึ้นมานับบรรทัด เช่น ង ង ង ฯลฯ ให้เขียนสระหลังต่อจากตัวเชิง เช่น

សង្កា /saŋ kia/ น. ต้นเล็บควาย.

ตัวสะกดพยางค์แรก พยัญชนะต้นพยางค์หลัง สระพยางค์หลัง เขียนเป็น

ង

យ

-ា

ង្កា

สระล่าง

បង្កុយ /baŋ kuy/ น. ที่นั่ง.

ตัวสะกดพยางค์แรก พยัญชนะต้นพยางค์หลัง สระพยางค์หลัง เขียนเป็น

ង

គ

-ា

ង្គ

6.1 เมื่อคำพยางค์แรกไม่มีรูปสระให้อ่านผสมกับเสียงสระตามกลุ่มเสียงของอักษร แต่เปลี่ยนเป็นเสียงสั้นเช่นเดียวกับการใส่เครื่องหมายรัสสัญญา (บ๊องเต๊ะ) ส่วนพยางค์ที่สองให้อ่านตามปกติ เช่น

ตัวอย่าง

พยัญชนะกลุ่มเสียงออ /ɑɑ/

	แยกพยางค์	คำอ่าน	ความหมาย
ចង្កេះ	ចង់ + កេះ	/caŋ keh/	น. เอว.
ចង្កាំង	ចង់ + បាំង	/cam baŋ/	น. สงคราม.
បង្កើម	បង់ + អើម	/baŋ qaem/	น. ของหวาน.
សម្តៅ	សម់ + កៅ	/sam phoo/	น. ตะโพน.
អង្ករ	អង់ + គរ	/qaŋ kɔw/	น. นคร.

ตัวอย่าง

พยัญชนะกลุ่มเสียงโอ /vv/

	แยกพยางค์	คำอ่าน	ความหมาย
គម្ពីរ	គម៌ + ពីរ	/kum pii/	น. คัมภีร์ (บา.).
ទន្សាយ	ទន៌ + សាយ	/tñon saay/	น. กระต่าย.
ពង្រួល	ពង៌ + រួល	/pñeɣ ruul/	น. ตัวนิ่ม.
ពន្យល់	ពន៌ + យល់	/pñon yñol/	กิ. อธิบาย.
រន្ទះ	រន៌ + ទះ	/rñon tñeəh/	น. ฟ้าผ่า.

6.2 เมื่อคำพยางค์แรกพยัญชนะกลุ่มเสียงอ /aa/ และพยางค์ที่สองขึ้นต้นด้วยพยัญชนะกลุ่มเสียงโอ /vv/ ทำยววรรคและเศษวรรค 8 ตัว คือ ង ញ ន ម យ រ ល และ វ ให้เปลี่ยนกลุ่มเสียงพยัญชนะจากกลุ่มเสียงโอ /vv/ เป็นกลุ่มเสียงอ /aa/ เช่น

	แยกพยางค์	คำอ่าน	ความหมาย
កន្លែង	កន៌ + លើង	/kan laen/	น. สถานที่.
កម្រ	កម៌ + រី	/kam raa/	น. ยากจน.
ចង្វាក់	ចង៌ + ក់	/caɲ waq/	น. จังหวะ.

ยกเว้นคำที่ไม่เปลี่ยนกลุ่มเสียงพยัญชนะจากกลุ่มเสียงโอ /vv/ เป็นกลุ่มเสียงอ /aa/ ตามกฎเกณฑ์ ดังนี้

	คำอ่าน	ไม่อ่าน	ความหมาย
អង្រឹង	/qan rin/	✗ /qan rəɲ/	น. เปล.
អង្រុត	/qan rut/	✗ /qan rot/	น. สุ่ม.
អង្រៃ	/qan rɛɛ/	✗ /qan rae/	น. สาก.
អន្ទក់	/qan lñəq/	✗ /qan laq/	น. ผักสำหรับกินคูนน้ำพริก.
អន្ទង់	/qan luun/	✗ /qan loun/	น. เครื่องมือตีหรือเคาะ.
អង្រើ	/qan ləə/	✗ /qan laə/	น. แห้งหน.

หญៃยัก /qam rɛɛk/ ✕ /qam raek/ น. หาบ.

6.3 เมื่อคำพยางค์แรกประกอบสระอื่นนอกจาก /aa/ ให้อ่านพยัญชนะผสมกับสระ

ตามปกติ เช่น

	แยกพยางค์	คำอ่าน	ความหมาย
ចិញ្ចឹម	ចិញ្ច + មិម	/cəŋ cəm/	น. เลี้ยงดู.
ទូន្មាន	ទូន + មាន	/tuun miən/	น. สั่งสอน.
ប៉ុន្មាន	ប៉ុន + មាន	/pon maan/	น. ประมาณ.

คำถามท้ายบทที่ 4

1. ให้นักเขียนเสียงอ่านของคำที่ประกอบด้วยพยัญชนะสะกดต่อไปนี้

មាន /...../ កិ. អី

ខឹង /...../ កិ. កែវ

ដោយ /...../ កិ. តាម

មើល /...../ កិ. ទូ

ដែល /...../ អា.និ. ឱ្យ

ឃើញ /...../ កិ. ឃើញ

បាន /...../ កិ. បាន

នេះ /...../ សព្ទ. នេះ

ទៅ /...../ កិ. ទៅ

យាយ /...../ ន. យាយ

ខាង /...../ ន. ខាង

សេះ /...../ ន. ម៉ា

មិន /...../ និ. មិន

ចោល /...../ កិ. ទុំ

ជា /...../ គុ.ន. ជា

លេង /...../ កិ. លេង

លោក /...../ បុ.ស. លោក

ចាំ /...../ កិ. រង់ចាំ

ការ /...../ កិ. ការ

រក /...../ កិ. រក

មក /...../ កិ. មក

យើង /...../ បុ.ស. យើង

ពេល /...../ ន. ពេល

បើ /...../ និ. បើ

គេ /...../ បុ.ស. គេ

គួរ /...../ គុ. គួរ

ដូច /...../ និ. គុជ

នៅ /...../ កិ. ឈរ

តែ /...../ និ. ប៉ុន្តែ

លួច /...../ កិ. ឈ្មួញ

ផុត /...../ គុ. បាត់

បង /...../ ន. ប្អូន

រៀន /...../ កិ. អាន

ផង /...../ និ. ផងដែរ

កុំ /...../ និ. កុំ

កូន /...../ ន. កូន

ចុះ /...../ កិ. ចុះ

ផឹក /...../ កិ. ផឹក

តុ /...../ ន. តុ

ដប /...../ ន. ដប

មុខ /...../ ន. មុខ

រឿង /...../ ន. រឿង

ខែ /...../ ន. ខែ

ហើយ /...../ គុ. ហើយ

បាយ /...../ ន. បាយ

ពី /...../ និ. ពី

ដើរ /...../ កិ. ដើរ

ភាសា /...../ ន. ភាសា

ជាង /...../ អា.និ. ជាង

មាស /...../ ន. មាស

ញ៉ាំ /...../ កិ. ញ៉ាំ

លើក /...../ កិ. លើក

ទឹក /...../ ន. ទឹក

អាន /...../ កិ. អាន

ថៃ /...../ ន. ไทย

ពេក /...../ និ. มาก

ឃើត /...../ កិ. ช้า

មែន /...../ និ. ใช่

តិច /...../ គុ. น้อย

លឿន /...../ កិ.វិ. เร็ว

ខុស /...../ គុ. ผิด

កាច /...../ គុ. ดุ

2. ให้ฝึกคัดรูปพยัญชนะตัวเชิง (อักษรเซรียง) ต่อไปนี้

ក					
ខ					
គ					
ឃ					
ង					
ច					
ដ					
ឆ					
ជ					
ត					
ថ					
ទ					

៣					
២					
១					
០					
៩					
៨					
៧					
៦					
៥					
៤					
៣					
២					
១					
០					

្រ

.....

ស

.....

ង

.....

អ

.....

3. ให้ฝึกคัดรูปพยัญชนะตัวเชิง (อักษรมูล) ต่อไปนี้

វ					
ខ					
គ					
ឃ					
ង					
ច					
ដ					
ន					
ប					
ត					
ទ					
ភ					
ឈ					

ង					
จ					
ว					
น					
ด					
ต					
ม					
ร					
ล					
ก					
ข					
ฅ					

១

.....

២

.....

៣

.....

៤

.....

៥

.....

4. ให้อ่านแยกพยัญชนะควบกล้ำและเขียนเสียงอ่านของคำควบกล้ำต่อไปนี้

พยัญชนะ						
	ต้น	ควบ	สระ	ตัวสะกด	คำอ่าน	ความหมาย
កោក					/...../	น. นกยูง
ក្លាម					/...../	น. ปู
ក្មេង					/...../	น. เด็ก
ខ្លឹះ					/...../	น. กะทิ
ខ្មែរ					/...../	น. เขมร
ខ្មោច					/...../	น. ผี
ខ្សែ					/...../	น. เชือก
គ្រឿង					/...../	น. เครื่อง
ច្រើន					/...../	ค. มาก
ឆាប់					/...../	ค. รวด
ជ្រូក					/...../	น. หมู
ត្រប់					/...../	น. มะเขือ
កាន					/...../	น. ห่าน
ក្បាល					/...../	น. หัว
ខឹង					/...../	น. ขิง
ខ្ទង់					/...../	น. หลัง
ខ្មៅ					/...../	ค. ดำ

ប្រព័ន្ធហ្ម						
	តំ	ក្ប	ស្រ	ត្បស្រក	ក្រអៅ	ក្រអៅ
ខ					/...../	ន. ខ្ម
គ្រឹ					/...../	ក. គ្រ
ឃ្មុំ					/...../	ន. ឃ្មុំ
ឆ្មៃ					/...../	ន. ឆ្មៃ
ឆ្មៃយ					/...../	ក. ឆ្មៃ
ជ្រៅ					/...../	ក. ជ្រ
បួន					/...../	ន. បួន
ផ្កាយ					/...../	ន. ផ្កាយ
ភ្នំ					/...../	ន. ភ្នំ
ភ្នំ					/...../	ន. ភ្នំ
ស្នាត់					/...../	ក. ស្នាត់
ស្នឹង					/...../	ន. ស្នឹង
ស្នាយ					/...../	ន. ស្នាយ
អ្នក					/...../	ន. អ្នក
ស្និត					/...../	ន. ស្និត
ស្នាត					/...../	ក. ស្នាត

5. ให้อ่านและเขียนเสียงอ่านของอักษรนำและตัวสะกดต่อไปนี้

	พยัญชนะต้น			ตัวสะกด		คำอ่าน	ความหมาย
	ตัวที่ 1	ตัวที่ 2	รูปสระ	ตัวที่ 1	ตัวที่ 2		
ចៅហ្វាយ						/...../	น. เจ้านาย
បាត្រ						/...../	น. บาตร
ពុទ្ធ						/...../	น. พุทธ
ពេជ្រ						/...../	น. เพชร
ពេទ្យ						/...../	น. แพทย์
ម៉ែត្រ						/...../	น. เมตร
រាជ្យ						/...../	น. ราชย์
ភ្នំ						/...../	น. รุกข
សង្ឃ						/...../	น. สงฆ์
សិស្ស						/...../	น. ศิษย์
សូន្យ						/...../	ค. ศูนย์
ភ្នំ						/...../	วิ.ส. นั้น
ហ្មត់ចត់						/...../	ค. หมดจด

	พยัญชนะต้น			ตัวสะกด			
	ตัวที่ 1	ตัวที่ 2	รูปสระ	ตัวที่ 1	ตัวที่ 2	คำอ่าน	ความหมาย
ហ្នឹរ						/...../	น. หมื่น
អាចារ្យ						/...../	น. อาจารย์

6. ให้อ่านแยกพยางค์และเขียนเสียงอ่านของคำต่อไปนี้

	พยางค์ที่ 1	พยางค์ที่ 2	คำอ่าน	ความหมาย
កញ្ចក់			/...../	น. กระจก.
កញ្ចាក់			/...../	กิ. กระจก.
កន្ត្រៃ			/...../	น. กรรไกร.
កន្ទាយ			/...../	น. ตะพาบ.
គន្លង			/...../	น. គรรลอง.
ចង្កៀត			/...../	คุ. แคบ.
តម្រួត			/...../	น. ผู้ตรวจ.
តម្លៃ			/...../	น. ค่า.
ទន្លេ			/...../	น. แม่น้ำ.
ទម្លាប់			/...../	กิ. เคยชิน.
បង្រៀន			/...../	กิ. สอน.
បង្អួរ			/...../	กิ. ทำให้ไหล.
បន្ទប់			/...../	น. ห้อง.
បន្លែ			/...../	น. ผัก.
ពន្លឺ			/...../	น. แสง.
វង្វេង			/...../	กิ. หลงทาง.
សញ្ញា			/...../	น. สัญญา.
សណ្តែក			/...../	น. ถั่ว.

	พยางค์ที่ 1	พยางค์ที่ 2	คำอ่าน	ความหมาย
សណ្ឋាន			/...../	น. สันฐาน.
សប្បាយ			/...../	น. สบาย.
សម្ល			/...../	น. แกง.
អង្គុយ			/...../	กิ. นั่ง.
អណ្តើក			/...../	น. เต่า.

บทที่ ๕

ลักษณะการสร้างคำในภาษาเขมร

(คำแผลง)

ภาษาเขมรมีการสร้างคำศัพท์หลายรูปแบบโดยเกิดจากการนำหน่วยคำมาประกอบกัน หน่วยคำในภาษาเขมรมีทั้งหน่วยคำอิสระ และหน่วยคำไม่อิสระ^๘ เช่น การประสมคำ การซ้อนคำ การซ้ำคำ การยืมคำศัพท์ เช่นเดียวกับภาษาไทย แต่ในภาษาเขมรมีอีกหนึ่งลักษณะการสร้างคำศัพท์ที่โดดเด่นอีกวิธีหนึ่ง คือ การแผลงคำ

การแผลงคำศัพท์ในภาษาเขมร คือ การนำหน่วยคำไม่อิสระมาประกอบกับหน่วยคำอิสระ คำที่นำมาแผลงนั้นเรียกว่า “รากศัพท์” โดยมักเป็นคำพยางค์เดียว ซึ่งเมื่อแผลงแล้วได้คำศัพท์ใหม่ที่มีเค้าโครงของรากศัพท์ ทั้งเสียงและความหมาย ในภาษาเขมรมีการแผลงคำศัพท์อยู่ 2 วิธี คือ

^๘ หน่วยคำไม่อิสระ คือ หน่วยคำที่ไม่สามารถปรากฏขึ้นได้โดยอิสระต้องประกอบกับหน่วยคำอื่น แต่มีความหมายในทางไวยากรณ์

1. การเติมหน้า (prefix) คือ การเติมหน่วยคำไม่อิสระลงไปด้านหน้าของรากศัพท์โดยกลวิธีดังนี้

1.1 เติมพยัญชนะ (C-) คือ การเติมพยัญชนะต้นเดี่ยวลงไปด้านหน้ารากศัพท์ เมื่อเติมลงไปแล้วเสียงพยัญชนะต้นที่เติมลงไปนี้จะทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้น ส่วนพยัญชนะต้นของรากศัพท์จะกลายเป็นพยัญชนะควบ เช่น

รากศัพท์		ความหมาย	เติม C-	คำแผลง		ความหมาย
ង់	/ɲum/	ค. ร้อนระอุ.	/ph-/	ធ្លាក់	/pɲum/	ก. ทำให้ร้อนระอุ.
ដាច់	/dac/	กิ. ขาด.	/ph-/	ផ្ដាច់	/pdac/	กิ. ตัด.
ស្រស់	/rũəh/	กิ. มีชีวิตอยู่.	/s-/	ស្រស់	/srəh/	ค. สด.
រាប	/riəp/	ค. ราบ.	/k-/	ក្រាប	/kraap/	กิ. กราบ.
ហូប	/houp/	กิ. ทาน, กิน.	/m-/	ម្ហូប	/mhoup/	น. กับข้าว.

1.2 เติมพยัญชนะ และสระ (CV-) คือ การเติมพยัญชนะต้นเดี่ยวและสระ (ที่ไม่ปรากฏรูป) ลงไปด้านหน้ารากศัพท์ เมื่อเติมลงไปแล้วจะทำให้กลายเป็นคำสองพยางค์ เสียงพยัญชนะต้นที่เติมลงไปนี้จะทำหน้าที่เป็นพยางค์แรก ส่วนรากศัพท์จะกลายเป็นพยางค์ที่สอง เช่น

รากศัพท์		ความหมาย	เติม CV-	คำแผลง		ความหมาย
กาย	/kaay/	กิ. โภย, คู้ย.	/ka-/	กกาย	/kakaay/	กิ. คู้ย, ตะกาย.
กระ	/keh/	กิ. แคะ.	/ka-/	กกระ	/kakeh/	กิ. สะกิด.
จิก	/cək/	กิ. จิก, กัด.	/ca-/	จจิก	/cacək/	กิ. จิกกันไปมา.
บุก	/bok/	กิ. ตำ.	/rɔ-/	รบุก	/rɔbok/	น. เครื่องสำหรับตำ, ครก.
บัง	/ban/	กิ. บัง, กัน.	/rɔ-/	รบัง	/rɔban/	น. เครื่องบัง.

1.3 การเติมพยัญชนะควบ ร และสระ (CrV-) คือ การเติมพยัญชนะต้นควบกับ ร และสระ (ที่ไม่ปรากฏรูป) ลงไปด้านหน้ารากศัพท์ เมื่อเติมลงไปแล้วจะทำให้กลายเป็นคำสองพยางค์ เสียงพยัญชนะต้นที่เติมลงไปนี้จะทำหน้าที่เป็นพยางค์แรก ส่วนรากศัพท์จะกลายเป็นพยางค์ที่สอง เช่น

รากศัพท์		ความหมาย	เดิม CrV-	คำแผลง		ความหมาย
กับ	/kaap/	กิ.วิ. เจริญ.	/pra-/	ปรกบ	/prakaap/	กิ. ทำให้เจริญ.
ขាំ	/kham/	กิ. กัด.	/pra-/	ปรขាំ	/prakham/	กิ. กัดกัน.
บาค	/bac/	น. มัด, พวง.	/cra-/	ปรบาค	/crabac/	กิ. บีบ, นวด.
มุฉ	/muc/	กิ. ดำ, มุด.	/cra-/	ปรมุฉ	/cromuc/	กิ. จับกดให้มุดลง.
เฝ้ง	/wɛɛŋ/	คุ. ยาว.	/pra-/	ปรเฝ้ง	/prawɛɛŋ/	น. ความยาว.

1.4 การเติมพยัญชนะ สระ และตัวสะกดกลุ่มนาสิก (CVN-) คือ การเติมพยัญชนะต้นเดี่ยว สระ (ที่ไม่ปรากฏรูป) และพยัญชนะสะกดกลุ่มนาสิก เมื่อแผลงแล้วจะได้คำสองพยางค์แบบ ซ้อนพยัญชนะ คือ พยัญชนะต้นของรากศัพท์จะเขียนในรูปของพยัญชนะตัวเชิง พยัญชนะสะกด (กลุ่มนาสิก) ของคำพยางค์แรกแปรไปตามฐานกรณ์ของพยัญชนะต้นของรากศัพท์ ดังนี้

ใช้เสียง /ŋ/ เมื่อนำหน้าพยัญชนะต้นกลุ่มที่มีฐานกรณ์ที่เพดานอ่อน เช่น /k, kh/

รากศัพท์		ความหมาย	เดิม CVN-	คำแผลง		ความหมาย
กัต	/kat/	กิ. ตัด.	/san-/	สญกัต	/sanjkat/	น. แขนง, หมวด.
เญ็	/riən/	กิ. เรียน.	/ban-/	บญเญ็	/banjriən/	กิ. สอน.
เฝ	/wŋəŋ/	น. วงกลม.	/rüəŋ-/	รญเฝ	/rüəŋwŋəŋ/	น. ขอบ.
เฝង	/wɛɛŋ/	คุ. ยาว.	/san-/	สญเฝង	/sanjwɛɛŋ/	น. เวลาอันยาว.
ผา	/qaac/	กิ. กล้า.	/bɔwŋ-/	บญผา	/bɔwŋqaac/	น. ความกล้า.

ใช้เสียง /k/ เมื่อนำหน้าพยัญชนะต้นกลุ่มที่มีฐานกรณ์ที่เพดานแข็ง เช่น /c, ch/

รากศัพท์		ความหมาย	เดิม CVN-	คำแผลง		ความหมาย
ตู	/coul/	กิ. ส่ง.	/bañ-/	บญตู	/bañcoul/	น. การส่ง.
เตา	/chaot/	คุ. โง่.	/bañ-/	บญเตา	/bañchaot/	กิ. หลอก.
ฉิ	/cih/	กิ. ชี.	/bañ-/	บญฉิ	/bañcih/	กิ. จับให้ขึ้นชีและจับลงไปด้วย.

ใช้เสียง /n/ เมื่อนำหน้าพยัญชนะต้นกลุ่มที่มีฐานกรณ์ที่เพดานปุ่มเหงือก เช่น /t, th/ ซึ่งเป็นพยัญชนะ ณ เมื่อยพยัญชนะต้นของรากศัพท์เป็นพยัญชนะกลุ่มเสียงอ /aa/ และเป็นพยัญชนะ ร เมื่อยพยัญชนะต้นของรากศัพท์เป็นพยัญชนะกลุ่มเสียงโอ /oo/

รากศัพท์		ความหมาย	เดิม CVN-	คำแผลง		ความหมาย
ยี่ต	/yit/	กิ. ซ้ำ.	/pñan-/	ตยี่ต	/pñanyit/	กิ. ทำให้ซ้ำ.
ฝั่ง	/dɛŋ/	กิ. ฐ.	/ban-/	บณฺฝั่ง	/bandɛŋ/	น. คำฟ้อง.
อุณ	/tuul/	กิ. พูล, บอก.	/ban-/	บรูณ	/bantuul/	น. พระบัณฑูร.
ยณ	/yñal/	กิ. เข้าใจ.	/pñan-/	ตยณ	/pñanyñal/	กิ. ทำให้เข้าใจ.
ญ	/hi/	กิ. เสีย.	/ban-/	บญ	/banhi/	ก. ผดเสียด.

ใช้เสียง /m/ เมื่อนำหน้าพยัญชนะต้นกลุ่มที่มีฐานกรณ์ที่ริมฝีปาก เช่น /p, ph/ โดยสามารถมีได้สองรูปคือ ฆ และ ฌ

รากศัพท์		ความหมาย	เดิม CVN-	คำแผลง		ความหมาย
เน	/niw/	กิ. อยู่.	/lum-/	ลเน	/lumniw/	น. ที่อยู่.
บว	/buəh/	กิ. บวช.	/bam-/	บับว	/bambuəh/	กิ. บวชให้.
เฝ	/phaəm/	กิ. มีท้อง.	/bam-/	บับเฝ	/bamphaəm/	กิ. ทำให้ท้อง.
ริ	/rih/	กิ. คิด.	/bam-/	ตบรี	/tamrih/	น. ดำริ.
ญก	/lqaq/	ค. ชุ่น.	/lum-/	ลญก	/lumqaq/	กิ. ทำให้ชุ่น.

2. การเติมกลาง (infix) คือ การเติมหน่วยคำไม่อิสระลงระหว่างพยัญชนะต้นกับสระของรากศัพท์ โดยมีกลวิธีดังนี้

2.1 การเติมพยัญชนะ (-C-) คือ การเติมพยัญชนะต้นเดี่ยวลงไประหว่างพยัญชนะต้นกับสระของรากศัพท์ เมื่อแผลงแล้วจะได้คำศัพท์ที่เป็นพยัญชนะควบ เช่น

รากศัพท์		ความหมาย	เติม C-	คำแผลง		ความหมาย
กาน់	/kan/	กิ. ถือ.	/-m-/	กาน់	/kman/	น. ผู้ถือ.
ชุก	/cok/	กิ. ปิด, อุด.	/-n-/	ชุก	/cnok/	น. จุก.
ณาส	/löh/	กิ. ผลิต.	/-b-/	ณาส	/lbah/	น. ใบไม้ผลิต.
เญ็	/liən/	กิ.วิ. เร็ว.	/-b-/	เญ็	/lbien/	น. ความเร็ว.
เณ	/leen/	กิ. เล่น.	/-b-/	เณ	/lbaen/	น. การเล่น.

2.2 การเติมสระ และพยัญชนะกลุ่มนาสิก (-VN-) คือ การเติมสระ และตัวสะกดกลุ่มนาสิก ลงไประหว่างพยัญชนะต้นกับสระของรากศัพท์ โดยมักเกิดกับรากศัพท์ที่เป็นพยัญชนะต้นควบ เมื่อแผลงแล้วจะได้คำศัพท์ที่เป็นคำสองพยางค์

รากศัพท์		ความหมาย	เติม -VN-	คำแผลง		ความหมาย
กฺรา	/krah/	คุ. หนา.	/-am-/	กํรา	/kamrah/	น. ความหนา.
คฺรู	/kruu/	น. ครู.	/-um-/	คํรู	/kumruu/	น. ตัวอย่าง.
สฺตู	/stuun/	กิ. ดำนา.	/-am-/	สํตู	/santuun/	น. ต้นข้าวที่ดำนาแล้ว.
สฺล	/slaa/	กิ. ต้มแกง.	/-am-/	สํล	/samlaa/	น. แกง.
สฺล	/slap/	กิ. ตาย.	/-am-/	สํล	/samlap/	กิ. ฆ่า.

2.3 การเติมสระ ตัวสะกด /m/ และตัวสะกดกลุ่มนาสิก (-VmN-) คือ การเติมสระ ตัวสะกด /m/ และตัวสะกดกลุ่มนาสิก ลงไประหว่างพยัญชนะต้นกับสระของรากศัพท์ พยัญชนะสะกด (กลุ่มนาสิก) ของคำพยางค์แรกแปรไปตามกลุ่มเสียง หากพยัญชนะต้นของรากศัพท์เป็นพยัญชนะกลุ่มเสียงอ /aa/ จะเป็นพยัญชนะ ฌ และหากพยัญชนะต้นของรากศัพท์เป็นพยัญชนะกลุ่มเสียงอ /oo/ จะเป็นพยัญชนะ ฌ เช่น

รากศัพท์		ความหมาย	เติม -VmN-	คำแผลง	ความหมาย	
ฉิះ	/cih/	กิ. ชี้.	/-umn-/	ฉัฉิះ	/cumnih/	น. ยานพาหนะ.
ฉี่	/dam/	กิ. ปลุก.	/-amn-/	ฉัฉฉี่	/damnam/	น. พืชที่ปลุก.
จาย	/tiəy/	กิ. ทาย.	/-umn-/	จัจจาย	/tumniəy/	น. คำทำนาย.
จึញ	/tiñ/	กิ. ชื้อ.	/-umn-/	จัจจึញ	/tumniñ/	น. สิ้นค้า.
ตัก	/pəəq/	กิ. สวม.	/-umn-/	ตัตตัก	/pumñəəq/	น. ที่พำนั.

2.4 การพยัญชนะควบ (ร) สระ และตัวสะกดกลุ่มนาสิก (-rVN-) คือ การพยัญชนะควบ

(ร) สระ และตัวสะกดกลุ่มนาสิกลงไประหว่างพยัญชนะต้นกับสระของรากศัพท์ เช่น

รากศัพท์		ความหมาย	เติม -VmN-	คำแผลง		ความหมาย
เกวี่	/kiəw/	กิ. พัน.	/-ran-/	กรเญี่	/kraniəw/	กิ. พันด้าย.
ฉีก	/ciik/	กิ. ขุด.	/-ron-/	เญี่ฉีก	/croniik/	น. จอบ
เผือก	/daot/	กิ. ร้อย.	/-ran-/	เญี่เผือก	/tranaot/	น. สิ่งสำหรับร้อย.
จึ	/tum/	กิ. จับ, เกาะ.	/-ron-/	เญี่จึ	/tronum/	น. คอน.
ฉีก	/phək/	กิ. ตี.	/-ram-/	เปยี่ก	/pramək/	น. คนขี่เหล่า.

ข้อสังเกต ในคำแผลงมีการเลื่อนเสียงพยัญชนะต้น เพื่อให้สะดวกต่อการออกเสียง เช่น

การเปลี่ยนจาก d เป็น t หรือ t เป็น d

รากศัพท์		ความหมาย		คำแผลง	ความหมาย
ตรา	/traa/	กิ. หมายถึงไว้.	----->	ติ่ง	/damraa/
					น. ตำรา.
ไ้	/tlay/	น. แพง.	----->	ติ้ง	/damlay/
					น. ค่า, ราคา.

การเปลี่ยนจาก b เป็น p, ph

รากศัพท์		ความหมาย		คำแผลง		ความหมาย
บว	/buəh/	บวช.	----->	ฝว	/pnuəh/	ผนวช.
แบ	/baek/	แตก.	----->	ฝัก	/pnaek/	แผนก, กลุ่ม.

คำถามท้ายบทที่ 5

1. ให้อธิบายกลวิธีการสร้างคำแผลงที่ใช้ในภาษาเขมร
2. ให้อธิบายลักษณะความหมายของคำเมื่อเกิดการแผลงคำแล้ว
3. ให้ฝึกเขียนเสียงอ่าน และลักษณะการสร้างคำแผลงของคำต่อไปนี้

รากศัพท์		ความหมาย	แผลง ^๙	คำแผลง		ความหมาย
កង	/...../	กิ. รวมเป็นกอง.	(.....)	ត្រកង	/...../	กิ. หอบ.
កាន់	/...../	กิ. ถือ.	(.....)	ប្រកាន់	/...../	กิ. ยึดมั่น.
កិន	/...../	กิ. บด.	(.....)	សង្កិន	/...../	กิ. บดเรื่อยๆ.
កើត	/...../	กิ. เกิด.	(.....)	បង្កើត	/...../	กิ. ทำให้เกิด.
កើត	/...../	กิ. เกิด.	(.....)	ឡើង	/...../	น. ข้างขึ้น.
កើត	/...../	กิ. เกิด.	(.....)	កំណើត	/...../	น. กำเนิด, ที่เกิด.
កោង	/...../	คุ. โค้ง.	(.....)	ចំកោង	/...../	กิ. ทำให้โค้ง.
ក្តៅ	/...../	คุ. ร้อน.	(.....)	កំដៅ	/...../	กิ. ทำให้ร้อน.
ខាក	/...../	กิ. บ้วน.	(.....)	កំហាក	/...../	น. เสมหะ.
ខ្ទប់	/...../	กิ. ห่อ.	(.....)	កញ្ចប់	/...../	น. ห่อ.
ខ្ចាយ	/...../	กิ. กระจาย.	(.....)	កំបាយ	/...../	น. ทำให้กระจาย.
ខ្ពស់	/...../	คุ. สูง.	(.....)	កំពស់	/...../	น. ความสูง.
គិត	/...../	กิ. คิด.	(.....)	គំនិត	/...../	น. ความคิด.
គូរ	/...../	กิ. วาด.	(.....)	គំនូរ	/...../	น. รูปภาพ, รูปภาพ.
គូស	/...../	กิ. ชีด.	(.....)	គំនូស	/...../	น. รอยขีด.
ឃ្លាល	/...../	กิ. เลี้ยง.	(.....)	គង្វាល	/...../	น. ผู้เลี้ยง, ควาญ.
ចង	/...../	กิ. ผูก.	(.....)	ចំណង	/...../	น. สิ่งที่ผูกไว้.
ចង់	/...../	กิ. อยาก.	(.....)	ចំណង់	/...../	น. ความอยาก.
ចាញ់	/...../	กิ. แพ้.	(.....)	ផ្ទាញ់	/...../	กิ. ทำให้แพ้.
ចាយ	/...../	กิ. จ่าย.	(.....)	ចំណាយ	/...../	กิ. แจก.

^๙ แผลง ย่อมาจาก ลักษณะการแผลง

รากศัพท์		ความหมาย	แผลง ^๑	คำแผลง		ความหมาย
ច្បង	/...../	กี. รบ, ฝึก.	(.....)	ចម្បង	/...../	น. สงคราม, ศึก.
ច្រើន	/...../	ค. มาก.	(.....)	ចច្រើន	/...../	กี. ทำให้มากขึ้น.
ច្រៀង	/...../	กี. ร้องเพลง.	(.....)	ចច្រៀង	/...../	น. นักร้อง.
ឆាន់	/...../	กี. ฉ้นอาหาร.	(.....)	ចង្កាន់	/...../	น. จังหวะ.
ឆុត	/...../	ค. ถูกต้อง.	(.....)	ចំហុត	/...../	น. ความถูกต้อง.
ផ្កា	/...../	กี. ดาย, ถาง.	(.....)	ចម្ការ	/...../	น. สวน, ไร่.
ឆ្លើយ	/...../	กี. ตอบ.	(.....)	ចច្លើយ	/...../	น. คำตอบ.
ជួល	/...../	กี. จ้าง.	(.....)	ល្អួល	/...../	น. ค่าจ้าง.
ជុំ	/...../	กี. รวมกัน.	(.....)	ជុំ	/...../	กี. รวมกลุ่มกัน.
ដក	/...../	กี. ถอน.	(.....)	ដេក	/...../	กี. คลอน.
ដុស	/...../	กี. ถู.	(.....)	ដដុស	/...../	กี. ถูไปมา.
ដើរ	/...../	กี. เดิน.	(.....)	ដំណើរ	/...../	น. การเดิน.
តូច	/...../	ค. เล็ก.	(.....)	បន្តូច	/...../	กี. ทำให้เล็ก.
ត្បាញ	/...../	กี. ทอ, สาน.	(.....)	តម្បាញ	/...../	น. เครื่องทอ.
ត្រា	/...../	กี. หมายไว้.	(.....)	ដំរា	/...../	น. ตำรา.
ថ្លៃ	/...../	ค. แพง.	(.....)	ដំណៃ	/...../	น. ค่า, ราคา.
ទុក	/...../	กี. เก็บ, ไว้.	(.....)	បន្តុក	/...../	น. ภาระ, บรรทุก.
ធំ	/...../	ค. ใหญ่.	(.....)	ទំហំ	/...../	น. ความใหญ่.
បើក	/...../	กี. เปิด.	(.....)	ស្របើក	/...../	ค. เหยย.
ប្រាម	/...../	กี. ปราบ.	(.....)	បម្រាម	/...../	น. การห้ามปราบ.
រាប់	/...../	ค. ราบ, เรียบ.	(.....)	ប្រាប់	/...../	กี. ปราบ.
រាប់	/...../	ค. ราบ, เรียบ.	(.....)	កំរាប់	/...../	กี. กำราบ.
រិះ	/...../	กี. คิด.	(.....)	ត្រិះ	/...../	กี. พิจารณา.
លើង	/...../	กี. ขึ้น.	(.....)	ឡើង	/...../	น. เถลิง.
លែង	/...../	กี. ปล่อย.	(.....)	លែង	/...../	ค. แสลง.
វាស់	/...../	กี. วัด.	(.....)	វោស់	/...../	น. เครื่องสำหรับวัด.

รากศัพท์		ความหมาย	แผลง ^๑	คำแผลง		ความหมาย
សល់	/...../	กิ. เหลือ.	(.....)	សំណល់	/...../	น. ของเหลือเดน.
សួន	/...../	กิ. ปั่น.	(.....)	សួន	/...../	น. ผู้ปั่น.
សួរ	/...../	กิ. ถาม.	(.....)	សំណួរ	/...../	น. คำถาม.
សែង	/...../	กิ. หาม.	(.....)	ស្វែង	/...../	น. เครื่องหาม.
សែន	/...../	กิ. เช่น.	(.....)	សំណែន	/...../	น. เครื่องเช่น.
ស្អាត	/...../	ค. สจัด.	(.....)	សំងាត់	/...../	กิ. ทำให้เจียบ.
ស្តែង	/...../	กิ. วิ. แสดง.	(.....)	សំដែង	/...../	กิ. สำแดง.
ស្ដី	/...../	กิ. พุด.	(.....)	សំដី	/...../	น. คำพุด.
ស្លឹក	/...../	น. ใบไม้.	(.....)	សន្លឹក	/...../	น. ใบ.
អាង	/...../	กิ. อ่าง, พุดถึง.	(.....)	សំអាង	/...../	น. พยานหลักฐาน.
ឲ្យ អោយ	/...../	กิ. ให้.	(.....)	អំណោយ	/...../	น. การให้.
ម៉ៀង	/...../	กิ. เอียง.	(.....)	ផ្ទៀង	/...../	กิ. ทำให้เอียง.

ลักษณะการสร้างคำในภาษาเขมร

บทที่ ๕

หลักการปริวรรต

การปริวรรต คือ การเปลี่ยน หนวนเวียน หรือแปรไป อย่างเป็นระบบ การปริวรรตตัวอักษร จากอักษรเขมรมาเป็นอักษรไทย จะทำให้ผู้ศึกษาภาษาเขมรเข้าใจความหมายของคำได้ง่ายขึ้น เนื่องจากภาษาไทยและภาษาเขมรมีการรับอิทธิพลจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตเข้ามาใช้ อีกทั้ง ภาษาไทยและเขมรยังมีการยืมคำศัพท์ของกันและกัน คำศัพท์เขมรและไทยจึงมีความใกล้เคียงกันมาก

ประการหนึ่งรูปอักษรไทย และเขมรยังมีความใกล้เคียงกัน แต่อักษระวิธีการเขียนแตกต่างกัน ไปบ้าง ดังนั้นหากผู้ศึกษาสามารถนำอักษรไทยเข้าไปแทนอักษรเขมรหรือที่เรียกว่าการปริวรรตนั้น จะทำให้สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และอักษระวิธีของเขมรได้ง่ายขึ้น

1. การปรัวรรตอักษร อักษรเขมรสามารถแทนด้วยอักษรไทยได้ดังนี้

วรรค	รูปอักษร									
	อักษรเขมร	อักษรไทย	อักษรเขมร	อักษรไทย	อักษรเขมร	อักษรไทย	อักษรเขมร	อักษรไทย	อักษรเขมร	อักษรไทย
วรรค กะ	ក	ก	ខ	ข	គ	ค	ឃ	ฌ	ង	ง
วรรค จะ	ច	จ	ឆ	ฉ	ជ	ช	ឈ	ฌ	ញ	ญ
วรรค ฎะ	ដ	ฎ	ប	ฐ	ឡ	ฑ	ព	ฒ	ណ	ณ
วรรค ตะ	ត	ต	បី	ถ	ទ	ท	ជ	ธ	ន	น
วรรค ปะ	ប	ป	ផ	ฝ	ព	พ	ក	ภ	ម	ม
เศษ วรรค	យ	ย	រ	ร	ល	ล	វ	ว		
	ស	ส	ហ	ห	ឡ	ฬ	អ	อ		

2. การปริวรรตสระ สระเขมรสามารถแทนด้วยอักษรไทยได้ดังนี้

2.1 สระจม ให้แทนด้วยสระในภาษาไทย ส่วนสระที่ไม่มีรูปในภาษาเขมร คือ เสียง /aa/ ให้แทนด้วย -อ เช่น ก ปริวรรตเป็น กอ และเสียง /wa/ ให้แทนด้วยสระ โ- เช่น ค ปริวรรตเป็น โค และหากสระที่ใช้เครื่องหมายระบุ (-ะ) ให้ใส่พยัญชนะ -หฺ ยกเว้นเครื่องหมายระบุที่ไม่ได้ประสมกับรูปสระให้ใส่ -ะห์ ดังนี้

สระเขมร	สระไทย	สระเขมร	สระไทย
-ា	-า	ៃ -	ไ -
ា	า	ៃ-ា	โ -
-ា	-า	ៃ-ា	เ -า
ា	า	◌	◌
-ា	-า	◌	◌
-	-	-ា	-า
-	-	- ៖	- ะห์
-	- ัว, ู	- ៖	- ิ ะห์
ៃ -	เ -อ, ៃ	- ៖	- ี ะห์
ៃ-ា	เ -อ	- ៖	- ุ ะห์
ៃ-ា	เ -ีย	ៃ- ៖	เ -ิ ะห์
ៃ -	เ -	ៃ - ៖	เ - ะห์
ៃ -	แ -	ៃ-ា ៖	เ -า ะห์

หมายเหตุ

สระ ู เมื่อปริวรรตจะมีสองรูป คือ

-ัว ใช้สำหรับคำที่ไม่มีตัวสะกด,

ว ใช้สำหรับคำที่มีตัวสะกด

สระ ะ :- เมื่อปรัววรรตจะมีสองรูป คือ

เ-อ ใช้สำหรับคำที่ไม่มีตัวสะกด,

เ-ิ ใช้สำหรับคำที่มีตัวสะกด

2.2 สระลอย การปรัววรรตคำที่ใช้สระลอยให้ขีดเส้นใต้คู่ () ใต้รูปสระลอย ดังนี้

สระเขมร สระไทย

ห อ

หา อา

ค อิ

ก อี

ง อุ

น อู

จ โอร

สระเขมร สระไทย

บ อ

บา อา

ป อิ

ปา อี

ผ เอ

ม ไอ

ฉ/ช โอิ

ช เอา

3. การปรัวรรตคำพยางค์เดียว ให้แทนพยัญชนะและสระตามข้อ 1 และ 2 ตามตำแหน่งที่ปรากฏ
เช่น

คำศัพท์	คำปรัวรรต	ความหมาย	คำศัพท์	คำปรัวรรต	ความหมาย
การ	การ	น. การ.	ฉั	จ้	ค. ใหญ่.
เื่อ	แ	น. แ, เดือน.	ลัษ	นัษ	น. นัษ.
คื	คื	น. คื.	ตื	ฟื	น. จาก.
คว	คว	ค. คว.	มูษ	มว	บ.ส. หนึ่ง.
ฉิต	ชิต	ค. ชิต, ไกล.	บตุ	ตุ	น. ฤ.
เผ็ช	เช็ช	น. เช็ช, เท้า.	เณก	โลก	น. โลก.
เณ	เณ	น. เณ, ต้นไม้.	ฉกษ	เอษ	น. เอษ.
ผู้ช	ภู	ค. ภู.	ภูษ	อัส	น. อัส.
ฉั	วั	น. ้าง.	หษ	อห	น. อห.
ตุ	ตัว	น. ตัว.	ฉุฉุ	อวฟุ	น. ่าง.

4. การปรรอรรคำที่มีรื่องหมาย

รื่องหมายตรีสัรพ์ () ให้เขียนรื่องหมายตรีสัรพ์บนพยัญชนะที่ประกอบด้วยรื่องหมายตรีสัรพ์ หรือขีดเส้นใต้หัยัก () ได้พยัญชนะที่ประกอบด้วยรื่องหมายตรีสัรพ์ เช่น

คำศัพท์	คำปรรอรร	ความหมาย
บุักร	บุด	น. บุษราคั้ม.
สัรบ	สปร	กิ. ครบครัน.
บุัษ	บุหม	กิ. หั้ม.
หุั	หุ	น. หุ.

รื่องหมายมุสิกัณฑ์ () ให้เขียนรื่องหมายพันหนู () บนพยัญชนะที่ประกอบด้วยรื่องหมายมุสิกัณฑ์ เช่น

คำศัพท์	คำปรรอรร	ความหมาย
ฉัฟ	ฉาว	น. จั้ว.
ญัษ	ญวม	กิ. ติดใจ.
ยััก	มกั	น. เมาะ.
ยั่าง	ยาง	น. อย่าง.
รับ	ราปร	กิ. รับ.
รั้ง	ร่ง	ค. วง.

รื่องหมายเกบียสักรอม () ให้เขียนรื่องหมายตีนเหยียด หรือสระอุ () ได้พยัญชนะที่ประกอบด้วยรื่องหมายเกบียสักรอม เช่น

คำศัพท์	คำปรรอรร	ความหมาย
ญั	ญา	กิ. กิน.
ชั	บุ	น. ปั.
หุั	มุ	วิ. หมี.
รั	รุ	นิ. หรือ.
สั	สุ	กิ. กิน.

เครื่องหมายรัสสัญญา (ˊ) ให้เขียนเครื่องหมายวรรณยุกต์ไม้เอก (ˊ) บนพยัญชนะ
ที่ประกอบกับเครื่องหมายรัสสัญญา เช่น

คำศัพท์	คำปรัวรรณ	ความหมาย
ก่า	กาน	กิ.ถื่อ.
ล่า	ลป	กิ.คป.
จ่า	จป	กิ.จป, เสรีจ.
ย่า	ยป	น.กลางคิน.
ยล	ยล	กิ.เห็น, เข้าใจ.

เครื่องหมายสังโยคสัญญา (ˋ) ให้เขียนเครื่องหมายไม้หันอากาศ หรือไม้พัด (ˋ)
บนพยัญชนะที่ประกอบกับเครื่องหมายสังโยคสัญญา เช่น

คำศัพท์	คำปรัวรรณ	ความหมาย
ฉั	ชัย	น.ชนะ.
รั	นัย	น.การแนะนำ.
กั	ภัก	กิ.พัก.
กั	ภัย	น.ความกลัว.
ลั	ลัก	น.กาล.

เครื่องหมายทัณฑฆาต (ˆ) ให้เขียนเครื่องหมายทัณฑฆาต หรือหางกระดก (ˆ)
บนพยัญชนะที่ประกอบกับเครื่องหมายทัณฑฆาต เช่น

คำศัพท์	คำปรัวรรณ	ความหมาย
เฒ่า	โพธิ์	น. ต้นโพธิ์.
กาฬ	ภาน	น. ภานชนะ.
เก้	โรก	กิ. หา.
เวฬุ	เวฬุ	น. เวฬุ.
อุก	อุก	น. อุก.

เครื่องหมายโรบาท (◌◌) ให้เขียน ร หน้าพยัญชนะที่ประกอบกับเครื่องหมายโรบาท เช่น

คำศัพท์	คำปวิรรต	ความหมาย
ครัก	ครุภ	น. ครรรภ.
ครย	ครรม	น. ครรรม.
คริภูณ	คริภูณ	กิ.,ค. บริภูณ.
ครณ	ครณ	น. สี่, พรณ.
ครล	สวรค	น. เทวโลก (สวรค).

เครื่องหมายระมุข (◌◌) ให้เขียนเครื่องหมายวิสรรชนีย์ หรือสระอะ (◌◌) แล้วตามด้วย ห หลังพยัญชนะที่ประกอบกับเครื่องหมายระมุข เช่น

คำศัพท์	คำปวิรรต	ความหมาย
ไกะ	แกะห์	น. แกะ.
เกะ	โกะห์	กิ. เล็ง.
เคะ	โคะห์	กิ. เคาะ.
เระ	เนะห์	สพพ. นี.
เระ	เสะห์	น. ม้า.

เครื่องหมายยกุลพินทุ (◌◌) ให้เขียนเครื่องหมายวิสรรชนีย์ หรือสระอะ (◌◌) หลังพยัญชนะที่ประกอบกับเครื่องหมายยกุลพินทุ เช่น

คำศัพท์	คำปวิรรต	ความหมาย
อณ:	ขณะ	น. ขณะ.
ณ:	ขณะ	น. ความเร็ว.
ณ:	ชีวะ	น. ชีวิต.
ณ:	จรัส	น. จรัส.
ณ:	เรผะ	น. อักษร ร.

เครื่องหมายเลขอัศฐา (๕) ให้เขียนเครื่องหมายไม้ไต่คู้ (๕) บนพยัญชนะที่ประกอบกับ
เครื่องหมายเลขอัศฐา เช่น

คำศัพท์	คำปรัวรรต	ความหมาย
กั	กั	นิ. กั.
ฉั	ฉั	นิ. แหละ.
ธั	ธั	นิ. ชึ่ง, อัน.

เครื่องหมายกากบาท (๖) ให้เขียนเครื่องหมายวรรณยุกต์ไม้จัตวา (๖) บนพยัญชนะ
ที่ประกอบกับเครื่องหมายกากบาท เช่น

คำศัพท์	คำปรัวรรต	ความหมาย
ธั:	จ่าะห์	นิ. จ่า.
ธั:	จ๊ะห์	นิ. จ๊ะ, จั.
ธั:	นุ่ะห์	นิ. แ่นะ.

5. การปรัววรรตคำหลายพยางค์

พยัญชนะควบกล้ำ ให้เขียนเครื่องหมายพินทุ (ː) ใต้พยัญชนะต้นของพยัญชนะควบกล้ำ เช่น

คำศัพท์	คำปรัววรรต	ความหมาย
กัณ	กณฺณ	น. กระดาน.
กุกณ	กุกณ	น. ศีรษะ.
อุษ	อุษอม	น. กระพ้อม.
เจีร	เจรีน	ค. เจริณ.
อุรุ	อุรุ	น. ปี่ฉลุ.
เฐถ	เฐถน	น. ต้นตาล.
ฐา	ฐา	น. ประตู.
ถาย	ถาย	ก. ทะลาย.
ฝัก	ฝัก	น. ดอกไม้.
เฝือก	เฝือก	น. เฝือก.
เณร	เณร	น. ละคร.
สงบ	สงบ	ก. สงบ.
สลับ	สลับ	ก. ฟัง.
เสื่อ	เสื่อ	ก. เสนอ.

อักษรนำ ให้เขียนเครื่องหมายพินทุ (ː) ใต้พยัญชนะต้นของอักษรนำ ลักษณะเดียวกันกับ พยัญชนะควบกล้ำ ส่วนพยัญชนะ ๒ ให้แทนด้วย ๘ เช่น

คำศัพท์	คำปรัววรรต	ความหมาย
บทัง	บทัง	น. หนังสือ.
บทาย	บทาย	ก. หมาย.
บทัก	บทัก	น. หลัก.
บทัง	บทัง	ค. วง.
บทัง	บทัง	น. ผูก.
บทา	บทา	ก. เฝ้า.

ตัวสะกดซ้อน การปริวรรตคำที่มีตัวสะกดซ้อนมีหลักเกณฑ์ดังนี้

เมื่อมีตัวสะกดซ้อน 1 ตัว ให้เขียนเครื่องหมายพิณทุ (:) ได้พยัญชนะสะกดพยัญชนะแรก
ของคำที่มีตัวสะกดซ้อน เช่น

คำศัพท์	คำปริวรรต	ความหมาย
จิตฺ	จิตต	น. จิต.
นารายณฺ	นารายณฺ	น. พระนารายณ์.
บุญญ	บุญญ	น. บุญ.
พยากรณฺ	พยากรณฺ	น. การพยากรณ์.
สงฆ	สงฆ	น. สงฆ์.

เมื่อมีตัวสะกดซ้อน 2 ตัว ให้เขียนเครื่องหมายพิณทุ (:) ได้พยัญชนะสะกดพยัญชนะแรก
ของคำที่มีตัวสะกดซ้อน หากตัวสะกดซ้อนตัวต่อไปไม่ใช่ตัวเชิงให้เขียนปริวรรตตามปกติ หากเป็น
ตัวเชิงให้เขียนเครื่องหมายพิณทุได้พยัญชนะตัวสะกดซ้อนตัวที่ 1 (พยัญชนะสะกดซ้อนตัวที่ 2 มักเป็น
ตัว [-]) เช่น

คำศัพท์	คำปริวรรต	ความหมาย
จณฺ	จณฺ	น. ไม้งันทน์.
นสฺ	นสฺ	น. เครื่องนุ่งห่ม.
มนฺ	มนฺ	น. มนต์.
ราชสฺ	ราชสฺ	น. ราช.
ลักษณฺ	ลักษณฺ	น. ลักษณะ.

เมื่อมีตัวสะกดซ้อน 3 ตัว ให้เขียนเครื่องหมายพิณทุ (:) ได้พยัญชนะสะกดพยัญชนะแรก
ของคำที่มีตัวสะกดซ้อน และเขียนเครื่องหมายพิณทุได้พยัญชนะตัวสะกดซ้อนตัวที่ 1 แล้วตามด้วย
พยัญชนะสะกดซ้อนตัวที่ 3 เช่น

คำศัพท์	คำปริวรรต	ความหมาย
ลกฺ	ลกฺ	น. ลักษณะ.

เมื่อมีตัวสะกดซ้อนมีสระ ให้เขียนปรัวรรตตามหลักการปรัวรรตตัวสะกดซ้อนแล้วเขียนสระตามหลักการปรัวรรตสระตามปกติ เช่น

คำศัพท์	คำปรัวรรต	ความหมาย
บุษ	ยุถกา	น. สมอเรือ.
ลภฏณ:	ลกสมณะ	น. ลักษณะ.
สฎา	สจจา	กิ. สัจจา.

คำสองพยางค์แบบซ้อนพยัญชนะ ให้เขียนปรัวรรตตามหลักการปรัวรรตปกติ ในกรณีที่มีสระหน้าหรือสระบน สระจะต้องเขียนอยู่กับพยางค์ที่ เช่น

คำศัพท์	คำปรัวรรต	ความหมาย
คฐีร	คมกัร	น. คัมภีร์.
ชเฒะ	จงเกะห์	น. เอว.
ชฎากั	จงวากั	น. จังหะ.
ชฎกั	จมบ่าง	น. สงคราม.
จฐณ	ทุนมาน	น. สั้งสอน.
สเมอ	สมเเอร	น. ตะโพน.
หฐร	องคร	น. นคร.

คำถามท้ายบทที่ 6

1. ให้อธิบายประโยชน์ของการปริวรรตอักษรเขมรเป็นอักษรไทย
2. ให้ปริวรรตคำต่อไปนี้มาเป็นอักษรไทย

คำศัพท์	คำปริวรรต	ความหมาย
ម៉ែ		น. แม่
ក្រាប		น. คราด
មាត		น. แรด
មើល		กิ. ข้าเลื่องดู
ឫស្សី		น. ต้นไผ่
លេង		น. การเล่น
សក់		น. เส้นผม
ស្អាត		กิ. กั้น, ขวาง
ស្នាំ		ว. ขวา
ស្បង់		น. ฝ้านุ่งของพระ
ស្បៃ		น. ฝ้าสไบ
ថ្មី		น. หิน
ស្រង់		กิ. อาบน้ำ
សូម		กิ. ขอ, ขอร้อง
ស្រុក		น. เมือง
ស្វា		น. ลิง
ស្វាយ		น. มะม่วง
សិន		กิ. นอนหลับ(ใช้กับพระ)
ស្ងៀម		กิ. เงียบ

គំរូ	គំរូបរិវរត	គំរូអត្ថកថា
ស្រែ		ន. នាគ្នា
ស្រែវិយ		វិ. សបាយ
ស្រែង		កិ. ង្រែង
ស្រែ:		ន. ង្រែ
ស្រែយ		កិ. ង្រែ
បង្អួច		ន. ង្រែង
ផ្កាយ		ន. គាវ
ភ្នំ		ន. ភូមិ
ផ្កាចំ		កិ. គាវ, ង្រែ
ភ្លៀង		ន. ផែ
បួន		ន. ង្រែ
ព្រហម		ន. ង្រែ
ផ្កា		ន. គាវ
ផ្កា		កិ. ប្រមូល
ផ្កា		កិ. ង្រែ
ផ្កា		ន. ង្រែ, ង្រែ
ប្រាក់		ន. ង្រែ
ប្រាប់		កិ. ប្រកាស
ប្រាំង		ន. ង្រែ

เฉลยคำถามท้ายบทที่ 1

1. ให้อธิบายวิวัฒนาการของอักษรเขมรตั้งแต่เริ่มจนถึงปัจจุบัน ว่ามีวิวัฒนาการมาอย่างไร

แนวทาง ควรอธิบายถึงอักษรก่อนที่จะพัฒนามาเป็นอักษรเขมรปัจจุบัน เช่น อักษรปัลลวะ อักษรหลังปัลลวะ อักษรขอมโบราณ การพัฒนาไปเป็นอักษรต่างๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และกลายมาเป็นอักษรเขมรในปัจจุบัน และกล่าวถึงอักษรเขมรปัจจุบันว่ามีกี่แบบแต่ละแบบต่างกันอย่างไร

2. ให้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอักษรไทยกับอักษรเขมรว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

แนวทาง อธิบายวิวัฒนาการอักษรไทยและเขมรอย่างคร่าวๆ อธิบายถึงลักษณะความเหมือน ความแตกต่าง ความใกล้เคียงกันระหว่างอักษรไทยและอักษรเขมร

3. ให้อธิบายอิทธิพลของอักษรเขมรโบราณที่มีผลต่ออักษรไทยปัจจุบัน

แนวทาง อธิบายอิทธิพลที่คิดว่ามีผลต่อการสร้างตัวอักษรไทย เช่น ภูมิประเทศ การปกครอง ศาสนา ฯลฯ

เฉลยคำถามท้ายบทที่ 2

1. ให้อธิบายลักษณะของเสียงพยัญชนะภาษาเขมร

แนวทาง อธิบายลักษณะเด่นของเสียงพยัญชนะเขมร ชนิดและประเภท โดยอาจเทียบเคียงกับภาษาไทยเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ให้อธิบายลักษณะเสียงพยัญชนะสะกดของภาษาเขมรเทียบกับภาษาไทย

แนวทาง อธิบายเสียงพยัญชนะสะกดของภาษาเขมรเทียบกับพยัญชนะสะกดของภาษาไทย มีจำนวนเท่ากันหรือไม่ หากไม่เท่าต่างกันอย่างไร (สามารถเพิ่มเติมในกรณีถ้าหากเขมรมีมากกว่า ให้ระบุว่าภาษาไทยมีวิธีการอย่างไรในการออกเสียงตัวสะกดที่ไม่มีในภาษาไทยในกรณีคำยืม)

3. ให้อธิบายลักษณะของเสียงสระในภาษาเขมร

แนวทาง อธิบายลักษณะเสียงสระในภาษาเขมรว่ามีลักษณะอย่างไร (อาจอธิบายเทียบระหว่างเสียงสระกับรูปสระ)

เฉลยคำถามท้ายบทที่ 3

1. ให้ฝึกคัดรูปอักษรเขมร (อักษรเขรียง) ต่อไปนี้
 แนวทาง ฝึกคัดรูปตัวอักษรตามตัวอย่าง
2. ให้ฝึกคัดรูปอักษรเขมร (อักษรมูล) ต่อไปนี้
 แนวทาง ฝึกคัดรูปตัวอักษรตามตัวอย่าง
3. ให้ฝึกคัดรูปสระเขมร (สระจม) ต่อไปนี้
 แนวทาง ฝึกคัดรูปสระตามตัวอย่าง
4. ให้ฝึกคัดรูปสระเขมร (สระลอย) ต่อไปนี้
 แนวทาง ฝึกคัดรูปสระตามตัวอย่าง
5. ให้เขียนคู่เสียงของอักษรต่อไปนี้ให้ครบตามคู่เสียงในภาษาเขมร
 แนวทาง ดังเฉลยต่อไปนี้

พยัญชนะกลุ่ม /aa/	พยัญชนะกลุ่ม /vv/	พยัญชนะกลุ่ม /aa/	พยัญชนะกลุ่ม /vv/
กั /kaa/	คิ /kvv/	ខ /khaa/	ឃ /khvv/
ង៉ /ŋaa/	ង /ŋvv/	ច /caa/	ជ /cvv/
ច /chaa/	ឈ /chvv/	ញ៉ /ŋ'aa/	ញ /ŋ'vv/
ដ /daa/	ឌ /dvv/	ថ /thaa/	ធ /thvv/
ណ /naa/	ន /nvv/	ត /taa/	ទ /tvv/
បិ /thaa/	ធិ /thvv/	ប /baa/	បិ /bv'v/
ផ /phaa/	ភិ /phvv/	ប៉ /paa/	ព /pvv/
ម៉ /maa/	ម /mvv/	យ៉ /yaa/	យ /yv'v/
រ៉ /raa/	រ /rvv/	ឡ /laa/	ល /lvv/
វ៉ /waa/	វ /wvv/	ស /saa/	សិ /svv/
ហ /haa/	ហិ /hv'v/	អ /qaa/	អិ /qv'v/

6. ให้ฝึกเขียนเสียงอ่านของคำที่ประกอบกับเครื่องหมายต่างๆ ต่อไปนี้

แนวทาง ดังเฉลยต่อไปนี้

កង់	/kanj/	น. ล้อ, จักรยาน.
ក្សត្រិយ៍	/ksat/	น. กษัตริย์ (ส.) .
កី	/kaa/	นิ. กี.
ខ្លូរ	/ktwə/	กิ. ก้อน.
ខះ	/khah/	คุ. แห้ง.
គីកី	/kwə/	น. ครรภ์ (บา., ส.) .
ការវះ	/kia rəəq wəəq/	น. การวะ (บา., ส.) .
ចង្កើះ	/canjkeh/	น. ตะเกียบ.
ចង់	/canj/	กิ. อยาก.
ចាំ	/caah/	นิ. จำ.
ឆ្នាំង	/cnan/	น. หม้อ.
ដីវះ	/cii wəəq/	น. ชีวะ (บา., ส.) .
ជ្រះ	/crəəh/	กิ. ทำความสะอาด.
ជ័យ	/ciy/	น. ชัย (บา.) .
ឈ្នះ	/cnəəh/	กิ. มีชัย.
ដល់	/dal/	กิ. ถึง.
ដាច់	/dac/	กิ. ขาด.
ដី	/daa/	นิ. ช้าง, อัน.

ណៈ	/nah/	និ. អនុ.
ទ្រុះ	/tii khěəq/	គុ. យា.
ឆ្មុះ	/tluh/	គុ. តេតុ, រ៉ាវ.
ន្ទ	/nɔɔ/	និ. អេតេ.
ប្រាំង	/pranj/	គុ., ន. ពុទ្ធភ័យ.
ផ្ទះ	/ptěəh/	ន. ប្រា.
ពោះ	/pŭəh/	ន. ពោះ.
ព្រាហ្មណ៍	/priəm/	ន. ព្រាហ្មណ៍ (សំ, បា) .
ព័ណ៌	/pɔəɲ/	ន. សី.
មត៌ក	/měəq rěəq dak/	ន. មត៌ក (សំ, បា).
មាត៌	/miə kia/	ន. មត៌ក (សំ, បា).
វេហាស៍	/wee hiə/	ន. វេហា (បា., សំ).
សក្ការៈ	/sak kaa raq/	ន. សក្ការៈ (បា., សំ).
សម័យ	/saq may/	ន. សម័យ (សំ, បា).
ស្នេហ៍	/snae/	កិ. សេនា (សំ, បា).
អាគ្នេយ៍	/qaa knei/	គុ. អាគ្នេយ៍ (សំ, បា).
អាស្រ័យ	/qaa sray/	ន. អាស្រ័យ (សំ).
អាំង	/qanj/	កិ. ប្រាំង.

เฉลยคำถามท้ายบทที่ 4

1. ให้ฝึกเขียนเสียงอ่านของคำที่ประกอบด้วยพยัญชนะสะกดต่อไปนี้

แนวทาง ดังเฉลยต่อไปนี้

คำศัพท์	คำอ่าน	ความหมาย	คำศัพท์	คำอ่าน	ความหมาย
មាន	/mien/	กិ. มี.	ខឹង	/kheŋ/	กិ. โกรธ.
ដោយ	/daoy/	กิ. ตาม.	មើល	/mael/	กิ. ดู.
ដែល	/dael/	อา.นิ. ซึ่ง.	ឃើញ	/kəəŋ/	กิ. เห็น.
បាន	/baan/	กิ. ได้.	នេះ	/nih/	สพพ. นี้.
ទៅ	/tiw/	กิ. ไป.	យាយ	/yiaey/	น. ยาย.
ខាង	/khaan/	น. ข้าง.	សេះ	/seh/	น. ม้า.
មិន	/min/	นิ. ไม่.	ចោល	/caol/	กิ. ทิ้ง.
ជា	/cia/	คุณ. เป็น.	លេង	/leen/	กิ. เล่น.
លោក	/look/	บุ.ส. คุณ.	ចាំ	/cam/	กิ. รอ.
ការ	/kaa/	กิ. การ.	រក	/rook/	กิ. หา.
មក	/mook/	กิ. มา.	យើង	/yəəŋ/	บุ.ส. เรา.
ពេល	/peel/	น. เวลา.	បើ	/bae/	นิ. ถ้า.
គេ	/kee/	บุ.ส. เขา.	គួរ	/kuə/	คุณ. ควร.
ដូច	/douc/	นิ. ดัง.	មុខ	/muk/	น. หน้า.
នៅ	/niw/	กิ. อยู่.	រឿង	/riəŋ/	น. เรื่อง.
តែ	/tae/	นิ. แต่.	ខែ	/khae/	น. เดือน.
លួច	/luəc/	กิ. ขโมย.	ហើយ	/haey/	คุณ. แล้ว.

2. ให้ฝึกคัดรูปพยัญชนะตัวเชิง (อักษรเซรียง) ต่อไปนี้

3. ให้ฝึกคัดรูปพยัญชนะตัวเชิง (อักษรมูล) ต่อไปนี้

4. ให้ฝึกแยกพยัญชนะควบกล้ำและเขียนเสียงอ่านของคำควบกล้ำต่อไปนี้

แนวทาง ดังต่อไปนี้

	ប្រព័ន្ធន័				អាន	ន័យ
	តំ	កាប	ន័	ត្រូវន័		
ក្បែក	ក	ង	្រ-ា	ក	/kɲaok/	ន. នក្សង.
ក្តាម	ក	ដ	-ា	ម	/kdaam/	ន. ប្ត.
ក្មេង	ក	ម	្រ-	ង	/kmeinj/	ន. ក្តឹក.
ខ្លះ	ខ	ទ	្រ-ះ	-	/ktih/	ន. ក្រតិ.
ខ្មែរ	ខ	ម	្រ-	រ	/kmae/	ន. ខេមរ.
ខ្មោច	ខ	ម	្រ-ា	ច	/kmaoc/	ន. ដី.
ខ្សែ	ខ	ស	្រ-	-	/ksae/	ន. ខ្សែក.
គ្រឿង	គ	រ	្រ-ៀ	ង	/kriəŋ/	ន. គ្រឿង.
ច្រើន	ច	រ	្រ-ៀ	ន	/craən/	គុ. អ្នក.
ឆ្ងាញ់	ឆ	ង	-ា	ញ	/cɲaŋ/	គុ. ឆ្ងាញ់.
ជ្រូក	ជ	រ	្រ-	ក	/cruuk/	ន. អ្នក.
ត្រប់	ត	រ	-	ប	/trap/	ន. ត្រប់.
ក្លាន	ក	ង	-ា	ន	/kɲaan/	ន. ក្លាន.
ក្បាល	ក	ប	-ា	ល	/kbaal/	ន. ក្បាល.
ខ្លី	ខ	ញ	្រ-	-	/kɲəy/	ន. ខ្លី.
ខ្នង	ខ	ន	-	ង	/knaŋ/	ន. ខ្នង.
ខ្មៅ	ខ	ម	្រ-ា	-	/kmaw/	គុ. ខ្មៅ.
ខ្លា	ខ	ល	-ា	-	/klaa/	ន. ខ្លា.

	ព្យញ្ជនៈ			តួសរសេរ	អាន	ន័យ
	តំណ	ក្បាល	សរសេរ			
គ្រប់	គ	រ	-	ប	/krup/	គុ. គ្រប.
ឃុំ	ឃ	ម	០	-	/kmum/	ន. ផ្ទះ.
ផ្ទៃ	ផ	ក	១	-	/ckae/	ន. អោយ.
ឆ្លើយ	ឆ	ល	២	យ	/claay/	កិ. ចម្លើយ.
ជ្រៅ	ជ	រ	៣	-	/criw/	គុ. ជ្រៅ.
បួន	ប	អ	៤	ន	/bqoun/	ន. ប្រាំបួន.
ផ្កាយ	ផ	ក	៥	យ	/pkaay/	ន. ផ្កា.
ភ្នំ	ក	ន	៦	-	/pnun/	ន. ភ្នំ.
ភ្លើង	ក	ល	៧	ង	/pliəŋ/	ន. ភ្លើង.
ម្លូ	ម	ល	៨	-	/mluu/	ន. ម្លូ.
ស្ងាត់	ស	ង	៩	ត	/sɲat/	គុ. ង្ងឹម.
ស្ទឹង	ស	ទ	១០	ង	/stin/	ន. ត្រពាំង.
ស្វាយ	ស	រ	១១	យ	/swaay/	ន. ឈើ.
អ្វី	អ	រ	១២	-	/qwəy/	និ. អ្វី.
ស្លឹក	ស	ល	១៣	ក	/slək/	ន. ទ្រព្យ.
ស្អាត	ស	អ	១៤	ត	/sqaat/	គុ. ល្អ.

5. ให้อ่านและเขียนเสียงอ่านของอักษรนำและตัวสะกดต่อไปนี้

แนวทาง ดังต่อไปนี้

	พยัญชนะต้น			ตัวสะกด		คำอ่าน	ความหมาย
	ตัวที่ 1	ตัวที่ 2	รูปสระ	ตัวที่ 1	ตัวที่ 2		
ចោហ្វាយ	ហ	វ	-ា	យ	-	/caw waay/	น. เจ้านาย.
បាត្រ	ប	-	-ា	ត	វ	/baat/	น. บาตร.
ពុទ្ធ	ព	-	-ិ	ទ	ធិ	/put/	น. พุทธ.
ពេជ្រ	ព	-	វ-	ជ	វ	/pic/	น. เพชร.
ពេទ្យ	ព	-	វ-	ទ	យ	/pæɬ/	น. แพทย์.
ម៉ែត្រ	ម	-	វ-	ត	វ	/maet/	น. เมตร.
រាជ្យ	រ	-	-ា	ជ	យ	/riæc/	น. ราชย์.
រុក្ខ	រ	-	-ិ	ក	ខ	/ruk/	น. รุกข.
សង្ឃ	ស	-	-	ង	យ	/sanj/	น. สงฆ์.
សិស្ស	ស	-	-ិ	ស	ស	/səh/	น. ศิษย์.
សូន្យ	ស	-	-ុ	ន	យ	/soun/	ค. สุณย์.
ហ្នឹង	ហ	ន	-ិ	ង	-	/ninj/	วิ.ส. นั่น แหละ.
ហ្មត់ចត់	ហ	ម	-	ត	-	/mat cat/	ค. หมดจด.

	พยัญชนะต้น			ตัวสะกด		คำอ่าน	ความหมาย
	ตัวที่ 1	ตัวที่ 2	รูปสระ	ตัวที่ 1	ตัวที่ 2		
มึน	ม	น	ึ	น	-	/miin/	น. หมิ่น.
หาญ	ห	-	-า	ญ	ย	/qaa caa/	น. อาจารย์.

6. ให้อ่านคำและเขียนเสียงอ่านของคำต่อไปนี้

แนวทาง ดังเฉลยต่อไปนี้

	พยางค์ที่ 1	พยางค์ที่ 2	คำอ่าน	ความหมาย
កញ្ចក់	កញ្ច	ចក់	/kañ cak/	น. กระจก.
កញ្ចាក់	កញ្ច	ឆាក់	/kañ chaq/	กิ. กระจก.
កន្ត្រៃ	កន់	ត្រៃ	/kan tray/	น. กรรไกร.
កន្ទាយ	កន់	ឆាយ	/kan thiay/	น. ตะพาย.
គន្លង	គន់	លង	/kñon long/	น. คลอง.
ចង្កៀត	ចង់	អៀត	/can qiet/	ค. แคบ.
តម្រួត	តម់	រួត	/tam ruet/	น. ผู้ตรวจ.
តម្លៃ	តម់	ไล้	/tam lay/	น. ค่า.
ទន្លេ	ទន់	លេ	/tñen lee/	น. แม่น้ำ.
ទម្លាប់	ទម់	លាប់	/tñem ləp/	กิ. เคยชิน.
បង្កៀន	បង់	រៀន	/ban rien/	กิ. สอน.
បង្កូរ	បង់	ហូរ	/ban hou/	กิ. ทำให้ไหล.
បន្ទប់	บន់	ទប់	/ban tup/	น. ห้อง.
បន្លែ	บន់	ไล้	/ban lae/	น. ผัก.
ពន្លឺ	ពន់	លឺ	/pñon lee/	น. แสง.
វង្វេង	វង់	វេង	/vñeng weeng/	กิ. หลงทาง.
សញ្ញា	សញ្ច	ញ៉ា	/sañ ñaa/	น. สัญญา.

សណ្តែក	សណ្តែក	ដៃក	/san daek/	ន. ថ្នាំ.
សណ្តែក	សណ្តែក	ថ្នាំ	/san thaen/	ន. ថ្នាំ.
សប្បាយ	សប្បាយ	បាយ	/sap baay/	ន. បាយ.
សម្ល	សម្ល	ល្អ	/sam laa/	ន. ឆ្ងាយ.
អង្គុយ	អង្គុយ	គុយ	/qan kuy/	កិ. ងងឹត.
អង្គុយ	អង្គុយ	ដើក	/qan daek/	ន. ថ្នាំ.

เฉลยคำถามท้ายบทที่ 5

1. ให้อธิบายกลวิธีการสร้างคำแผลงที่ใช้ในภาษาเขมร

แนวทาง อธิบายกลวิธีการสร้างคำแผลงในภาษาเขมร มีกี่วิธี แต่ละวิธีแตกต่างกันอย่างไร

2. ให้อธิบายลักษณะความหมายของคำเมื่อเกิดการแผลงคำแล้ว

แนวทาง อธิบายลักษณะความหมายของคำศัพท์เมื่อแผลงแล้วมีหน้าที่ทางไวยากรณ์อย่างไร เช่น เดิมเป็นคำนามเมื่อแผลงแล้วกลายเป็นคำกริยา, แผลงแล้วเป็นคำชนิดเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ฯลฯ

3. ให้ฝึกเขียนเสียงอ่าน และลักษณะการสร้างคำแผลงของคำต่อไปนี้

แนวทาง ดังเฉลยต่อไปนี้

รากศัพท์		ความหมาย	แผลง ¹⁰	คำแผลง		ความหมาย
กង	/kaŋ/	กิ. รวมเป็นกอง.	/tra-/	ตรุกង	/tra kaŋ/	กิ. หอบ.
កាន់	/kan/	กิ. ถือ.	/pra-/	ปรุกាន់	/pra kan/	กิ. ยึดมั่น.
កិន	/kən/	กิ. บด.	/saŋ-/	สขฺกិន	/saŋ kən/	กิ. บดเรื่อยๆ.
កើត	/kaet/	กิ. เกิด.	/baŋ-/	บขฺកើត	/baŋ kaet/	กิ. ทำให้เกิด.
កើត	/kaet/	กิ. เกิด.	/-n-/	ขฺកើត	/knaet/	น. ข้างขึ้น.
កើត	/kaet/	กิ. เกิด.	/-amn-/	กัំណើត	/kam naet/	น. กำเนิด, ที่เกิด.
កោង	/kaŋ/	คุ. โค้ง.	/cam-/	อัมកោង	/cam kaŋ/	กิ. ทำให้โค้ง.
ក្ដៅ	/kdaw/	คุ. ร้อน.	/-am-/	กัំដៅ	/kam daw/	กิ. ทำให้ร้อน.
ខាត	/khaaq/	กิ. บวน.	/-am-/	กัំហាត	/kam haaq/	น. เสมหะ.
ខូច	/kcap/	กิ. ห่อ.	/-aŋ-/	กัញូច	/kaŋ cap/	น. ห่อ.
ខ្ចាយ	/kcaay/	กิ. กระจาย.	/-am-/	กัំចាយ	/kam caay/	น. ทำให้กระจาย.
ខ្ពស់	/kpŭəh/	คุ. สูง.	/-am-/	กัំពស់	/kam pŭəh/	น. ความสูง.
គិត	/kit/	กิ. คิด.	/-umn-/	คัมិត	/kum nit/	น. ความคิด.
គួរ	/kuu/	กิ. วาด.	/-umn-/	คัมរួរ	/kum nuu/	น. รูปร่าง.
គូស	/kuuh/	กิ. ขีด.	/-umn-/	คัมรូស	/kum nuuh/	น. รอยขีด.
ឃ្លាញ	/kwial/	กิ. เลี้ยง.	/-ŭəŋ-/	คัมឃ្លាញ	/kŭəŋ wial/	น. ผู้เลี้ยง, ควาญ.
ចង	/caŋ/	กิ. ผูก.	/-amn-/	อัมណង	/cam naŋ/	น. สิ่งที่ถูกไว้.

¹⁰ แผลง ย่อมาจาก ลักษณะการแผลง

รากศัพท์		ความหมาย	แผลง ¹⁰	คำแผลง		ความหมาย
ចង់	/caŋ/	กิ. อยาก.	/-amn-/	ចំណង់	/cam naŋ/	น. ความอยาก.
ចាញ់	/cañ/	กิ. แพ้.	/p-/	ផ្ដាច់	/pcañ/	กิ. ทำให้แพ้.
ចាយ	/caay/	กิ. จ่าย.	/-amn-/	ចំណាយ	/cam naay/	กิ. แจก.
ចាប់	/cban/	กิ. จับ, ฝึก.	/-am-/	ចម្បាំង	/cam ban/	น. สงคราม, ศึก.
ច្រើន	/craen/	คุ. มาก.	/-am-/	ចម្រើន	/cam raen/	กิ. ทำให้มากขึ้น.
ច្រៀង	/crieŋ/	กิ. ร้องเพลง.	/-am-/	ចម្រៀង	/cam rieŋ/	น. นักร้อง.
ឆាន់	/chan/	กิ. ฉันทอาหาร.	/-aŋ-/	ចង្អាន់	/caŋ han/	น. จังหัน.
ឆុត	/chot/	คุ. ถูกต้อง.	/-am-/	ចំហុត	/cam hot/	น. ความถูกต้อง.
ផ្ដាច់	/ckaa/	กิ. ดาย, ถาง.	/-am-/	ចម្ដាច់	/cam kaa/	น. สวน, ไร่.
ឆ្លើយ	/claey/	กิ. ตอบ.	/-am-/	ចម្លើយ	/cam laey/	น. คำตอบ.
ជួល	/cuəl/	กิ. จ้าง.	/-n-/	ឈ្នួល	/cnuəl/	น. ค่าจ้าง.
ជុំ	/cum/	กิ. รวมกัน.	/p-/	ជុំ	/pcum/	กิ. รวมกลุ่มกัน.
ជក់	/daaq/	กิ. ถอน.	/rɔ-/	រជក់	/rɔ daaq/	กิ. คลอน.
ដុស	/doh/	กิ. ถู.	/da-/	ដង្ហុស	/da doh/	กิ. ถูไปมา.
ដើរ	/daə/	กิ. เดิน.	/-amn-/	ដំណើរ	/dam naə/	น. การเดิน.
តូច	/tuuc/	คุ. เล็ก.	/-an-/	បន្ទុច	/ban tuuc/	กิ. ทำให้เล็ก.
ត្បាញ	/tbaañ/	กิ. ทอ, สาน.	/-am-/	តម្បាញ	/tam baañ/	น. เครื่องทอ.
ត្រា	/traa/	กิ. หมายไว้.	/-am-/	ដំរា	/damraa/	น. ตำรา.
ថ្លៃ	/tlay/	คุ. แพง.	/-am-/	ដំឡៃ	/dam lay/	น. ค่า, ราคา.
ទុក	/tuk/	กิ. เก็บ, ไว้.	/bon-/	បន្ទុក	/bon tuk/	น. ภาระ, บรรทุก.
ធំ	/thom/	คุ. ใหญ่.	/-um-/	ទំហំ	/tum hum/	น. ความใหญ่.
បើក	/baək/	กิ. เปิด.	/sra-/	ស្របើក	/sra baək/	คุ. เผย.
ប្រាម	/praam/	กิ. ปราม.	/-am-/	បម្រាម	/bam raam/	น. การห้ามปราม.
រាប់	/riəp/	คุ. รាប់, เรียบ.	/p-/	ប្រាប់	/praap/	กิ. ปรាប់.
រាប់	/riəp/	คุ. รាប់, เรียบ.	/kam-/	កំរាប់	/kam raap/	กิ. กำรាប់.
រិះ	/rih/	กิ. คิด.	/t-/	ត្រិះ	/trih/	กิ. พิจารณา.

รากศัพท์		ความหมาย	แผลง ¹⁰	คำแผลง		ความหมาย
ເຕື້ង	/ləəŋ/	กิ. ขึ้น.	/t-/	ເຕື້ង	/tləəŋ/	น. เถลิง.
ໄຄ່ຍ	/ləɛŋ/	กิ. ปล่อย.	/s-/	ໄສ່ຍ	/slɛəŋ/	คุ. แสง.
ຖົ່ວ	/woəh/	กิ. วัด.	/rɔŋ-/	ຖົ່ວ	/rɔŋ woəh/	น. เครื่องสำหรับวัด.
ສົ່	/sal/	กิ. เหลือ.	/-amn-/	ສົ່	/sam nal/	น. ของเหลือเดน.
ສູນ	/soun/	กิ. ปั้น.	/-m-/	ສູນ	/smoun/	น. ผู้ปั้น.
ສູ່	/sue/	กิ. ถาม.	/-amn-/	ສູ່	/sam nue/	น. คำถาม.
ໄສ່	/saen/	กิ. หาม.	/-n-/	ໄສ່	/snaen/	น. เครื่องหาม.
ໄສ່	/saen/	กิ. เซ่น.	/-amn-/	ໄສ່	/sam naen/	น. เครื่องเซ่น.
ສູ່	/sɲat/	คุ. สกัด.	/-am-/	ສູ່	/sam ɲat/	กิ. ทำให้เจียบ.
ໄສ່	/sdaen/	กิ. วิ. แสดง.	/-am-/	ໄສ່	/sam daen/	กิ. สำแดง.
ສູ່	/sdəy/	กิ. พุด.	/-am-/	ສູ່	/sam dəy/	น. คำพุด.
ສູ່	/slək/	น. ไปไม้.	/-an-/	ສູ່	/san lək/	น. ไป.
ຮ້າງ	/qaan/	กิ. อ้าง, พุดถึง.	/sam-/	ຮ້າງ	/sam qaan/	น. พยานหลักฐาน.
ຮ້າງ	/qaoy/	กิ. ให้.	/-amn-/	ຮ້າງ	/qam naoy/	น. การให้.
ເຢັ່ງ	/qiəŋ/	กิ. เอียง.	/p-/	ເຢັ່ງ	/pqieŋ/	กิ. ทำให้เอียง.

เฉลยคำถามท้ายบทที่ 6

1. ให้อธิบายประโยชน์ของการปริวรรตอักษรเขมรเป็นอักษรไทย

แนวทาง อธิบายประโยชน์ของการปริวรรตมีส่วนช่วยในการเรียนภาษาเขมรอย่างไร
สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร (สามารถเสนอแนวคิดหรือวิธีปริวรรตที่คิดเห็นว่าสะดวกกว่า)

2. ให้ปริวรรตคำต่อไปนี้มาเป็นอักษรไทย

แนวทาง ดังเฉลยต่อไปนี้

คำศัพท์	คำปริวรรต	ความหมาย
ម៉ែ	แม	น. แม่
នាស់	รนาส	น. คราด
មោស	รมาส	น. แรด
មើល	รมีล	กิ. ข้าเลื่องดู
ឫស្សី	ฤษสี	น. ต้นไผ่
លេង	เลบง	น. การเล่น
សក់	สกะ	น. เส้นผม
ស្អាត	สกาต	กิ. กั้น, ขวาง
ស្តាំ	สฎำ	ว. ขวา
ស្បង់	สบบง	น. ฝ้านุ่งของพระ
សៃប	ไสบ	น. ผ้าสไบ
ថ្ម	ถม	น. หิน
ស្រង់	สร่ง	กิ. อาบน้ำ
សូម	สูม	กิ. ขอ, ขอร้อง
ស្រុក	สรุก	น. เมือง
ស្វា	สวา	น. ลิง
ស្វាយ	สวาย	น. มะม่วง
សិង	สิง	กิ. นอนหลับ(ใช้กับพระ)
ស្ងើម	เสงี่ยม	กิ. เจียบ
ស្រែ	แสร	น. นาข้าว
ស្មើយ	เสเปีย	วิ. สบาย
ស្តែង	แสถง	กิ. แจ่มชัด
សេះ	เสะห์	น. ม้า
ស្វាយ	ไสวย	กิ. กิน

คำศัพท์	คำปริวรรต	ความหมาย
บงฺอวจ	บงอวจ	น. หน้าต่าง
ผฺกาย	ผกาย	น. ดาว
ภู	ภนั	น. ภูเขา
ผฺจ	ผจจ	กิ. ตัด, แยก
ญฺ	ญลียง	น. ฝน
บฺ	บูน	น. นื่อง
ทฺ	ทพหาม	น. รุ่งเช้า
ผฺ	ผกา	น. ดอกไม้
ผฺ	ผขิ	กิ. ประชุม
ผฺ	ผท	กิ. นอน
ผฺ	ผลว	น. ทาง, ถนน
ทฺ	ทราภ	น. เงิน
ทฺ	ทราภ	กิ. บอก
ทฺ	ทราภ	น. ฤดูแล้ง

บรรณานุกรม

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2552). *ตัวเขียนนุคอารยธรรมโบราณ*. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (2554). *จากลายสือไทยสู่อักษรไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรินท์.

ญก แณม. (2540). *กุหลาบไพลิน [กุณฑลณี]*. (อุไรศรี วรรณะริน, ชลดา เรื่องรักซ์ลิขิต, จิราพร

โชติเสียรวงค์, จิราภรณ์ ภัทรากานูภัทร, บุษบา บัวสมบุรณ์, ปรียา หิรัญประดิษฐ์, . . .

จิริยา ธรรมบุญ, ผู้แปล) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.

ทุนพระยาอนูมานราชชน. (2517). *พจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับทุนพระยาอนูมานราชชน เล่ม 1 ก-ด*.

กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.

ทุนพระยาอนูมานราชชน. (2521). *พจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับทุนพระยาอนูมานราชชน เล่ม 2 ถ-ผ*.

กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

ทุนพระยาอนูมานราชชน. (2523). *พจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับทุนพระยาอนูมานราชชน เล่ม 3 พ-ร*.

กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

ทุนพระยาอนูมานราชชน. (2525). *พจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับทุนพระยาอนูมานราชชน เล่ม 4*

รา-สม. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

ทุนพระยาอนูมานราชชน. (2528). *พจนานุกรมเขมร-ไทย ฉบับทุนพระยาอนูมานราชชน เล่ม 5 สร-อ*.

กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. **ประชุมคุณโอ** ประชุมอรรถบท

เขมร รวมบทความวิชาการ ของศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อุไรศรี วรรณะริน. กรุงเทพฯ:

อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติ*

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7

รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2536). *เขมรสามยก*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินต์ติ้ง

แอนด์พับลิชชิ่ง.

อดุลย์ ตะพัง และพลอย แสงลอย. (2559). *ภาษาเขมรพื้นฐาน 1* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

អរិយធម៌ បុរេសាស្ត្រ. អោយស្រាវជ្រាវ ៣៣៥ ៥៤០ ប្រព័ន្ធស្រីយ៍និងវិស្វកម្មភាសាខ្មែរ

(ឧប្បត្តិប្រែប្រួល ឆ.ស.២៥៥៧). ភ្នំពេញ: មហាវិទ្យាល័យសិលាភារ.

Huffman, Franklin E. (1970). *Cambodian System of Writing and Beginning Reader*.

New York: Cornell University.

ក្រសួងអប់រំ, (២៥២២). **វិស្វកម្ម ភាគទី ៥**. កម្ពុជា: រាជរដ្ឋាភិបាល.

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា, (២៥២២). **វិស្វកម្ម** (បោះពុម្ពផ្សាយ ៥). ភ្នំពេញ: រាជរដ្ឋាភិបាល.

ดัชนี

ก

กากบาท	53, 126
การเติมกลาง	112
การเติมหน้า.....	108
การเปลี่ยนเสียงสระ.....	74
การสร้างคำ.....	108
เกปิยโสโกรม	39, 123

ข

ขัณฑลัญญา	54
-----------------	----

ค

ควบกกล้า.....	127
คำแผลง	108
คำพยางค์เดียว.....	122
คำสองพยางค์	89
คู่เสียง	41
เครื่องหมาย	24, 37

ฅ

ทัณฑฆาต	46, 124
---------------	---------

ด

ดริสัพพ์	38, 123
----------------	---------

ตัวสะกดซ้อน.....	86, 128
------------------	---------

ท

ทวิพินทุเลข	55
-------------------	----

บ

บุกเชิง.....	39
--------------	----

ป

ปวิรรต.....	118
-------------	-----

พ

พยัญชนะควบกกล้า.....	76, 77
พยัญชนะต้น.....	18
พยัญชนะต้นควบ.....	19
พยัญชนะต้นเดี่ยว.....	18
พยัญชนะสะกด	20, 68

ฟ

ฟันทู	38, 123
-------------	---------

ม

มูสิกพันต์	38, 123
------------------	---------

ย	
ยุคพันธุ	51, 125

ร	
ระมุข	49, 125
รัสสัญญา	42, 124
โรบาท.....	47, 125

ล	
เลขโท	56
เลขอัษฎา	52, 126

ว	
วิสรรชนีย์.....	125

ศ	
ศก	27

ส	
สระ.....	24
สระเขมร.....	31
สระจม	31, 120
สระเดี่ยว.....	21
สระเต็มตัว	34
สระบน.....	33, 89
สระประกอบ.....	31
สระประสม	21
สระลอย.....	34, 121

สระลอยอักษรเขีียง	34
สระลอยอักษรมูล	35
สระล่าง	33, 90
สระหน้า	33, 89
สระหลัง.....	33, 89
สังโยคสัญญา.....	44, 124
สัณฐานอักษร	28, 29

ท	
หน่วยเสียงพยัญชนะ	18
หน่วยเสียงสระ	21
ทางกระแด	124

อ	
อักษรวิธี.....	68
อักษร.....	24
อักษรกวิ	9
อักษรเขมร.....	8, 9, 10, 11, 24, 30
อักษรเขมรโบราณ	10
อักษรจามปา	9
อักษรเขีียง.....	11, 25
อักษรฌร	12
อักษรตัวเจีง.....	24
อักษรตัวเต็ม	24
อักษรไทย	30
อักษรนำ.....	85, 127
อักษรปลลวะ	8

ดัชนี

อักษรมอญ.....9

อักษรหลังปัลลวะ 9

อักษรมูล..... 13, 26

ประวัติผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.วัฒนชัย หมั่นยิ่ง

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
99 หมู่ 9 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000

ประสบการณ์การศึกษา

- ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปริญญาโท อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประสบการณ์การทำงาน

- พ.ศ. 2537 - ปัจจุบัน ข้าราชการ ตำแหน่งอาจารย์ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
- พ.ศ. 2535 - 2536 เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- พ.ศ. 2524 - 2535 ประจำแผนกเลขานุการกองทัพอากาศ สำนักงานเลขานุการกองทัพอากาศ

ความเชี่ยวชาญ

- วรรณกรรมไทย, วรรณกรรมเขมร, ภาษาเขมร

ผลงานหนังสือ

สามารถ ยิ่งกว่า [นามแฝง]. (2559). ตามรอยรักในจารึก. กำแพงเพชร: ศรีณย์ภัทรการพิมพ์.

ผลงานวิจัย

วัฒนชัย หมั่นยิ่ง. (2560). วิเคราะห์นวนิยายเรื่อง *พยับฝน* (คืนตะวันฉาย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วัฒนชัย หมั่นยิ่ง. (2542). *ถ่ายทอดและวิเคราะห์ประโลมโลกย์เขมร เรื่อง มาลาดวงจิต (ภกษผู้ชดช้อย)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ผลงานวิจัย

วัฒนชัย หมั่นยิ่ง. (2560). วิเคราะห์คำศัพท์เขมรจากพจนานุกรมเขมร ฉบับพุทธศาสนบัณฑิตย พ.ศ.2512 ที่พ้องกับคำศัพท์ไทย (An Analysis of Khmer Vocabulary in 1969 Buddhasasana Bundit Khmer Dictionary Whose Sounds and Meanings Are Similar to Thai Vocabulary). *วารสารคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 14(1), 21-27.

วัฒนชัย หมั่นยิ่ง. (2555). วิเคราะห์การใช้ภาษาภาพพจน์ในมหาเวสสันดรชาดก (กัณฑ์ทานกัณฑ์) ฉบับภาษาเขมร (An analysis of figurative language in the Khmer version of MAHAVESSANTARA JATAKA (Gan Thanagan)). *วารสารคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 9(1), 43-56.

Watanachai Monying. (November 11, 2016). An Analysis of Khmer Vocabulary in 1969 Buddhasasana Bundit Khmer Dictionary Whose Sounds and Meanings Are Similar to Thai Vocabulary. 2016 *International Conference of Taiwan's Thailand Studies: The Exchange and Strategy of Political Economy, Language Education and Social Culture* (pp. 140-153). Taiwan: National Cheng Kung University.

อักษรวิจิตรภาษาเขมร

หัตถ์ธรรมาลักษณ์

ราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นประเทศที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านอักษรศาสตร์มาเป็นเวลาช้านาน หนังสือเล่มนี้นำเสนอการเรียนรู้เกี่ยวกับอักษรวิจิตรภาษาเขมร ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้ศึกษามองเห็นความใกล้ชิดกันระหว่างทั้งสองประเทศ ทำให้คนไทยได้มีโอกาสในการที่จะ “รู้เขา” ได้เข้าใจ ได้รับความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ทัศนคติ และสังคมของเพื่อนบ้านที่มีผืนแผ่นดินติดต่อกัน เมื่อนำมาประกอบกับการ “รู้เรา” ที่มีอยู่แล้ว ย่อมอำนวยประโยชน์ไม่เพียงแต่เฉพาะทางด้านอักษรศาสตร์ แต่จะเกิดประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน ให้แก่ผู้ศึกษาและแก่ประเทศไทยของเราเป็นอย่างยิ่ง

รองศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.วทันชัย ขมน้อย

การศึกษา

ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปริญญาโท อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปริญญาเอก ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปัจจุบัน

ตำแหน่งอาจารย์ ภาควิชาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

จังหวัดพิจิตร

www.nuspress.grad.nu.ac.th

ISBN 978-616-426-074-0

9

786164

260740

ราคา 290 บาท